

Podręczny słownik informatyczny angielsko- polski

Wydawnictwa
Naukowo-Techniczne

PRZEDMOWA

Podręczny słownik informatyczny angielsko-polski jest przeznaczony dla szerokiego kręgu czytelników zainteresowanych informatyką i mających z nią do czynienia w swojej pracy. W słowniku uwzględniono podstawowe terminy informatyczne. Redakcja pragnie podziękować Panom: mgr. inż. Piotrowi Bolkowi, mgr. inż. Jerzemu Szyllerowi, dr. Januszowi Zalewskiemu za ocenę doboru terminów angielskich, sprawdzenie poprawności polskich odpowiedników i cenne uwagi wykorzystane przy opracowywaniu Słownika.

Podręczny słownik informatyczny angielsko-polski zawiera około 6000 terminów angielskich podanych w układzie alfabetycznym bezwzględnym („litera po literze”) z odpowiednikami polskimi. Wyjściowe terminy angielskie są wyróżnione czcionką półgrubą. Skróty są podane razem z ich pełnym brzmieniem po znaku „=”. Odeślanie *zob.* (*zobacz*) kieruje do synonimu zalecanego przez miarodajne źródło lub częściej spotykanego we współczesnym piśmiennictwie. W przypadku, gdy istnieją dwie jednoznaczne formy terminu — pełna i skrócona — człony terminu, które można pominąć, podano w nawiasach okrągłych bez zmiany kroju pisma. Objasnienia i dopowiedzenia przy odpowiednikach polskich podano w nawiasach okrągłych i wyróżniono kursywą. Również kursywą podano określники gramatyczne *v*, *a*, *adv.* *pl* odniesione do alfabetyzacji bezwzględnej. Odpowiedniki polskie wzajemnie równoważne są oddzielone od siebie przecinkiem, odpowiedniki blikskoznaczne — średniakiem; odpowiedniki dotyczące różnych znaczeń terminu angielskiego są oddzielone cyframi arabskimi.

A

abandon *v* zaniechać, skreślić, wstrzymać, porzucić, opuścić

abbreviated addressing adresowanie skrócone

abend = 1. **abnormal end** zakończenie awaryjne, zakończenie przedwcześnie 2. **abortive end** przerwanie i porzucenie (*np. wykonywania programu*)

ABI = application binary interface interfejs binarny aplikacji (*specyfikacja interfejsów umożliwiająca przekazywanie binarnych wersji programów między systemami operacyjnymi tej samej rodziny*)

abnormal end zakończenie awaryjne, zakończenie przedwcześnie

abnormal termination zakończenie anormalne

abort 1. przerwanie, zaprzestanie (*np. wykonywania programu*) 2. zawieszenie awaryjne (*np. systemu operacyjnego*)

abort *v* przerwać (*np. wykonywanie programu*)

abortive end przerwanie i porzucenie (*np. wykonywania programu*)

absolute address adres bezwzględny, adres absolutny, adres maszynowy

absolute code kod adresów bezwzględnych

absolute error błąd bezwzględny

absolute language język maszynowy

absolute machine code kod bezwzględny

absolute time czas bezwzględny (*adresowanie bezwzględne dysku CD przez podanie czasu od początku dysku*)

absolute value wartość bezwzględna

abstraction 1. abstrakcja 2. abstrahowanie

AC = alternating current prąd zmieniający

accelerator board drukowana płytką przyspieszająca (*zawiera szybszy mikroprocesor od zamontowanego w komputerze*)

accept *v* 1. przyjmować, odbierać 2. akceptować, zgadzać się

acceptance test test odbiorczy

access 1. dostęp, zwracanie się 2. współpraca

access *v* zwracać się

access arm ramię dostępu

access code kod dostępu

access control and verification kontrola praw dostępu (*część hierarchicznego systemu plików*)

access mechanism mechanizm dostępu

accessory *a* dodatkowy, pomocniczy

access permission prawo dostępu

access right prawo dostępu

access time czas dostępu

access type typ wskaźnikowy

account 1. konto 2. rozliczenie 3. budżet 4. faktura, rachunek

accounting prowadzenie kont, ewidencjonowanie, księgowanie

accounting machine maszyna księgująca

accounting package pakiet programów księgujących

accumulate v 1. gromadzić, zbierać (*np. informacje*) 2. sumować, kumulować

accumulator akumulator

accuracy dokładność

ACIA = asynchronous communications interface adapter asynchroniczny adapter interfejsu komunikacyjnego

ACK = acknowledgement

acknowledgement potwierdzenie

acknowledgement character znak potwierdzenia

acknowledgement frame ramka potwierdzająca

acoustic coupler modem akustyczny, spręgacz akustyczny (*zmienia sygnał cyfrowy na akustyczny lub odwrotnie*)

acquisition phase faza zdobywania (*magistrali*)

acquisition time czas gromadzenia (*danych*)

ACR = automatic character recognition automatyczne rozpoznawanie znaków

across *adv* 1. w poprzek, poprzecznie 2. wszerz

action 1. akcja, działanie 2. operacja, czynność

activation aktywacja, aktywowanie

active a 1. aktywny 2. bieżący

active area obszar aktywny

active cell komórka aktywna, pole aktywne

active file plik otwarty, plik dostępny, plik aktywny

active files table tablica plików aktywnych

active hub koncentrator aktywny

active matrix display wyświetlacz z aktywną matrycją

active network sieć czynna, sieć aktywna, sieć dostępna

active state stan aktywny

active window okno otwarte, okno dostępne

activity light światło działania (*sygnalizuje pracę urządzenia*), optyczny wskaźnik działania

actual a faktyczny, rzeczywisty

actual address 1. adres rzeczywisty

2. adres bezwzględny

actual parameter parametr aktualny

actuate v uruchamiać, pobudzać, poruszać

actuator 1. urządzenie uruchamiające (*np. napęd głowicy*) 2. organ wykonawczy

ACU = automatic calling unit układ automatycznego wywoływanego, autowzywak

ACV = access control and verification kontrola praw dostępu (*część hierarchicznego systemu plików*)

a/d = analog-to-digital a analogowo-cyfrowy, a/c

ADA język programowania ADA

adapter urządzenie dopasowujące, adapter

adapter board płytka adaptera, obwód adaptacyjny

adapter card karta rozszerzeń

adaptive differential pulse code modulation różnicowa adaptacyjna modulacja impulsowo-kodowa (*metoda kompresji danych stosowana w technice multimedialnej*)

adaptive routing trasowanie adaptacyjne

ADC = analog-to-digital converter przetwornik analogowo-cyfrowy, przetwornik a/c, konwerter analogowo-cyfrowy

ADCCP = advanced data communications control procedure zaawansowana procedura komunikacyjna

add v 1. dodawać 2. dołączać

adder sumator

add-in program program dodatkowy, program uzupełniający

addition 1. dodawanie 2. dodatek, uzupełnienie

address adres

addressability adresowalność
address alignment równanie adresu
address bus szyna adresowa
address constant stała adresowa
address decoder dekoder adresów
address field pole adresowe
address format format adresu
addressing mode tryb adresowania
address modification modyfikacja adresu
address part część adresowa rozkazu
address register rejestr adresowy
address resolution protocol protokół rozróżniania adresów (*protokół służący do tłumaczenia adresów IP na adresy sprzętowe*)
address space przestrzeń adresowa
address track ścieżka adresowa
adjacent a przyległy
adjacent nodes pl węzły przyległe
adjust v nastawić; regulować
ADLC = advanced data link control zaawansowane sterowanie łączem danych
administrator administrator
Adobe (amerykańska firma zajmująca się produkcją oprogramowania, twórca m.in. języka PostScript i formatu PDF)
Adobe Acrobat (program firmy Adobe System Inc. umożliwiający oglądanie i drukowanie dokumentów zapisanych w formacie PDF)
Adobe Type Manager (oprogramowanie firmy Adobe System Inc. dla środowiska Windows i niektórych programów pracujących w systemie DOS, służące do zarządzania wektorowymi fontami postscriptowymi i ich przetwarzania na postać rasterową)
ADP = automatic data processing automatyczne przetwarzanie danych, APD

ADPCM = adaptive differential pulse code modulation różnicowa adaptacyjna modulacja impulsowo-kodowa (*metoda kompresji danych w technice multimedialnej*)
advanced zaawansowany; udoskonalony; rozszerzony
advanced data communications control procedure zaawansowana procedura komunikacyjna
advanced data link control zaawansowane sterowanie łączem danych
advanced SCSI program interface rozszerzone oprogramowanie interfejsu SCSI
advanced technology technologia zaawansowana (*architektura komputerów PC oparta na 16-bitowych szybach ISA oraz procesorach Intel 286 i zgodnych z nimi*)
advanced visualization system (*program do zaawansowanego przetwarzania obrazu oraz wizualizacji pracujący w systemie Unix*)
advantage 1. przewaga 2. korzyść 3. zaleta
AFC = automatic frequency control automatyczna regulacja częstotliwości, ARC(z)
affirmative acknowledgement potwierdzenie pozytywne
AFT = active files table tablica plików aktywnych
AGC = automatic gain control automatyczna regulacja wzmacniania, ARW
aggregate agregat
aggregate v agregować, gromadzić, zbierać
aggregated data dane globalne, dane łączne, dane sumaryczne, dane zgregowane
AI = artificial intelligence sztuczna inteligencja
aiming symbol plamka kierunkowa (*w grafice*)

alarm signal device urządzenie alarmowe

Aldus Corporation (amerykańska firma produkująca oprogramowanie, twórca światowych standardów programów graficznych i malej poligrafii komputerowej)

alert box ramka ostrzegawcza

Algol = algorithmic language język Algol

algorithm algorytm

algorithmic language język Algol (*język programowania wysokiego poziomu*)

alias nazwa zastępcza, zamiennik, pseudonim

aliasing 1. utożsamianie nazw 2. (*w grafice rastrowej — zniekształcenia obrazu wynikające ze zbyt szybkiej w stosunku do rozdzielczości zmiany kolorów sąsiednich pikseli, zniekształcenia intermodulacyjne*)

align v 1. równać 2. zestrąjać, regulować 3. orientować, porządkować

alignment 1. równanie (*wiersza, bajtu*)
2. zestrajanie, regulowanie 3. orientacja, porządkowanie

all applications computer komputer uniwersalny, komputer do zastosowań ogólnych

allocate v przydzielać, alokować

allocation przydział, alokacja

allocation system management strategia przydziału miejsca

allocator alokator

all points addressable wszystkie punkty adresowalne (*tryb graficzny pracy monitora*)

alphabetic a zob. alphanumeric

alphanumeric a alfanumeryczny, literowo-cyfrowy

alphanumeric code kod alfanumeryczny, kod literowo-cyfrowy

alphanumeric data dane alfanumeryczne

alphanumeric mode tryb alfanumeryczny

alpha test (*pierwszy etap testowania programu przed pojawiением się na rynku*)

alt klawisz modyfikacyjny, klawisz rejestrowy (*klawisz zmieniający funkcje innego klawisza przy jednoczesnym naciśnięciu*)

alter v zmieniać, modyfikować (*np. program*)

alterable read-only memory pamięć programowalna tylko do odczytu

alteration zmiana

alternate v zmieniać

alternate a zmienny

alternate track ścieżka zapasowa (*zapisu w pamięci magnetycznej*)

alternating current prąd zmienny

alternation 1. alternatywa, suma logiczna 2. zmiana

ALU = arithmetic-logic unit jednostka arytmetyczno-logiczna

AM = amplitude modulation modulacja amplitudy

ambient conditions pl warunki otaczające (*np. system komputerowy*)

ambiguity niejednoznaczność

amend v poprawiać, ulepszać

amendment poprawka

amendment record zapis poprawek, rekord poprawek

American National Standard Institute Amerykański Narodowy Instytut Normalizacji (*amerykański instytut opracowujący standardy informacyjne*)

American Standard Code for Information Interchange Standardowy Amerykański Kod Wymiany Informacji, kod ASCII

ampersand znak &

amplifier wzmacniacz, wzmacniak

amplitude modulation modulacja amplitudy

A/N = alphanumeric a alfanumeryczny, literowo-cyfrowy

analog a analogowy

analog computer komputer analogowy, maszyna analogowa

analog multiplexer multiplekser analogowy

analog recording rejestracja analogowa

analog-to-digital conversion przetwarzanie analogowo-cyfrowe, konwersja analogowo-cyfrowa

analog-to-digital converter przetwornik analogowo-cyfrowy, przetwornik a/c, konwerter analogowo-cyfrowy

analyst analityk

analytical engine maszyna analityczna

analyzer analizator

ancestor przodek (*procesu*)

ancillary equipment wyposażenie pomocnicze

AND element element I, element AND

AND gate bramka I, bramka AND

animation animacja, animowanie

Animation Compressor (*algorytm firmy Apple do kodowania filmów animowanych*)

annunciator głośnik

anonymous anonimowy

anonymous FTP anonimowe FTP, anonimowy protokół przesyłania plików

ANSI = American National Standard Institute Amerykański Narodowy Instytut Normalizacji (*amerykański instytut opracowujący standardy informatyczne*)

ANSI X3T9.5 (*specyfikacja określająca metody przesyłania danych w sieciach światłowodowych*)

answer odpowiedź

answering zgłoszenie

answering machine automatyczna sekretarka

answer mode tryb zgłoszenia

antialiasing (*w grafice rastrowej — korygowanie obrazu polegające na likwidacji zniekształceń intermodulacyjnych*) zob. **aliasing**

anticipate v przewidywać, uprzedzać

anticipated carry przeniesienie z wyprzedzeniem

antistatic mat mata antystatyczna (*pochłania szkodliwą energię elektrostatyczną*)

antivirus program program antywirusowy

APA = all points addressable wszystkie punkty adresowalne (*tryb graficzny pracy monitora*)

API = 1. application programming interface interfejs programów użytkowych (*narzędzia, które wykorzystuje program w celu dostępu do systemu operacyjnego*) **2. automatic program interrupt** automatyczne przerwanie programowe

APL = a programming language język APL (*język programowania wysokiego poziomu*)

appear v 1. ukazać się, pojawić się
2. wydawać się

append v dołączać

Apple = Apple Computer Corporation (*firma amerykańska produkująca komputery Apple i Macintosh*)

Apple sound chip (*układ sterujący generowaniem dźwięków w komputerach Macintosh*)

applet (*mały program napisany w języku Java prezentujący wyniki działania na stronie WWW*)

Apple Unix (*system operacyjny Unix przeznaczony dla komputerów Macintosh*)

application 1. zastosowanie 2. program aplikacyjny, program użytkowy

application binary interface interfejs binarny aplikacji (*specyfikacja interfejsów umożliwiająca przenoszenie binarnych wersji programów między systemami operacyjnymi tej samej rodziny*)

application layer warstwa zastosowań (*modelu referencyjnego ISO*)

application note nota aplikacyjna

application-oriented language język problemowy	arithmetic coprocessor koprocesor arytmetyczny
application package pakiet użytkowy	arithmetic instruction rozkaz arytmetyczny
application program program użytkowy, program aplikacyjny	arithmetic-logic unit jednostka arytmetyczno-logiczna
application programming interface interfejs programów użytkowych (<i>narzędzia, które wykorzystuje program w celu dostępu do systemu operacyjnego</i>)	arithmetic operator operator arytmetyczny
application-specific integrated circuit układ scalony specjalizowany	arithmetic overflow przepiętnienie arytmetyczne
appropriate v przeznaczać, przydzielać (<i>środki</i>)	arithmetic register rejestr arytmetyczny
approximation aproksymacja, przybliżenie	arithmetic shift przesunięcie arytmetyczne
a programming language język programowania APL	arithmetic statement instrukcja arytmetyczna
APT = automatically programmed tools język APT (<i>programowania obrabiarek sterowanych numerycznie</i>)	arithmetic subroutine podprogram arytmetyczny
arbiter układ arbitrażu	armed interrupt przerwanie odgałęzione, przerwanie dozwolone
arbitrary a dowolny	AROM = alterable read-only memory pamięć programowalna tylko do odczytu
arbitrary access dostęp dowolny	ARP = address resolution protocol protokół rozróżniania adresów (<i>protokół służący do tłumaczenia adresów IP na adresy sprzętowe</i>)
arbitration arbitraż	array 1. tablica 2. matryca
arcade game gra rozrywkowa	array procesor procesor macierzowy, procesor tablicowy
architecture 1. architektura 2. struktura (<i>urządzenia, sieci, programu</i>)	arrow strzałka
archive 1. archiwum 2. archiwizowanie	arrow key klawisz strzałki
archived file plik archiwalny	artificial intelligence sztuczna inteligencja
archive program program archiwizujący	artificial language język sztuczny, język nienaturalny
archiving archiwizowanie	ASC = Apple sound chip (układ sterujący generowaniem dźwięków w komputerach Macintosh)
ARCnet = attached resource computer network (<i>lokalna sieć komputerowa o topologii gwiazdy, w której każda stacja robocza jest połączona bezpośrednio z serwerem, stworzona przez firmę Datapoint Corporation</i>)	ascender element nad wierszem (tekstu)
area obszar	ascending order porządek rosnący
argument 1. argument (<i>operacji</i>) 2. zmienna niezależna 3. dowód	ASCII = American Standard Code for Information Interchange Standardowy Amerykański Kod Wymiany Informacji, kod ASCII
arithmetic arytmetyka	
arithmetic(al) a arytmetyczny	

ASCII character set zestaw znaków ASCII

ASCII file plik ASCII

ASM = allocation system management strategia przydziału miejsca

ASMP = asymmetric multiprocessing asymetryczne przetwarzanie wieloprocesorowe

aspect położenie, ustawienie

aspect ratio współczynnik kształtu obrazu

ASPI = advanced SCSI program interface rozszerzone oprogramowanie interfejsu SCSI

assemble v asemblerować, tłumaczyć język symboliczny

assembler 1. asembler, translator języka symbolicznego **2.** język programowania niskiego poziomu

assembler language zob. assembly language

assembly language język symboliczny, język adresów symbolicznych, język asemblerowy

assembly language processor procesor języka symbolicznego

assembly program zob. assembler

assert v zapewnić

assertion asercja, zapewnienie

assessor asesor (oprogramowania)

assign v przypisać

assignment przypisanie

associate v łączyć; współdziałać

associative memory pamięć asocjacyjna, pamięć skojarzeniowa

associative processor procesor asocjacyjny

associative storage pamięć asocjacyjna, pamięć skojarzeniowa

asterisk gwiazdka, znak *

asymmetric multiprocessing asymetryczne przetwarzanie wieloprocesorowe

asynchronous a asynchroniczny

asynchronous communications komunikacja asynchroniczna

asynchronous communications interface adapter asynchroniczny adapter interfejsu komunikacyjnego

asynchronous computer komputer asynchroniczny

asynchronous flip-flop przerutnik asynchroniczny

asynchronous mode tryb asynchroniczny

asynchronous transfer mode tryb przesyłania asynchronicznego (*technologia realizacji światłowodowych szybkich sieci komputerowych*)

asynchronous transmission transmisja asynchroniczna

AT = advanced technology technologia zaawansowana (*architektura komputerów PC oparta na 16-bitowych szynach ISA oraz procesorach Intel 286 i zgodnych z nimi*)

ATE = automatic test equipment automatyczne urządzenie testujące, tester automatyczny, tester zautomatyzowany

ATime = absolute time czas bezwzględny (*adresowanie bezwzględne dysku CD przez podanie czasu od początku dysku*) por. track relative time

ATM = 1. asynchronous transfer mode tryb przesyłania asynchronicznego (*technologia realizacji światłowodowych szybkich sieci komputerowych*) **2. Adobe Type Manager** (oprogramowanie firmy Adobe System Inc. dla środowiska Windows i niektórych programów pracujących w systemie DOS, służące do zarządzania wektorowymi fontami postscriptowymi i ich przetwarzaniem na postać rasterową)

atomic a jednolity, atomowy

atomic action akcja atomowa (*niepodzielna*)

attach dołączenie

attach v 1. dołączać 2. włączać 3. zamocować

attached resource computer network

(*lokalna sieć komputerowa o topologii gwiazdy, w której każda stacja robocza jest połączona bezpośrednio z serwerem, stworzona przez firmę Datapoint Corporation*)

attachement załącznik

attempt próba

attenuation 1. tłumienie, osłabienie
2. tłumienność

attribute atrybut, cecha, właściwość, własność

audio video computer (*komputer o dużych możliwościach audiovizualnych*)

audio video interleave przeplot audio-wideo (*sposób kompresji i zapisu cyfrowego obrazu i dźwięku opracowany przez firmę Microsoft*)

audiovisual a audiovizualny

audit v kontrolować, sprawdzać (*rachunki, księgi*)

auditor rewident

audit trail ślad rewizji

augment v powiększać

authentication autoryzacja, sprawdzanie tożsamości

authoring language język opracowań autorskich (*dotyczący szkoleń wspomaganych komputerowo*)

authorization autoryzacja, uprawnienie

autocode autokod, język autokodowy, język automatycznego programowania

auto-dial/auto-answer modem modem z automatycznym nawiązywaniem połączenia

autoindexing indeksowanie automatyczne

autoload automatyczne załadowanie

automata theory teoria automatów

automatically programmed tools język APT (*programowania obrabiarek sterowanych numerycznie*)

automatic calling unit układ automatycznego wywoływania, autowzywak

automatic character recognition automatyczne rozpoznawanie znaków

automatic control sterowanie automatyczne

automatic data processing automatyczne przetwarzanie danych, ADP

automatic exchange centrala automatyczna

automatic frequency control automatyczna regulacja częstotliwości, ARC(z)

automatic gain control automatyczna regulacja wzmacniania, ARW

automatic mode switching automatyczne przełączanie trybu (*cecha pracy monitorów ekranowych*)

automatic polling odpytywanie automatyczne

automatic program interrupt automatyczne przerwanie programowe

automatic recalculation przeliczanie automatyczne (*w arkuszach kalkulacyjnych*)

automatic restart wznowienie automatyczne

automatic test equipment automatyczne urządzenie testujące, tester automatyczny, tester zautomatyzowany

automatic variable zmienna automatyczna, lokalna zmienna dynamiczna

automat(izat)ion automatyzacja

auto-restart wznowienie automatyczne

autosizing samoregulacja rozmiarów obrazu

A/UX = Apple Unix (*system operacyjny Unix przeznaczony dla komputerów Macintosh*)

auxiliary equipment wyposażenie pomocnicze

auxiliary memory pamięć pomocnicza, pamięć zewnętrzna

auxiliary processor procesor pomocniczy

auxiliary routine program pomocniczy

auxiliary store pamięć pomocnicza

availability dyspozycyjność

available a dostępny

avalanche breakdown przebiecie lawinowe (w półprzewodniku)

average (wartość) średnia

average access time średni czas dostępu

AVC = audio video computer (komputer o dużych możliwościach audio-wizualnych)

AVI = audio video interleave przepłot audio-video (sposób kompresji i zapisu cyfrowego obrazu i dźwięku opracowany przez firmę Microsoft)

AVS = advanced visualization system (program do zaawansowanego przetwarzania obrazu oraz wizualizacji, pracujący w systemie Unix)

awk (Aho Weinberger Kerninghan) program awk (program do wsadowego przetwarzania tekstu w systemie Unix)

background job praca drugoplanowa

background processing przetwarzanie drugoplanowe

background program program drugoplanowy

backing storage pamięć rezerwowa

backlit display monitor ciekłokrystaliczny z podświetleniem

backplane płytka montażowa (dla płyt drukowanych lub układów scalonych)

backslash znak \

backspace cofnięcie

backspace v cofać

backspace character znak cofania

backspace key klawisz kasowania poprzedniego znaku

backtracking nawracanie

backup egzemplarz rezerwowy; zrzut danych, programów na zapasowy nosnik

backup v wykonywanie zapasowej kopii

backup a rezerwowy

backup copy kopia rezerwowa

backup diskette dyskietka rezerwowa

backup memory pamięć rezerwowa

backup storage pamięć zapasowa

backup system system rezerwowy

backup utility program narzędziowy archiwizujący

Backus Naur form notacja Backus-Naura, BNF

backward a 1. wsteczny, przeciwbieżny 2. zacofany

backward chaining wnioskowanie wsteczne, wnioskowanie zstępujące

backward channel kanał powrotny

backward search wyszukiwanie wsteczne (w edytorech tekstu)

bad block blok uszkodzony (pliku)

bad break błędne przeniesienie wyrazu (w edytorech tekstu)

bad page break błędny podział na strony (w edytorech tekstu)

bad sector sektor uszkodzony (na dysku lub dyskietce)

B

back circuit układ sprzężenia zwrotnego

back-end a wewnętrzny, wyjściowy

back-end processor 1. procesor specjalizowany, procesor dodatkowy 2. postprocesor

background tło, drugi plan

background communication komunikacja w tle, komunikacja drugoplanowa

background printing drukowanie drugoplanowe (z jednoczesnym wykorzystaniem komputera do innych zadań)

- bad track table** tablica uszkodzeń ścieżek (*na dysku*)
- band** pasmo
- bandwidth** 1. szerokość pasma 2. szerokość taśmy
- bar** 1. kreska 2. słupek; pasek
- bar chart** wykres słupkowy, wykres kolumnowy, histogram
- bar code** kod kreskowy, kod paskowy
- bar-code reader** czytnik kodu kreskowego
- bar-code scanner** pióro świetlne do odczytywania kodu kreskowego
- bare board** płytka pusta, płytka niezmontowana
- bare machine** komputer bez oprogramowania
- bar graph** wykres słupkowy, wykres kolumnowy, histogram
- bar menu** menu poziome
- barrel distortion** zniekształcenie boczne (obrazu)
- base** baza, podstawa
- base a** bazowy, podstawowy
- 10Base2 = 10 Mbps baseband** 2 hundred meters cable; cheapernet; thinnet; thin Ethernet cienki kabel koncentryczny (*do okablowania sieci Ethernet*)
- 10Base5 = 10 Mbps baseband** 5 hundred meters cable; thicknet; thick Ethernet gruby kabel koncentryczny (*do okablowania sieci Ethernet*), żółty kabel
- base address** adres bazowy
- base addressing** adresowanie bazowe
- baseband** pasmo podstawowe (*linii radiowej*)
- baseband signalling** sygnalizacja w pasmie podstawowym
- base class** klasa bazowa
- 10BaseF = 10 Mbps baseband fiber optic cable** światłowód (*do okablowania sieci Ethernet*)
- base font** font podstawowy
- base line** linia odniesienia
- base memory** pamięć podstawowa
- base register** rejestr bazowy
- 10BaseT = 10 Mbps baseband twisted pair cable** pojedyncza para skręconych przewodów (*do najtańszego okablowania sieci Ethernet*)
- BASIC** = beginner's all-purpose symbolic instruction code język BASIC (*język programowania wysokiego poziomu*)
- basic combined programming language** język BCPL (*język programowania wysokiego poziomu*)
- basic direct access method** podstawowa metoda dostępu bezpośredniego
- basic disk operating system** podstawowy dyskowy system operacyjny
- basic file directory** podstawowy katalog plików
- basic file system** podstawowy system plików
- basic input/output system** podstawowy system wejścia-wyjścia
- basic partitioned access method** podstawowa metoda dostępu podzielonego
- basic sequential access method** podstawowa metoda dostępu sekwencyjnego
- basis weight of paper** gramatura papieru
- batch** wsad, grupa, partia, seria, pakiet
- batch file** plik wsadowy (*plik zawierający polecenia systemowe*)
- batch processing** przetwarzanie wsadowe
- batch system** system wsadowy
- battery backup** 1. zasilanie rezerwowe
2. bateria zapasowa
- baud** bod (*jednostka szybkości transmisji danych cyfrowych, głównie w sieciach*)
- baud rate** szybkość transmisji
- bay** (*obudowa lub specjalne miejsce, w którym jest zainstalowana aparatura elektroniczna*)
- bayonet coupling** złącze bagnetowe

BBS = bulletin-board service eletroniczny biuletyn informacyjny

BCC = blind carbon copy utajona kopią do wiadomości (w Internecie)

BCCD = buried-channel charge-coupled device przyrząd o sprzężeniu ładunkowym z kanałem zgrzebanym, objętościowy przyrząd o sprzężeniu ładunkowym

BCD notation = binary-coded decimal notation zapis dziesiętny kodowany dwójkowo, kod dwójkowo-dziesiętny (sposób kodowania liczb dziesiętnych, w którym kolejne cyfry liczby zapisywane są binarnie)

BC-NET = Business Cooperation Network system baz danych Unii Europejskiej

BCPL = basic combined programming language język BCPL (język programowania wysokiego poziomu)

BDAM = basic direct access method podstawowa metoda dostępu bezpośredniego

BDOS = basic disk operating system podstawowy dyskowy system operacyjny

Because It's Time to Network (*akademicka sieć komputerowa*)

beep v pisnąć, wydać dźwięk

before-image protection ochrona obrazu pierwotnego

before-look journal dziennik przeniesień, dziennik zmian

begin (w językach programowania — słowo kluczowe, otwierające program, procedurę lub blok)

begin v zaczynać

beginner's all-purpose symbolic instruction code język BASIC (język programowania wysokiego poziomu)

beginning flag znacznik początku

beginning-of-tape marker znacznik początku taśmy

BEL = bell

bell sygnał dźwiękowy

bell character znak sygnału dźwiękowego

belts and whistles pl własności niepotrzebne

belt printer drukarka (wierszowa) taśmowa

benchmark wzorzec; program wzorcowy

benchmark problem problem wzorcowy

benchmark test test porównawczy, test wzorcowy

Bernoulli box skrzynka Bernoulliego (system wymiennej pamięci masowej)

best fit 1. najlepsze dopasowanie

2. najlepsza zgodność

beta site obszar beta (*obszar programu poddawany eksploracji próbnej*)

beta test eksploracja próbna

beyond prep. poza

Bezier curve krzywa Beziera (*używana do wektorowego zapisu grafiki komputerowej*)

BFD = basic file directory podstawowy katalog plików

BFS = basic file system podstawowy system plików

BGP = border gateway protocol zewnętrzny protokół bramkowy

bias niezrównoważenie, błąd systematyczny

bias biaks (*element ferrytowy pamięciowy lub logiczny*)

bidirectional bus szyna dwukierunkowa

bidirectional printing drukowanie dwukierunkowe

billion 1. *US* miliard (10^9) 2. *GB* bilion (10^{12})

billion instructions per second miliard rozkazów na sekundę

bin kaseta (*mieszcząca moduły*), zbiornik (np. na karty), pojemnik (np. na taśmę)

binary a dwójkowy, binarny

binary chop przeszukiwanie dwudzielne, przeszukiwanie dychotomiczne

binary code kod dwójkowy, kod binarny

binary-coded decimal notation zapis dziesiętny kodowany dwójkowo, kod dwójkowo-dziesiętny (*sposób kodowania liczb dziesiętnych, w którym kolejne cyfry liczby zapisywane są binarnie*)

binary complement uzupełnienie dwójkowe, uzupełnienie binarne

binary counter licznik dwójkowy, licznik binarny

binary digit cyfra dwójkowa, cyfra binarna, bit

binary dump zrzut dwójkowy, zrzut binarny

binary element element dwójkowy, element binarny

binary file plik dwójkowy

binary large object duży obiekt binarny (*duże pliki, głównie z danymi multimedialnymi*)

binary logic logika dwuwartościowa, logika dwójkowa, logika binarna

binary lookup przeszukiwanie dwudzielne, przeszukiwanie dychotomiczne

binary mode tryb dwójkowy

binary notation zapis dwójkowy, zapis binarny, notacja dwójkowa, notacja binarna

binary number liczba dwójkowa

binary numeral liczebnik dwójkowy, liczebnik binarny

binary point przecinek dwójkowy, przecinek binarny

binary program program dwójkowy, program binarny

binary representation reprezentacja dwójkowa, reprezentacja binarna

binary search przeszukiwanie dwudzielne, przeszukiwanie dychotomiczne

binary signal sygnał dwójkowy, sygnał binarny, sygnał cyfrowy

binary signalling sygnalizacja dwójkowa, sygnalizacja binarna

binary synchronous communications binarna transmisja synchroniczna

binary system system dwójkowy, system binarny

binary-to-decimal conversion przetwarzanie dwójkowo-dziesiętnie, konwersja dwójkowo-dziesiętna

binary unit bit (*jednostka ilości informacji*)

binary variable zmienna dwójkowa, zmienna binarna

bind v wiązać; łączyć

binder program wiążący

binding wiązanie (*nazw*)

binding a prawomocny, obowiązujący

binding time czas wiązania

bionics bionika

BIOS = basic input/output system podstawowy system wejścia-wyjścia

biosensor czujnik biologiczny

bipolar coding kodowanie bipolarne

bips = billion instructions per second miliard rozkazów na sekundę

biquinary code kod dwupiątkowy

bistable relay przekaźnik dwustabilny

bistable trigger przerzutnik dwustabilny

bit 1. bit (*jednostka ilości informacji*)

2. cyfra dwójkowa, cyfra binarna, bit

bit clear kasowanie bitu

bit density gęstość bitowa

bit error rate bitowy współczynnik błędu

bit manipulation operowanie bitami

bit map mapa bitów, tablica bitów

bit-mapped font font rastrowy (*każda litera fontu reprezentowana jest w pamięci komputera jako mapa bitów*)

bit-mapped graphics grafika rastrowa

bit mask maska bitowa

BITNET = Because It's Time to Network (akademicka sieć komputerowa)

- bit position** pozycja bitu
bit rate szybkość transmisji danych w bitach na sekundę
bit set ustawianie bitu
bit significance waga bitu
bit-slice architecture architektura segmentowa
bit-slice microprocessor mikroprocesor segmentowy
bits per inch bity na cal (*gęstość zapisu*)
bits per millimeter bity na milimetr (*gęstość zapisu*)
bits per second bity na sekundę (*szynkość zapisu*)
bit string ciąg bitów
bit stuffing tloczenie bitów, napełnianie bitami
bit testing testowanie bitów
bit weight waga bitu
blank odstęp
blank a pusty
blank cell komórka pusta, pole puste (*arkusza kalkulacyjnego*)
blank character znak odstępu, spacja
blinking wygaszanie (*elementów obrazu*)
blessed folder katalog konfiguracyjny (*w komputerach Macintosh — katalog z danymi konfiguracyjnymi systemu operacyjnego*)
blind carbon copy BCC, utajona kopia do wiadomości (*w Internecie*)
blinking miganie (*obrazu*)
BLOB = binary large object duży obiekt binarny (*duże pliki, głównie z danymi multimedialnymi*)
block 1. blok (*część programu*) 2. blok (*jednostka transmitowanej lub przetwarzanej informacji*) 3. blok (*w edytorech tekstu — fragment, który można usunąć, przenieść lub przeredagować*)
block diagram schemat blokowy
block graphics grafika blokowa, semi-grafika
blocking tworzenie bloku, łączenie danych w bloki
blocking factor współczynnik zblokowania
block length długość bloku
block matching (*w technice multimedialnej — porównywanie fragmentów obrazu w celu znalezienia informacji różnicowych użytych do kodowania*)
block-oriented device urządzenie blokowe
block scheme schemat blokowy
block structure struktura blokowa
block transfer przesyłanie bloków
blow v programować pamięć stałą, zapisywać informację w pamięci PROM
blower przepalacz (*urządzenie do programowania pamięci PROM*)
BNF = Backus Naur form notacja Backusa-Naura
board 1. płyta, tablica; płytka drukowana 2. rada, prezydium
body ciało, treść (*programu*)
body stub namiastka, korpus
bold a gruby, wytłuszczony
boldface pismo grube, czcionka wytłuszczona
bookkeeping operations pl operacje pomocnicze (*przy porządkowaniu danych*)
bookmark zakładka; znacznik
Boolean algebra algebra Boole'a
Boolean function funkcja logiczna, funkcja Boole'a
Boolean type typ boole'owski
boot ładowanie początkowe, inicjowanie (*systemu operacyjnego*)
boot v ładować, inicjować
boot record rekord ładujący
bootstrap ładowanie, inicjowanie, program inicjujący współpracę komputera z systemem operacyjnym
bootstrap v ładować, inicjować
bootstrap loader program ładujący, program inicjujący

border ramka; brzeg

border gateway protocol zewnętrzny protokół bramkowy

borrow pożyczka

borrow v pożyczać

bottom dno, spód

bottom of stack spód stosu

bottom-up a wstępujący

boundary granica (*obszaru*)

box 1. pudełko 2. ramka 3. blok 4. kratka

BPAM = basic partitioned access method podstawowa metoda dostępu podzielnego

bpi = bits per inch bity na cal (*gęstość zapisu*)

bpm = bits per millimeter bity na milimetr (*gęstość zapisu*)

bps = bits per second bity na sekundę (*szybkość zapisu*)

bracket nawias

branch 1. rozgałęzienie (*w programie*)

2. gałąź (*np. programu*) 3. skok (*w języku programowania — instrukcja, w języku maszynowym — rozkaz umożliwiający zmianę naturalnej kolejności wykonania instrukcji programu*)

branching rozgałęzianie

branch instruction rozkaz rozgałęzienia

branchpoint punkt rozgałęzienia

break 1. przerwanie 2. rozerwanie, urwanie się

break v 1. przerwać 2. rozerwać, urwać się

breakout box przyrząd do testowania kabli telekomunikacyjnych

breakpoint punkt wstrzymania

breakpoint instruction rozkaz wstrzymania

bridge pomost

brief a krótki, zwięzły

brightness jaskrawość

brightness control regulacja jaskrawości

broadband a szerokopasmowy

broadband signalling sygnalizacja szerokopasmowa

broadcast 1. transmisja radiowa

2. (*specjalny typ komunikatu przeznaczony do odebrania przez wszystkie komputery w sieci lokalnej*)

broadcast v ogłaszać, nadawać (przez radio, TV)

brownout (*obniżenie napięcia sieciowego w wyniku zewnętrznej awarii*)

browse v oglądać, przeglądać, sprawdzać

browser 1. okno przeglądania 2. program przeglądania 3. przeglądarka

brush style (*krój czcionki wzorowany na piśmie wykonanym za pomocą pędzla*)

BS = backspace cofnięcie

BSA = Business Software Alliance

Pakt Oprogramowania Komercyjnego (*organizacja tropiąca piractwo softwarowe w instytucjach poza granicami USA*)

BSAM = basic sequential access method podstawowa metoda dostępu sekwencyjnego

BSC = binary synchronous communications binarna transmisja synchroniczna

bubble domains store zob. **bubble memory**

bubble memory pamięć (magnetyczna) domenowa

bubble sort sortowanie domenowe, sortowanie metodą pęcherzykową, sortowanie bąbelkowe

buffer bufor (*obszar pamięci do chwilowego przechowywania informacji*)

buffer capacity pojemność bufora

buffering buforowanie

bug błąd (*w programie lub urządzeniu*), defekt (*w urządzeniu*)

bug patch naprawa defektów, wstawa ka do programu (*poprawka w postaci rozkazów maszynowych wstawiona w miejsce błędnego fragmentu*)

build prototyp (*oprogramowania*)

built-in a wbudowany
built-in test test wewnętrzny
bulk duża ilość, masa
bulk memory pamięć masowa
bulk storage pamięć masowa
bullet znak • (symbol graficzny do zaznaczania wyróżnionych akapitów)
bulletin board tablica ogłoszeń (elektroniczna)
bulletin-board service elektroniczny biuletyn informacyjny
bundle wiązka
bundle software oprogramowanie standardowe (*dostarczane wraz z komputerem bez dodatkowej opłaty*)
buried-channel charge-coupled device przyrząd o sprzężeniu ładunkowym z kanałem zagrzebanym, objętościowy przyrząd o sprzężeniu ładunkowym
burn in (ostateczny test komputera przed sprzedażą, polegający na włączeniu go na kilkanaście godzin)
burning wypalanie (programowanie pamięci stałej)
burst 1. wiązka, pakiet 2. impuls, sekwencja sygnałów
burst mode przesyłanie wiązkami
bus magistrala; szyna
bus access dostęp do magistrali
bus arbiter arbiter magistrali
bus cycle cykl magistrali
bus driver układ sterowania magistralą
bus extender module moduł rozszerzenia magistrali
Business Cooperation Network system baz danych Unii Europejskiej
Business Software Alliance Pakt Oprogramowania Komercyjnego (*organizacja trocząca się poza granicami USA*)
bus master moduł nadzorzący magistrali
bus request/grant logic układ żądania i przyznania magistrali
bus slave moduł podległy magistrali

bus transceiver nadajnik-odbiornik magistrali
busy signal sygnał zajętości
busy test test zajętości
button 1, guzik 2. przycisk
by default *adv* domyślnie
by-pass v pomijać
byte bajt (8 bitów)

C

C język C (*język programowania wysokiego poziomu do programowania strukturalnego i obiektowego*)
C++ język C++ (*język programowania wysokiego poziomu, będący rozszerzeniem języka C o możliwości programowania obiektowego*)
CA = computer animation animacja komputerowa
cable kabel
cable v okablować
cable plug connector wtyk kablowy (wtyczka)
cable socket gniazdo kablowe
cable TV telewizja przewodowa, telewizja kablowa
cache (memory) pamięć podręczna, pamięć notatnikowa
CAD = computer-aided design projektowanie wspomagane komputerowo
CAE = 1. computer aided education nauczanie wspomagane komputerowo 2. **computer-aided engineering** konstruowanie wspomagane komputerowo 3. **common application environment** wspólne środowisko dla aplikacji (zbiór zaleceń i definicji organizacji X/Open, określający warunki dla środowisk systemów otwartych na poziomie aplikacji)

CAF = **content-addressable filestore** skojarzeniowa pamięć masowa

CAI = **computer assisted instruction** szkolenie wspomagane komputerowo

CAL = **computer assisted (aided) learning** uczenie się wspomagane komputerowo

calculate v obliczać

calculated addressing adresowanie rachunkowe

calculated field pole obliczeniowe

calculator kalkulator

calculus rachunek

call wywołanie (*podprogramu*)

call v wywoływać (*np. program*)

calling sequence sekwencja wywołująca

call instruction rozkaz wywołania

call redirection przeadresowanie wywołania

CAM = **1. computer aided manufacturing** wytwarzanie wspomagane komputerowo **2. content addressable memory** pamięć asocjacyjna, pamięć skojarzeniowa

CAMAC = **computer aided measurement and control** pomiary i sterowanie wspomagane komputerowo, CAMAC

camera ready copy kopia gotowa do sfotografowania (*tekst publikacji przygotowany w taki sposób, że można z niego bezpośrednio robić matryce drukarskie*)

cancel v anulować, kasować

cancel character znak anulowania

CAP = **computer aided planning** planowanie wspomagane komputerowo, CAP

capability **1.** uprawnienie **2.** zdolność

capacity **1.** pojemność **2.** przepustowość

caps lock (key) (*klawisz funkcyjny do zmiany rodzaju liter — duże, małe*)

capstan oś w przewijaczu taśmy magnetycznej

capture utrwalenie (*np. danych na taśmie*)

capture v **1.** utrwałać (*np. dane na taśmie*) **2.** zapisywać

CAQ = **computer aided quality assurance** kontrola jakości wspomagana komputerowo (*może być częścią technik CIM*)

card **1.** karta (*np. dziurkowana*) **2.** karta (*w mikrokomputerach płytka z elementami elektronicznymi*)

cardcage kaseta (*do wkładania modułów sprzętowych*)

card chassis zob. **cardcage**

card extender przedłużacz

card feed podajnik kart

card field pole karty (*dziurkowanej*)

card hopper zasobnik kart (*dziurkowanych*)

card punch dziurkarka kart

card reader czytnik kart (*dziurkowanych*)

card reproducer powielacz kart (*dziurkowanych*)

card stacker zasobnik kart (*dziurkowanych*)

card verifier sprawdzarka kart (*dziurkowanych*)

caret znak ^ (*często używany do oznaczania klawisza ctrl*)

carriage karetka, wózek (*np. maszyny do pisania*)

carriage return powrót karetki, powrót wózka, CR

carriage return character znak powrotu karetki

carrier **1.** nośnik (*danych*) **2.** fala nośna

carrier-sense multiple access with collision detection dostęp wspólny z wykrywaniem kolizji, metoda CSMA/CD

carry przeniesienie

carry v przenosić; dostarczać

carry digit cyfra przeniesienia

carry propagation propagacja przeniesienia

- cartridge** kaseta zewnętrzna, ładunek
cartridge disk dysk kasetowy
cascading menu menu kaskadowe
case 1. przypadek 2. pudełko; kaseta
 3. rejestr klawiatury
CASE = computer-aided software engineering inżynieria oprogramowania wspomagana komputerowo
case-sensitive a 1. z uwzględnieniem rejestru, z uwzględnieniem klawiatury 2. z rozróżnianiem małych i dużych liter
cashe memory pamięć podręczna
cassette kaseta
cassette store pamięć kasetowa
cassette tape taśma kasetowa
cast formowanie, rzutowanie
CAT = computer assisted training
 szkolenie wspomagane komputerowo
catalog(ue) katalog
catastrophic failure uszkodzenie katastroficzne
catenate łączenie
catenate v łączyć
catenation 1. powiązanie (w całość), połączenie 2. połączenie kaskadowe
cathode-ray tube lampa elektronopromieniowa, lampa obrazowa
cathode-ray tube display monitor ekranowy, ekranopis
CATV = community antenna television telewizja osiedlowa
CAV = constant angular velocity stała prędkość kątowa (ścieżki) (zasada zapisu/odczytu dysków magnetycznych)
CBMS = computer-based message system komputerowy system ruchu telekomunikacyjnego
CBT = computer-based training nauczanie wspomagane komputerowo
CCD = charge-coupled device przyrząd o sprzężeniu ładunkowym
CCD memory pamięć CCD
CCTV = closed-circuit television telewizja przemysłowa

- CD = compact disk** płyta kompaktowa, dysk kompaktowy, CD
CDAS = control and data acquisition system system sterowania i gromadzenia danych
CD-DA = compact disk-digital audio płyta CD dźwiękowa
CDDI = copper distributed data interface interfejs przekazywania danych wykorzystujący przewód miedziany
CD-DS = compact disk-data storage płyta CD z danymi i programami komputerowymi
CD-I = compact disk interactive interakcyjny dysk kompaktowy (z możliwością jednoczesnego zapisu tekstu, danych, muzyki, mowy, grafiki (również ruchomej) i odtwarzania tego zapisu za pomocą czytnika wyposażonego w klawiaturę i ekran ciekłokryształyczny, ewentualnie urządzeń zewnętrznych typu telewizor, wzmacniacz)
- CDOS = concurrent DOS** system operacyjny DOS współbieżny (mało popularny)
- CDR = constant density recording** zapis o stałej gęstości
- CD-R = compact disk-recordable** zapisywany dysk kompaktowy (informację można zapisać tylko jeden raz, z możliwością dopisania danych na miejscach jeszcze wolnych)
- CD-ROM = compact disk ROM** dysk kompaktowy tylko do odczytu
- CD-ROM XA = compact disk ROM extended architecture** rozszerzona architektura dysku kompaktowego tylko do odczytu (pozwala na odczyt danych i odtwarzanie muzyki w tym samym czasie)
- CD-V = compact disk-video** wizyjny dysk kompaktowy
- cell** komórka (w pamięci)

cell address 1. adres komórki (*pamięci*) 2. adres pola (*w arkuszach kalkulacyjnych, składa się z litery rzędu i cyfry kolumny*)

cellar stos (*w pamięci*)

cell definition definicja rubryki, definicja pola komórki (*w arkuszu kalkulacyjnym*)

cell format format komórki, format pola

cell relay przekaz komórkowy

cellular array układ komórkowy

center v ustawić na środku

centering centrowanie, środkowanie

centralized data processing scentralizowane przetwarzanie danych

centralized routing trasowanie scentralizowane

central processing unit jednostka centralna (*komputera*)

central processor procesor centralny

Centronics interfejs Centronics (*używany do łączenia np. drukarek z komputerami*)

ceramic packaging obudowa ceramiczna

certified NetWare engineer licencjonowany inżynier sieci Novell NetWare (*tytuł przyznawany w wyniku egzaminu na kursach autoryzowanych przez firmę Novell*)

certified NetWare instructor licencjonowany instruktor sieci Novell NetWare (*tytuł przyznawany na kursach autoryzowanych przez firmę Novell, uprawniający do szkoleń*)

certified tape taśma zatwierdzona

CG = computer graphics grafika komputerowa

CGA = color graphics adapter karta grafiki kolorowej

CGI = common gateway interface (*sposób komunikacji serwera HTTP z programami przetwarzającymi dane na potrzeby prezentacji w WWW*)

CGM = computer graphics metafile metaplik grafiki komputerowej

chain 1. łańcuch, szereg, rzząd, ciąg

2. zbiór uporządkowany liniowo 3. kolejność operacji lub wywoływań

chain code kod łańcuchowy

chained list lista łańcuchowa, lista dwukierunkowa

chained printing drukowanie łańcuchowe

chaining tworzenie łańcucha, łączenie łańcuchowe

chain printer drukarka łańcuchowa

change v zmieniać (się)

change control kontrola wymiany (*oprogramowania*)

change dump żrzt zmian (*zawartości pamięci*)

change record zapis zmian

channel 1. kanał 2. ścieżka (*taśmy dziurkowanej lub magnetycznej*)

channel bandwidth szerokość pasma kanału

channel capacity przepustowość kanału

channel controller sterownik kanału

channel distortion zniekształcenie w kanale

character znak, symbol, litera

character-based program program współpracujący z monitorem w trybie znakowym

character code kod znaku

character code matrix matryca kodów znaków

character density gęstość zapisu znaków

character device urządzenie znakowe

character generator generator znaków

character mode tryb znakowy

character printer drukarka znakowa

character reader czytnik znaków

character recognition rozpoznanie znaków (*automatyczne*)

character repertoire repertuar znaków

character set zestaw znaków, zbiór znaków

- characters per minute** znaki na minutę
- characters per second** znaki na sekundę
- character string** ciąg znaków, łańcuch znaków
- character stuffing** napełnianie znakami
- character terminal** terminal znakowy, terminal tekstowy
- character transfer** transmisja znakowa
- character type** typ znakowy
- charge-coupled device** przyrząd o sprzężeniu ładunkowym
- chart** 1. mapa 2. tablica, tabela 3. schemat; wykres; rysunek
- chassis** 1. płyta montażowa 2. obudowa
- cheapernet** zob. **10 Base 2**
- check** sprawdzanie, kontrola
- check** v sprawdzać, kontrolować
- check bit** bit kontrolny
- check digit** cyfra kontrolna
- checkpoint** punkt kontrolny
- checkpointing** wprowadzanie punktów kontrolnych
- check sum** suma kontrolna
- check total** zob. **check sum**
- chief programmer** programista główny, programista wiodący
- child process** proces potomny (*mogący istnieć samoistnie, wygenerowany przez inny proces*)
- chip** struktura układu scalonego, kostka, moduł
- choice** wybór, dobór (*np. maszyny*)
- choose** v wybierać
- chooser** program wyboru, program wybierający
- chunk** fragment programu (*na schemacie blokowym*), poręga
- chunking** podział programu na porcje (*w celu wyodrębnienia modułów*)
- CIA = communications interface adapter** adapter interfejsu transmisií
- CIM = computer-integrated manufacturing** wytwarzanie zintegrowane komputerowo
- cipher** 1. cyfra 2. szyfr
- cipher** v szyfrować, kodować
- circle** 1. koło 2. okrąg
- circle** v zakreślić okrąg
- circuit** obwód (*elektryczny*), układ (*elektroniczny*)
- circuit board** płytka drukowana układu
- circuit switching** komutacja łącznej
- circular** a 1. kołowy 2. cykliczny
- circular buffer** bufor kołowy, bufor cykliczny
- circular list** lista pierścieniowa, lista kołowa
- circular reference** zależność cykliczna
- circular shift** przesunięcie cykliczne
- CISC = complex instruction set computer** komputer o pełnej liście rozkazów
- CISC architecture** architektura CISC (*tradycyjna architektura procesorów*)
- CISC processor** procesor o architekturze CISC
- clamping** obcinanie (*obrazu*)
- C language** język programowania C
- class** klasa, kategoria
- clause** klauzula, warunek
- clean** v czyścić
- clear** v 1. kasować, wyzerować, wymazać 2. wyjaśniać
- clear instruction** rozkaz kasowania
- clear screen** wymazywać ekran, kasować ekran
- CLI = command line interface** interfejs (jednej) linii poleceń
- click** stuknięcie
- click** v naciąść i puścić, kliknąć (*np. klawisz klawiatury, przycisk myszy*)
- client** klient, użytkownik, komputer kliencki
- client-server** klient-serwer (*np. system, architektura*)
- clip** uchwyt, zacisk

clip v 1. obcinać, ucinać 2. chwytać, trzymać

clipart detal (*rastrowy lub wektorowy obraz wykorzystywany do modyfikacji i budowania innych obrazów*)

clipboard schowek, podręczny notatnik (*bufor, w którym przechowuje się tekst lub grafikę do późniejszego wykorzystania*)

clipping obcinanie (*obrazu*)

CLK, clk = clock

clock 1. zegar, generator zegarowy
2. sygnał zegarowy (taktyjący)

clock/calendar board płyta z zegarem i kalendarzem (*zasilanymi baterijnie*)

clock counter licznik zegarowy

clock frequency częstotliwość zegarowa

clock input wejście zegarowe

clock output wyjście zegarowe

clockpulse generator generator impulsów zegarowych

clock rate częstotliwość zegarowa

clock timing taktowanie zegarem

clone imitacja, klon, dokładna kopia

close v zamkać

closed bus system system z zamkniętą magistralą (*danych*)

closed-circuit television telewizja przemysłowa

closed loop pętla zamknięta

close-down wyłączenie z eksploatacji

closed routine program zamknięty

closed shop ośrodek obliczeniowy niedostępny

closed subroutine podprogram zamknięty

closely-coupled a ścisłe powiązany

cls = clear screen wymazywać ekran, kasować ekran

cluster 1. klaster, grono 2. fragment zbioru 3. niepodzielna jednostka przydziału 4. architektura wielomaszynowa

clustering grupowanie (*danych*)

CLV = constant linear velocity stała prędkość liniowa (ścieżki) (*zasada odczytu ścieżek na dyskach CD-ROM*)

CMOS = complementary metal-oxide semiconductor struktura komplementarna MOS (*oparta na parze komplementarnych tranzystorów n-MOS i p-MOS*)

CMYK = cyan magenta yellow black niebiesko-zielony purpurowy żółty czarny (*model kolorów stosowany przy reprodukcji obrazów barwnych w poligrafii*)

CNC = computer(ized) numerical control komputerowe sterowanie numeryczne

CNE = certified NetWare engineer licencjonowany inżynier sieci Novell NetWare (*tytuł przyznawany w wyniku egzaminu na kursach autoryzowanych przez firmę Novell*)

CNI = certified NetWare instructor licencjonowany instruktor sieci Novell NetWare (*tytuł przyznawany na kursach autoryzowanych przez firmę Novell, uprawniający do szkoleń*)

coaxial cable kabel koncentryczny, kabel współosiowy

COBOL = common business-oriented language język Cobol (*język programowania wysokiego poziomu do przetwarzania danych w zagadnieniach biurowych i ekonomicznych*)

code kod

code audit rewizja kodu

codec = coder/decoder układ kodujący-dekodujący

code character znak kodu

code combination ciąg kodowy

code conversion konwersja kodu

code converter przetwornik kodu

code extension character znak rozszerzenia kodu

code generator generator kodu

code language język kodowy

code page tablica kodowa

coder koder**coder/decoder** układ kodująco-dekodujący**code set** lista kodu**codify v** kodować**coding** kodowanie**cognitive science** nauka poznawcza**cohesion** spoistość (*sieci*)**coil 1.** szpula, krąg, zwój (*np. taśmy*)**2.** cewka**coincide v** zgadzać się; zbiegać się**cold boot** zimne przeładowanie**cold link** powiązanie zimne**cold standby** rezerwa statyczna**cold start** start całkowity, start zimny**collate v 1.** scalać, łączyć **2.** zestawiać**collation** scalanie (*plików*)**callator kolator****collision kolizja, konflikt****color US** kolor, barwa**color graphics adapter** karta grafiki kolorowej**color mapping** odwzorowanie kolorów (*w technice multimedialnej — metoda kompresji ze stratą informacji, polegająca na użyciu tabeli barw*)**colour** kolor, barwa**column kolumna****column graph** wykres kolumnowy**COM = computer output on microfilm** wyjście komputerowe na mikrofilm**combination 1.** łączenie, wiązanie **2.** kombinacja**combinational circuit** układ kombinacyjny, układ przełączający**combinational explosion** eksplozja kombinacyjna (*warunek wskazujący, że liczność analizowanych wariantów przekracza możliwości komputera*)**combinational logic** logika kombinacyjna**combine v** łączyć (się); wiązać; zespolać**come down gracefully** zamknięcie (systemu) bez utraty danych, wyłączenie nieawaryjne**comma przecinek****comma-delimited file** plik ograniczony przecinkami**command** polecenie, rozkaz, instrukcja, komenda**command-driven a** sterowany poleceńiami**command file** plik rozkazowy**command interpreter** interpretator poleceń**command language** język poleceń**command line** wiersz poleceń, linia poleceń**command line interface** interfejs (jednej) linii poleceń**command mode** tryb rozkazowy**command processor** interpretator poleceń**command register** licznik rozkazów**comment komentarz, wyjaśnienie****comment field pole komentarza****Commodore = Commodore Business Machines****Commodore Business Machines** (amerykańska firma komputerowa, produkująca komputery Commodore oraz Amiga)**common a wspólny****common application environment** wspólne środowisko dla aplikacji (zbiór zaleceń i definicji organizacji X/Open, określający warunki dla środowisk systemów otwartych na poziomie aplikacji)**common block** blok wspólny**common business-oriented language** język Cobol (język programowania wysokiego poziomu do przetwarzania danych w zagadnieniach biurowych i ekonomicznych)**common gateway interface** (sposób komunikacji serwera HTTP z programami przetwarzającymi dane na potrzeby prezentacji w WWW)

common memory pamięć wspólna
common-mode rejection tłumienie sygnału wspólnego

common-mode rejection ratio współczynnik tłumienia wspólnego

Common Unix Environment wspólne środowisko Unix (*organizacja zrzeszająca użytkowników systemu operacyjnego Unix*)

common user access wspólny dostęp użytkownika (*standard jednolitych interfejsów użytkownika opracowany przez firmę IBM*)

common user interface wspólny interfejs użytkownika

common user network sieć ogólnie dostępna

communication 1. komunikacja, łączność 2. transmisja, przesyłanie (*danych*)

communication center centrum komunikacyjne

communication computer komputer komunikacyjny

communication link łącze komunikacyjne, kanał transmisji danych

communications łączność, komunikacja

communications interface adapter adapter interfejsu transmisji

communications link controller sterownik łącza komunikacyjnego

communications module moduł komunikacyjny

communications net sieć komunikacyjna

communications satellite satelita telekomunikacyjny

communication theory teoria komunikacji

community antenna television telewizja osiedlowa

commute v przełączać, komutować

compact v zagęszczać, kondensować

compact cassette kaseta z taśmą magnetyczną (3,8 mm) do magnetofonów kasetowych

compact disk płyta kompaktowa, dysk kompaktowy, CD

compact disk-data storage płyta CD z danymi i programami komputerowymi

compact disk-digital audio płyta CD dźwiękowa

compact disk interactive interakcyjny dysk kompaktowy (*z możliwością jednoczesnego zapisu tekstu, danych, muzyki, mowy, grafiki (również ruchomej) i odtwarzania tego zapisu za pomocą czytnika wyposażonego w klawiaturę i ekran ciekłokrystaliczny, ewentualnie urządzeń zewnętrznych typu telewizor, wzmacniacz*)

compact disk-recordable zapisywany dysk kompaktowy (*informację można zapisać tylko jeden raz, z możliwością dopisania danych na miejscowościach jeszcze wolnych*)

compact disk ROM dysk kompaktowy tylko do odczytu

compact disk ROM extended architecture rozszerzona architektura dysku kompaktowego tylko do odczytu (*pozwala na odczyt danych i odtwarzanie muzyki w tym samym czasie*)

compact disk-video wizyjny dysk kompaktowy

compaction upakowanie

compactness zwartość, zwięzłość

Company Computer Corporation (*amerykańska firma komputerowa produkująca komputery zgodne z IBMPC*)

company network rozległa sieć komputerowa (*zarządzana przez spółkę*)

Compaq = Company Computer Corporation (*amerykańska firma komputerowa produkująca komputery zgodne z IBMPC*)

comparator układ porównujący, komparator

compare v porównywać

- compare instruction** rozkaz porównania
- comparison** porównanie
- compatibility** zgodność, wymienność, kompatybilność
- compatible** a zgodny, wymienny, kompatybilny
- compilation** komplikacja, tłumaczenie
- compilation time** czas komplikacji
- compile** v 1. kompilować (*przekształcać program ujęty w języku problemowym na język maszynowy*) 2. opracowywać, zestawiać
- compiler** kompilator, program komplujący
- compiler diagnostics** diagnostyka kompilatora
- compiler language** język kompilatora
- compile time** zob. **compilation time**
- complement** uzupełnienie, dopełnienie
- complementary metal-oxide semiconductor** struktura komplementarna MOS (*oparta na parze komplementarnych tranzystorów n-MOS i p-MOS*)
- complete** a kompletny, zupełny, całkowity
- completion** spełnienie (*zadania, procesu*)
- complex** a 1. skomplikowany, zawiły, złożony 2. kompleksowy
- complex instruction set computer** komputer o pełnej liście rozkazów
- complex number** liczba zespolona
- component** część, składnik, element
- compose** v składać
- compose sequence** znak komponowany, znak składany
- composite** a złożony
- composite color monitor** zespolony monitor kolorowy
- composite signal** sygnał całkowity (*całkowity sygnał wizyjny kolorowego obrazu*)
- composite video** całkowity (złożony) sygnał wizyjny (*składający się z trzech zmieszanych barw podstawowych – czerwonej, zielonej i niebieskiej*)
- compound** a złożony
- compound statement** instrukcja złożona
- compress(ion)** kompresja, ścieśnianie, upakowanie
- compress** v zagęszczać, ścieśniać, upakować
- compressed file** plik zagęszczony, plik upakowany, plik skompresowany
- compression card** karta kompresji
- compressor** kompresor (*urządzenie do kompresji analogowej*)
- computation** obliczanie; rachunek
- compute** v liczyć; obliczać
- compute error** błąd obliczeń
- computer** komputer
- computer-aided design** projektowanie wspomagane komputerowo
- computer-aided education** nauczanie wspomagane komputerowo
- computer-aided engineering** konstruowanie wspomagane komputerowo
- computer-aided manufacturing** twarzanie wspomagane komputerowo, CAM
- computer-aided measurement and control** pomiary i sterowanie wspomagane komputerowo, CAMAC
- computer-aided planning** planowanie wspomagane komputerowo, CAP
- computer-aided quality assurance** kontrola jakości wspomagana komputerowo (*może być częścią technik CIM*)
- computer-aided software engineering** inżynieria oprogramowania wspomagana komputerowo
- computer animation** animacja komputerowa
- computer-assisted instruction** szkolenie wspomagane komputerowo
- computer-assisted (aided) learning** uczenie się wspomagane komputerowo

computer-assisted manufacturing produkcja wspomagana komputerowo**computer-assisted training** szkolenie wspomagane komputerowo**computer-based message system** komputerowy system ruchu telekomunikacyjnego**computer-based training** nauczanie wspomagane komputerowo**computer bus** magistrala komputera, szyna komputera**computer crime** przestępstwo komputerowe**computer game** gra komputerowa**computer graphics** grafika komputerowa**computer graphics metafile** metaplik grafiki komputerowej**computer image processing** komputerowe przetwarzanie obrazów**computer-integrated manufacturing** wytwarzanie zintegrowane komputerowo**computer(ized) numerical control** komputerowe sterowanie numeryczne**computer language** język komputera, język maszynowy, język wewnętrzny**computer logic** logika komputerowa**computer mail** poczta elektroniczna**computer micrographics** mikrografia komputerowa**computer network** sieć komputerowa**computer output on microfilm** wyjście komputerowe na mikrofilm**computer science** informatyka**computer system** 1. system komputerowy 2. zestaw komputera, zestaw maszyny**computer vision** widzenie komputerowe (*środki wprowadzania i rozpoznawania obrazów*)**computer word** słowo komputerowe**computing** 1. obliczanie 2. zastosowanie komputera 3. technika komputerowa**concatenate** v spinać, sklejać, łączyć
concatenate operator operator spinań, operator sklejania**concatenation** spinanie, konkatenacja**concentrator** koncentrator**conceptual modelling** modelowanie konceptualne, modelowanie pojęciowe**concordance** 1. zgodność 2. skorowidz, indeks, konkordancja**concordance file** plik konkordancji, plik skorowidzowy**concurrency** współbieżność**concurrency program** program wspólnobieżny**concurrent** a 1. równoważny 2. zbieżny 3. równoczesny 4. współbieżny**concurrent DOS** system operacyjny DOS współbieżny (*malo popularny*)**concurrent process** proces współbieżny**concurrent processing** przetwarzanie współbieżne**concurrent programming** programowanie współbieżne**condensed type** czcionka ścieśniona (*o zmniejszonej szerokości*)**condition** 1. warunek 2. stan, okoliczność**conditional assembly** asemblacja warunkowa**conditional compilation** komplikacja warunkowa**conditional instruction** rozkaz warunkowy**conditional jump** skok warunkowy (*w programie*)**conditional statement** instrukcja warunkowa**condition code** kod warunków**condition field** pole warunków**configuration** 1. konfiguracja, dobór, zestaw, komplet 2. układ, ukształtowanie, kombinacja**configuration file** plik konfiguracyjny**configuration management** zarządzanie konfiguracją

confirm v potwierdzać; zatwierdzać
confirmation zatwierdzenie (*programu*)
conflict resolution rozstrzyganie konfliktów
conformity zgodność, odpowiedniość
congestion przeciążenie
conjugate a sprzężony
conjunction koniunkcja, iloczyn logiczny
connect v łączyć; połączyć, przyłączyć
connectivity łączliwość, możliwość przyłączenia
connector złącze, łączówka
consecutive a kolejny, następny
consistency niesprzecznośc, spójność, integralność
consistency check kontrola niesprzeczności
console pulpit operatora, konsola
console display monitor konsoli
constant stała
constant a stały
constant angular velocity stała prędkość kątowa (ścieżki) (*zasadaapisu/odczytu dysków magnetycznych*)
constant density recording zapis o stałej gęstości
constant linear velocity stała prędkość liniowa (ścieżki) (*zasada odczytu ścieżek na dyskach CD-ROM*)
constraint of type zawężenie typu
contain v zawierać; obejmować
content 1. zawartość; pojemność 2. pl. treść (np. książki)
content-addressable filestore skojarzeniowa pamięć masowa
content-addressable memory pamięć asocjacyjna, pamięć skojarzeniowa
contention rywalizacja (*o dostęp*)
contents zob. **content** (2.)
context kontekst
context editor edytor kontekstowy
context-free grammar gramatyka bezkontekstowa
context-sensitive language język kontekstowy

context switching przełączanie kontekstu
contiguous a 1. przyległy, sąsiedni
 2. przylegający 3. zwarty, ciągły
contiguous file plik zwarty, plik ciągły
continuation card karta kontynuacji
continue v 1. kontynuować 2. ciągnąć się
continuous simulation symulacja ciągła
contour analysis analiza konturowa
contour graphics grafika konturowa
control 1. sterowanie, regulowanie
 2. kontrola, sprawdzanie
control v 1. sterować, regulować
 2. kontrolować, sprawdzać
control and data acquisition system system sterowania i gromadzenia danych
control and simulation language (symulacyjny) język programowania CSL
control block blok kontrolny
control bus magistrala sterująca, szyna sterująca
control character znak sterujący
control circuit układ sterowania
control field pole kontrolne
control flow przepływ sterowania
control function funkcja sterująca
control instruction rozkaz sterujący
controller sterownik
control logic logika sterująca
control panel pulpit operatora (*komputera*)
control program for microcomputer mikrokomputerowy system operacyjny CP/M
control record rekord kontrolny, rekord sterujący
control register rejestr sterujący
control section sekcja kontrolna, sekcja sterująca
control statement instrukcja sterująca
control structure struktura sterująca
control token żeton kontrolny
control total suma kontrolna

control unit jednostka sterująca, blok sterujący, układ sterowania
control word słowo sterujące
convention konwencja, zwyczaj
conventional programming programowanie konwencjonalne
conversational *a* konwersacyjny, dialogowy
conversational language język konwersacyjny
conversational mode tryb konwersacyjny (*współpracy z komputerem*)
conversion przetwarzanie, konwersja
conversion time czas przetwarzania, czas konwersji
convert *v* przetwarzać
converter przetwornik, konwerter
cooperative multitasking wielozadaniowość współdziałająca (z systemem operacyjnym) (*tryb pracy systemu wielozadaniowego*)
cooperative network rozległa sieć komputerowa współpracujących ze sobą użytkowników
coordinate współrzędna
coordinate plotter pisak *x – y*, kreślak
copper distributed data interface interfejs przekazywania danych wykorzystujący przewód miedziany
coprocessor koprocesor, procesor dodatkowy
copy kopia; odrys
copy *v* kopować
copyleft (*licencja na programy powstające w ramach projektu GNU realizowanego przez fundację FSF*) zob. **GPL**
copy protection ochrona przed kopowaniem
cord 1. sznur 2. przewód elektryczny
core rdzeń
core dump zrzut pamięci (*obraz pamięci procesu zapisany w sytuacji awaryjnej na dysku*)
core memory pamięć (magnetyczna) rdzeniowa, pamięć (magnetyczna) ferrytowa

core-resident *a* rezydentny
co-resident *a* współrezydentny
core store pamięć (magnetyczna) rdzeniowa, pamięć (magnetyczna) ferrytowa
coroutine współprogram
correct *v* poprawiać, korygować; wprowadzać poprawkę
correction 1. poprawianie, korygowanie 2. poprawka
correction code kod korekcyjny
corrective maintenance pielęgnowanie korekcyjne, utrzymanie korekcyjne
correctness poprawność (*oprogramowania*)
corrupt *a* zniekształcony, niepoprawny
corrupted file plik z błędami
cost analysis analiza kosztów
cost and benefit analysis analiza kosztów i korzyści
count *v* liczyć; zliczać
count-down counter licznik poprzednikowy (*zliczający „w tył”*), licznik odejmujący
counter licznik
counter register rejestr liczący
counter-timer circuit układ czasowo-licznikowy
country cod kod kraju
count-up counter licznik następnikowy (*zliczający „w przód”*), licznik sumujący
couple para
couple *v* spręgać, łączyć
coupling spręganie
coupling element element spręgający
courier typ czcionki (*litery przypominają znaki standardowej maszyny do pisania*)
courseware oprogramowanie szkolne
CPM = 1. characters per minute znaki na minutę 2. **critical path method** metoda ścieżki krytycznej

CP/M = control program for micro-computer mikrokomputerowy system operacyjny CP/M

CPS = characters per second znaki na sekundę

CPU = central processing unit jednostka centralna (*komputera*)

CR = carriage return powrót karetki, powrót wózka

crash załamanie (*systemu operacyjnego*)

crate kaseta (*do wkładania modułów sprzętowych*)

Cray = Cray Computer Corporation (amerykańska firma komputerowa specjalizująca się w projektowaniu i produkcji superkomputerów)

CRC = cyclic redundancy check cykliczna kontrola nadmiarowa

create v tworzyć, utworzyć (*programowo*)

creation tworzenie; kreowanie

criterion kryterium

critical a krytyczny

critical path method metoda ścieżki krytycznej

critical section sekcja krytyczna

crop v obcinac̄

crop marks pl (znaki drukowane w pobliżu krawędzi obrazu, zaznaczające obszar obrazu)

cross-assembler asembler skrošny

cross-check kontrola skrošna

cross-compiler kompilator skrošny

cross-hair krzyzyk (*rodzaj kursora w systemach graficznych*)

cross-reference odsyłacz

cross-reference table tablica odwołań zewnętrznych

cross section przekrój

cross software oprogramowanie skróśne

crosstalk przenik, przesłuch

CRT = cathode-ray tube lampa elektronopromieniowa, lampa obrazowa

CRT display (unit) monitor ekranowy, ekranopis

crunch 1. zagęszczać, reorganizować
2. wykonywać obliczenia liczbowe

cryogenic storage pamięć kriogeniczna, pamięć kriotronowa, pamięć nadprzewodnikowa

cryptography kryptografia

CSL = control and simulation language (symulacyjny) język programowania CSL

CSMA/CD = carrier-sense multiple access with collision detection metoda CSMA/CD, dostęp wspólny z wykrywaniem kolizji

ctrl (klawisz rejestrowy wykorzystywany do wprowadzania kodów sterujących)

CUA = common user access wspólny dostęp użytkownika (*standard jednolitych interfejsów użytkownika opracowany przez firmę IBM*)

cue wskazówka, podpowiedź

CUE = Common Unix Environment wspólne środowisko Unix (*organizacja zrzeszająca użytkowników systemu operacyjnego Unix*)

CUI = common user interface wspólny interfejs użytkownika

cumulative index indeks zbiorowy

current 1. prąd elektryczny 2. przepływ

current a 1. aktualny, bieżący 2. rozpoznawczy, powszechnie używany

current directory katalog bieżący

current drive dysk bieżący

current loop pętla prądowa

cursor kurSOR

custom-designed chip mikroukład projektowany na zamówienie

customer nabywca, klient

cut v ciąć; wycinać

cut and paste wycinanie i wklejanie

cyan magenta yellow black niebiesko-zielony purpurowy żółty czarny

(model kolorów stosowany przy reprodukcji obrazów barwnych w poligrafii)

cybernetics cybernetyka

cyberspace cyberprzestrzeń (ogół komputerów połączonych w Internecie)

cycle 1. cykl 2. okres

cycle carry przeniesienie cykliczne

cycle shift przesunięcie cykliczne

cycle stealing przechwytywanie cykli

cycle time czas cyklu

cyclic a okresowy, cykliczny

cyclic access memory pamięć o dostępie cyklicznym

cyclic check kontrola cykliczna

cyclic redundancy check cykliczna kontrola nadmiarowa

cyclic relation relacja cykliczna

cyclic shift przesunięcie cykliczne

cylinder cylinder (*koncentryczny obszar na dysku twardym*)

daisy wheel printer drukarka rozetkowa

DAL = data access language język dostępu do danych (opracowany przez firmę Apple)

damage v uszkodzić

dangling pointer wskazanie fałszywe

DASD = direct access storage device urządzenie pamięciowe o dostępie bezpośredniem

DAT = digital audio tape cyfrowa taśma dźwiękowa

data pl dane

data abstraction abstrakcja danych

data access language język dostępu do danych (opracowany przez firmę Apple)

data acquisition gromadzenie danych

data acquisition and interpretation system system gromadzenia i interpretacji danych

data bank bank danych

database 1. baza danych **2.** (system zarządzania bazami danych dla komputerów IBM typu mainframe)

database administrator administrator bazy danych

database management system system zarządzania bazą danych

database system system bazy danych

data bus magistrala danych, szyna danych

data carrier nośnik danych

data channel kanał łączności, kanał informacyjny

data collection zbieranie danych

data communication equipment urządzenie końcowe łącza teleinformatycznego, korzystające z publicznej sieci telekomunikacyjnej

data communications teleinformatyka

data compaction zob. **data compression**

data compression kompresja danych, upakowanie danych, zagęszczenie danych

D

d/a = digital-to-analog a cyfrowo-analogowy

DAC = digital-to-analog converter przetwornik cyfrowo-analogowy, przetwornik c/a, konwerter cyfrowo-analogowy

daemon demon (w wielozadaniowym systemie operacyjnym stale aktywny proces, który kieruje funkcjami o zasięgu systemowym, np. administrowaniem sieci)

daisy = data acquisition and interpretation system system gromadzenia i interpretacji danych

daisy chain układ łańcuchowy (*mikroprocesora*), układ szeregowy

daisy wheel głowica wirująca (*drukarki*)

data corruption zniekształcenie danych
data density gęstość zapisu danych
data description language język programowania DDL (*opisu danych*)
data dictionary słownik (bazy) danych
data drive zob. **data flow**
data encapsulation ukrywanie danych
data encryption utajnianie danych
data entry wpisywanie danych
data file plik danych
data flow przepływ danych
data flowchart schemat przepływu danych
data flow diagram zob. **data flow chart**
data format format danych, postać danych
data frame ramka danych
datagram datagram (*paczka danych w sieci transmisji danych*)
data handling opracowywanie danych, przetwarzanie danych
data hole otwór informacyjny (*taśmy, karty*)
data independence niezależność od danych
data input wprowadzanie danych
data integrity integralność danych
data interchange format format wymiany danych
data interlock blokada dostępu (*do danych*)
data item element danych
data layout 1. rozmieszczenie danych
 2. format danych
data line linia danych
data link łącze danych, kanał transmisijski danych
data link escape (character) znak sterujący transmisją
data link layer warstwa łącza danych
data logger rejestrator danych
data logging centralna rejestracja danych, CRD
data management zarządzanie danymi

data manipulation operowanie danymi
data medium 1. nośnik danych 2. ośrodek danych
data memory pamięć danych
data network sieć danych
data ordering porządkowanie danych
data output wyprowadzanie danych
data path ścieżka danych
dataphone datafon (*urządzenie transmisji danych po liniach telefonicznych*)
data pointer wskaźnik danych
data privacy prywatność danych (*ograniczony dostęp do danych*)
data processing przetwarzanie danych
data processing center ośrodek przetwarzania danych
data processor jednostka przetwarzania danych
data protection ochrona danych
data rate szybkość transmisji danych
data reduction redukcja danych
data redundancy nadmiarowość danych, redundancja danych
data representation reprezentacja danych
data retrieval wyszukiwanie danych
data search przeszukiwanie danych
data security zabezpieczanie danych
data set 1. zestaw danych, plik danych
 2. modem
data sink ujście danych
data skew skośność danych
data source źródło danych
data station stacja transmisji danych
data stream strumień danych
data stripping array, RAID 0 tablica (macierz) dysków, w której dane zapisuje się stosując striping
data structure struktura danych
data table tabela danych
data terminal equipment terminal teleinformatyczny wykorzystujący do transmisji publiczną sieć telekomunikacyjną
data transaction transakcja danych

data transfer przesyłanie danych, transmisja danych

data transfer rate szybkość transmisji danych

data transmission transmisja danych, teledakcja

data transparency niezależność od danych

data type typ danych

dataway magistrala danych

data word słowo danych

date data

datum 1. punkt wyjściowy 2. (pl data) dana

DAVE = desktop audio-visual environment program firmy DEC (rozpoznający mowę i wykonujący wydawane głosem polecenia)

DBMS = database management system system zarządzania bazą danych

DBS = direct-broadcasting by satellite system bezpośredniej telekomunikacji (radiofonii) satelitarnej

DC = direct current prąd stały

DCE = 1. data communication equipment urządzenie końcowe łącza teleinformatycznego, korzystające z publicznej sieci telekomunikacyjnej
2. distributed computing environment rozproszone środowisko obliczeniowe (standard OSF definiujący mechanizmy komunikacji w systemach rozproszonych)

DCT = discrete cosine transform dyskretna transformata kosinusowa (*rzutowa metoda kompresji obrazu ze stratą informacji stosowana w technice multimedialnej*)

DCTL = direct-coupled transistor logic układ logiczny tranzystorowy o sprzężeniu bezpośredniem

DD = double density podwójna gęstość (*zapisu na dyskietce*)

DDC = direct digital control bezpośrednie sterowanie cyfrowe

DDE = dynamic data exchange dynamiczna wymiana danych (mechanizm komunikacji między procesami w systemach rodziny MS-Windows)

DDL = data description language język programowania DDL (opisu danych)

deactivate v 1. odłączyć 2. uchyłać, znosić 3. wstrzymać, przerywać, likwidować

deadlock zakleszczenie

deadly embrace zob. deadlock

dead-on-arrival (sprzęt komputerowy, który po zainstalowaniu nie działa ani przez chwilę, jest fabrycznie zepsuty)

deallocation 1. zwolnienie, odłączenie
2. przemieszczenie 3. wymazywanie

deblocking 1. rozbior bloku (wydzielenie pojedynczych rekordów z bloku danych) 2. odblokowywanie

debug v uruchamiać; uzdatniać, usuwać błędy z programu

debugger program uruchomieniowy

debugging uruchomienie (programu)

DEC = Digital Equipment Corporation (amerykańska firma komputerowa)

decade dekada

decade counter licznik dziesiętny

decimal a dziesiętny

decimal adjustment korekcja dziesiętna

decimal correction korekcja dziesiętna

decimal counter licznik dziesiętny

decimal digit cyfra dziesiętna

decimal notation notacja dziesiętna, zapis dziesiętny

decimal operation operacja dziesiętna

decimal point kropka dziesiętna (przecinek dziesiętny)

decimal representation reprezentacja dziesiętna

- decimal tab** tabulator dziesiętny
 (w edytورach tekstu — ustawienie tabulatora mierzone w systemie dziesiętnym)
- decision** decyzja
- decision element** element decyzyjny
- decision function** funkcja decyzyjna
- decision support system** system wspomagania decyzji (typ dużej bazy danych działającej w trybie off-line, systemy doradcze, bazy wiedzy itp.)
- decision table** tablica decyzyjna
- decision theory** teoria (podejmowania decyzji)
- decision tree** drzewo decyzyjne
- deck** plik kart
- declaration** deklaracja, zgłoszenie
- declarative language** język specyfikacyjny, język deklaracyjny, język nie-proceduralny
- declarative statement** instrukcja deklaracyjna
- declare** v deklarować, opisywać
- DECnet** (protokół komunikacyjny w sieciach lokalnych między komputerami DEC)
- decode** v dekodować
- decoder** dekoder
- decomposition** dekompozycja
- decompression** dekompresja; rozpakowanie (pliku, danych)
- decrement** ubytek, dekrement
- decrement** v dekrementować
- decrementation** dekrementacja
- decrease** v zmniejszać (się)
- decryption** rozszыfrowanie
- dedicated a** 1. wydzielony, przeznaczony 2. wyspecjalizowany
- dedicated circuit** kanał wydzielony, kanał zarezerwowany (w sieciach transmisji danych)
- dedicated computer** komputer wyspecjalizowany
- default 1.** wartość domyślna 2. zaniechanie
- default a** domyślny (stan sprzętu lub programu ustawiany automatycznie
- i aktualny do chwili wprowadzenia zmian)
- default directory** katalog domyślny
- defect** wada; uszkodzenie, defekt
- defective a** wadliwy
- deferred addressing** adresowanie pośrednie
- deferred constant** stała czasu przetwarzania (odłożona)
- define** v definiować
- defragmentation** 1. defragmentacja (usuwanie fragmentów np. programu) 2. usuwanie fragmentacji danych na dysku (zapisanych na różnych ścieżkach i sektorach)
- DEL = delete** anulowanie
- delay** opóźnienie
- delay circuit** układ opóźniający
- delay line** linia opóźniająca
- delete** anulowanie
- delete** v usuwać, anulować, kasować, wymazywać
- delimited data file** plik danych rozgraniczonych (plik z danymi w wierszach podzielonych znakami separatorów — np. dwukropkami — na pola)
- delimiter** ogranicznik, separator
- deliverables** pl elementy dostawy (oprogramowania)
- demand fetching** sprowadzanie na żądanie (sposób przemienneego wykorzystania pamięci)
- demand paging** stronicowanie na żądanie
- demo** 1. program demonstracyjny 2. pakiet demonstracyjny
- demodulator** demodulator
- demon** demon (procedura uruchamiana przed właściwym programem w celu sprawdzenia autoryzacji)
- demount** v demontaż
- demultiplexer** demultiplexor
- demultiplexing** demultiplesowanie
- denary a** dziesiętny
- denial** negacja

- denotational semantics** semantyka denotacyjna
- denote** v oznaczać (*np. wymiary urządzenia*), określać
- dense index** indeks zagęszczony
- density** gęstość (*zapisu*), zagęszczenie
- deny** v 1. zaprzeczyć 2. odmówić
- dependability** rzetelność (*oprogramowania*); niezawodność, pewność (*działania*)
- dependent** a zależny
- dependent compilation** komplilowanie zależne
- deposit** v 1. odkładać, przechować 2. przenosić (*np. informacje z pamięci operacyjnej do zewnętrznej*)
- depth** głębokość
- depth of stack** głębokość stosu
- dequeue** v odłączyć z kolejki
- dereferencing** wyłuskiwanie, usunięcie pośredniości
- derive** v wyprowadzać (*np. wynik, wzór, zależność*)
- derived** a wyprowadzony, wydzielony, pochodny
- derived class** klasa pochodna
- derived field** pole pochodne, pole wynikowe
- derived type** typ pochodny
- descend** v opadać; obniżać się
- descender** element (*litery*) umieszczony pod tekstem
- descending sort** sortowanie malejące
- descriptor** deskryptor
- deselect** v odwołać wybór
- design** v projektować
- designate** v oznaczać; wskazywać
- design specification** specyfikacja projektowa
- desk** pulpit, biurko
- desk accessory** akcesoria (*w grafice komputerowej — program rezydentny, do którego użytkownik ma zawsze dostęp*)
- desktop** biurko, pulpit (*w środowisku Windows — tło ekranu, na którym pojawiają się okna, ikony, pola dialogowe*)
- desktop audio-visual environment** program firmy DEC (*rozpoznający mowę i wykonujący wydawane głosem polecenia*)
- desk(top) computer** komputer stołowy
- desktop publishing** prace wydawnicze wspomagane komputerowo
- destination** miejsce przeznaczenia
- destination field** pole przeznaczenia (*w nagłówku komunikatu*)
- destination file** plik docelowy
- destination operand** argument wynikowy
- destructive cursor** kursor niszczący
- destructive readout** odczyt niszczący
- detach** v odejmować, odłączać
- detachable** a odejmowalny, odłączalny
- detachable keyboard** klawiatura odłączalna
- detail** drobiazg, szczegół
- detail** v wyszczególniać
- detailed** a szczegółowy
- detail(ed) design** projekt szczegółowy, projekt roboczy
- detail file** plik transakcji
- deterministic simulation** symulacja deterministyczna
- developer** wykonawca (*oprogramowania*)
- development software** oprogramowanie wspomagające, oprogramowanie narzędziowe
- development time** czas opracowania
- device** przyrząd, urządzenie
- device driver** program obsługi urządzenia
- device handler** (standardowy) program obsługi urządzenia
- device status word** słowo stanu urządzenia
- diagnostic check** kontrola diagnostyczna
- diagnostic program** program diagnostyczny
- diagnostics** diagnostyka

diagnostic test test diagnostyczny
dialog dialog
dialog box okienko dialogowe, ramka dialogowa
dial up wybieranie (*numeru*)
dichotomizing search przeszukiwanie dwudzielne, przeszukiwanie dychotomiczne
dictionary słownik
DIF = data interchange format format wymiany danych
difference różnica
different a różny; różniący się
differentiator układ różniczkujący
digit 1. cyfra 2. pozycja
digital adder sumator cyfrowy
digital audio tape cyfrowa taśma dźwiękowa
digital capacity pojemność cyfrowa
digital circuit układ cyfrowy, układ logiczny
digital computer komputer cyfrowy, maszyna cyfrowa
digital data pl dane cyfrowe
Digital Equipment Corporation (amerykańska firma komputerowa)
digital image processing cyfrowe przetwarzanie obrazów
digital readout odczyt cyfrowy
digital recording rejestracja cyfrowa
digital signal sygnał cyfrowy
digital signal processor cyfrowy procesor sygnałowy (*stosowany np. w komputerach przeznaczonych dla aplikacji multimedialnych*)
digital speech encoding cyfrowe kodowanie mowy
digital-to-analog a cyfrowo-analogowy
digital-to-analog conversion przetwarzanie cyfrowo-analogowe, konwersja cyfrowo-analogowa
digital-to-analog converter przetwornik cyfrowo-analogowy, przetwornik c/a, konwerter cyfrowo-analogowy
digital video interactive (*ogólnie — komputer wyposażony w sprzęt*

i oprogramowanie umożliwiające odzwierciedlanie z pamięci CD-ROM oraz pełną kontrolę ruchomego obrazu i dźwięku)
digitize v dyskretyzować (przekształcać na postać cyfrową)
digitizer dyskretyzator, digitalizator
digitizing dyskretyzacja, digitalizacja
digitizing pad (urządzenie wejściowe przetwarzające odreżany rysunek na sygnały cyfrowe)
digitizing tablet rysownica dyskretyzująca
digit place zob. **digit position**
digit position pozycja cyfry
dimension wymiar
diminished radix complement uzupełnienie zmniejszonej podstawy
dingbat ornament, ozdoba
diode logic układ logiczny diodowy
diode-transistor logic układ logiczny diodowo-tranzystorowy
DIP = 1. digital image processing cyfrowe przetwarzanie obrazów
2. dual-in-line package obudowa podłużna dwurzędowa (*układu scalonego*)
direct v kierować
direct a bezpośredni
direct access dostęp bezpośredni; dostęp swobodny, dostęp dowolny
direct-access storage pamięć o dostępie bezpośredniem
direct access storage device urządzenie pamięciowe o dostępie bezpośredniem
direct address adres bezpośredni
direct addressing adresowanie bezpośredni
direct-broadcasting by satellite system bezpośredniej telekomunikacji (radiofonii) satelitarnej
direct-coupled logic układ logiczny o sprzężeniu bezpośrednim
direct-coupled transistor logic układ logiczny tranzystorowy o sprzężeniu bezpośrednim

- direct current** prąd stały
- direct digital control** bezpośrednie sterowanie cyfrowe
- direct input/output** bezpośrednie wejście/wyjście
- directive** dyrektywa, zlecenie sterujące
- direct memory access** bezpośredni dostęp do pamięci
- direct numerical control** bezpośredni sterowanie numeryczne
- directory** skorowidz, katalog
- directory look-up system** system przeszukiwania skorowidów
- directory of service agent** katalog przejściowy obsługi
- directory markers** *pl.* znaki określające katalog bieżący i katalog główny
- directory routing** trasowanie skorowidzowe
- disable** *v.* 1. czynić niezdolnym; uniemożliwić 2. unieruchomić (*urządzenie*)
- disable signal** sygnał zabraniający
- disassembler** dezasembler, disasembler
- disc** *zob.* **disk**
- disconnect** *v.* rozłączyć
- discrete** *a.* dyskretny, nieciągły
- discrete channel** kanał dyskretny
- discrete cosine transform** dyskretna transformata kosinusowa (*rastrowa metoda kompresji obrazu ze strątą informacji stosowana w technice multimedialnej*)
- discrete data** *pl.* dane dyskretne
- discrete programming** programowanie dyskretne
- discriminant** wyróżnik
- disjoint** *a.* rozłączny
- disjunction** suma logiczna, alternatywa LUB
- disk** dysk
- disk buffer** *zob.* **disk cache**
- disk cache** bufor dyskowy
- disk cartridge** kaseta dyskowa
- disk controller** sterownik dysku
- disk drive** napęd dyskowy
- disk driver** sterownik dysku, program obsługi dysku
- diskette** dyskietka, dysk elastyczny
- disk formatter** formater dysku
- disk memory** pamięć dyskowa
- disk mirroring** dublowanie dysków
- disk operating system** dyskowy system operacyjny, DOS
- disk packet** pakiet dyskowy
- disk resident operating system** rezydentny dyskowy system operacyjny
- disk server** serwer dyskowy (*processor usługowy zarządzający pamięcią dyskową, pozwalający użytkownikom na dostęp do fragmentów dysków sieci*)
- disk storage** pamięć (magnetyczna) dyskowa
- disk (storage) unit** jednostka pamięci dyskowej
- dismount** *v.* demontować
- disorderly close-down** awaryjne zakończenie pracy
- dispatch** *v.* ekspediować, wysyłać
- dispatcher** dyspozytor
- displacement** przemieszczenie
- display** wyświetlacz, monitor ekranowy
- display** *v.* obrazować, wyświetlać
- (display) console** konsola
- display cycle** cykl tworzenia obrazu
- display element** element obrazu
- display file** plik graficzny
- display frame** kadr obrazu
- displaying** obrazowanie
- display monitor** monitor ekranowy
- display tube** lampa elektronopromieniowa, lampa obrazowa
- display type** czcionka ekranowa
- dissemination** rozpowszechnianie (*np. informacji*)
- distortion** zniekształcenie
- distribute** *v.* rozpraszać, decentralizować

distributed (computer) system system komputerowy zdecentralizowany, system komputerowy rozproszony

distributed computing obliczenia zdecentralizowane

distributed computing environment rozproszone środowisko obliczeniowe (*standard OSF definiujący mechanizmy komunikacji w systemach rozproszonych*)

distributed data pl dane rozproszone

distributed database rozproszona baza danych

distributed (data) processing przetwarzanie (danych) rozproszone

distributed intelligence system system z rozproszoną inteligencją

distributed operating system system operacyjny zdecentralizowany

distributed system zob. **distributed (computer) system**

distributed systems architecture rozproszona architektura systemów (*architektura sieciowa firmy Honeywell*)

distribution kit pakiet dystrybucyjny

distribution list rozdzielnik

dither drżenie (*obrazu*)

dithered color kolor niepełny (*otrzymany przez kolorowe punkty symulujące żądany kolor*)

diversity 1. zróżnicowanie 2. operacja logiczna LUB wykluczającego

divide v dzielić

divident dzielna

divider dzielnik

divider block układ dzielący

DL = diode logic układ logiczny diodowy

DLE = data link escape (character) znak sterujący transmisją

DLL = dynamic link library biblioteka dołączalna dynamicznie (*biblioteka gotowych funkcji*)

DLS = directory look-up system system przeszukiwania skorowidzów

DMA = direct memory access bezpośredni dostęp do pamięci

DNC = direct numerical control bezpośrednie sterowanie numeryczne

DNS = domain name system system nazw domen (*ogółnoświatowa, rozproszona baza danych zawierająca informacje o adresach komputerów w Internecie*)

do v wykonaj (*elementarna instrukcja w językach programowania*)

DOA = dead-on-arrival (sprzęt komputerowy, który po zainstalowaniu nie działa ani przez chwilę, jest fabrycznie zepsuty)

document dokument

documentation 1. dokumentacja 2. dokumentowanie

domain 1. dziedzina, obszar 2. domena

domain name system system nazw domen (*ogółnoświatowa, rozproszona baza danych zawierająca informacje o adresach komputerów w Internecie*)

domestic a krajowy, wewnętrzny

do-nothing instruction rozkaz pusty

dormant a uśpiony

dormant task zadanie unieruchomione, zadanie uśpione

DOS = disk operating system dyskowy system operacyjny

dot-matrix printer drukarka mozaikowa

dot-pitch (*rozmiar najmniejszej kropki, jaka może być wyświetlona na ekranie monitora lub wydrukowana przez drukarkę laserową; parametr decydujący o rozdzielczości obrazu*)

dot printer zob. **dot-matrix printer**

dots per inch punkty na cal

double a podwójny; dwukrotny

double click wciśnięcie dwukrotne, kliknięcie dwukrotne (*metoda wydawania komend myszą*)

double density podwójna gęstość (*zapisu na dyskietce*)

double-linked list lista dwukierunkowa
double precision podwójna precyzyja
double-precision arithmetic arytmetyka podwójnej precyzyji
double-sided a dwustronny
double-sided disk dyskietka dwustronna
double supertwist nematic podwójny ekran ciekłokrystaliczny (LCD)
doubleword dwusłowo (*dwa słowa pamięci przetwarzane jak jedno*)
do-while loop pętla z warunkiem kontynuacji, pętla Wykonaj/Jeśli
down (line) load zob. **down-loading**
down-loading ładowanie skrośne
downsizing minimalizowanie (*systemu, konfiguracji*)
downtime czas przestoju
down-up counter licznik rewersyjny (*zliczający w obu kierunkach*)
DOX/V (japońska wersja systemu operacyjnego DOS)
dpi = dots per inch punkty na cal
draft szkic; projekt; konspekt; brudnopsis
draft v szkicować; robić projekt
draft-quality jakość robocza (*druku*)
drag v ciągnąć, przemieszczać, wleć (*sposób użycia myszy*)
drag and drop przeciągnij i upuść (*technika używania myszy*)
dragging wodzenie (*elementu obrazu*), przeciąganie
draw v rysować
DRCS = dynamically redefinable character set dynamicznie zmieniający zestaw znaków (*technika stosowana podczas transmisji obrazów graficznych*)
drive napęd (*urządzenia*), stacja dysków
drive designator symbol napędu (*dysku*)
drive letter (*litera oznaczająca dysk*)

driver program obsługi urządzenia, moduł sterujący, sterownik programowalny
drop 1. spadek (*np. napięcia*), zmniejszenie się **2.** dołączenie
drop v 1. zmniejszać **2.** dołączać **3.** upuszczać
drop cable kabel dołączeniowy
drum bęben
drum memory pamięć (magnetyczna) bębnowa
drum plotter pisak bębnowy, ploter bębnowy
drum printer drukarka wierszowa
DS = double-sided a dwustronny
DSA = 1. data stripping array tablica (macierz) dysków, w której dane zapisuje się stosując striping
2. directory of service agent katalog przejściowy obsługi **3. distributed systems architecture** rozproszona architektura systemów (*architektura sieciowa firmy Honeywell*)
DSP = digital signal processor cyfrowy procesor sygnałowy (*stosowany np. w komputerach przeznaczonych dla aplikacji multimedialnych*)
DSS = decision support system system wspomagania decyzji (*typ dużej bazy danych działającej w trybie off-line, systemy doradcze, bazy wiedzy itp.*)
DSTM = double supertwist nematic podwójny ekran ciekłokrystaliczny (LCD)
DSW = device status word słowo stanu urządzenia
DTE = data terminal equipment terminal teleinformatyczny wykorzystujący do transmisji publiczną sieć telekomunikacyjną
DTL = diode-transistor logic układ logiczny diodowo-tranzystorowy
DTP = desktop publishing prace wydawnicze wspomagane komputerowo
dual a podwójny; dwoisty

dual coding kodowanie dualne
dual-in-line package obudowa po-
 dłużna dwurzędowa (*układ scalone-
 go*)
dual-port memory pamięć dwuwej-
 ściowa
dummy 1. zaślepka, element fikcyjny
 2. makieta
dummy argument argument ślepy
dummy instruction rozkaz ślepy
dummy parameter parametr formalny
 (*procedury*)
dump zrzut (*zawartości pamięci*)
dump v rozładować, zrzucać (*zawar-
 tość pamięci*)
duplex a 1. podwójny 2. dwustronny
duplex channel kanał dupleksowy, ka-
 nał dwukierunkowy
duplicate kopia
duplicate v powielać, reprodukować
dust cover pokrowiec przeciwkurzowy
duty cycle cykl pracy
dvi = device independent plik nieza-
 leżny od urządzenia (*plik zawierają-
 cy informacje o rozmieszczeniu zna-
 ków i innych elementów składu na arkuszu papieru, wynik działania pro-
 gramu TeX*)
DVI = digital video interactive (ogól-
 nie — komputer wyposażony w sprzęt
 i oprogramowanie umożliwiające od-
 twarzanie z pamięci CD-ROM oraz
 pełną kontrolę ruchomego obrazu
 i dźwięku)
dyadic a 1. dwuczłonowy, podwójny
 2. binarny
dyadic operator operator dwuargu-
 mentowy
dynamic allocation alokacja dyna-
 miczna
dynamically redefinable character
set dynamicznie zmieniany zestaw
 znaków (*technika stosowana pod-
 czas transmisji obrazów graficznych*)

dynamic data exchange dynamiczna
 wymiana danych (*mechanizm komu-
 nikacji między procesami w sys-
 temach rodziny MS-Windows*)
dynamic link library biblioteka dołączalna dynamicznie (*biblioteka go-
 wych funkcji*)
dynamic memory pamięć dynamiczna
dynamic RAM pamięć dynamiczna
RAM
dynamic reconfiguration rekonfigura-
 cja dynamiczna
dynamic relocation relokacja dyna-
 miczna, przesunięcie dynamiczne

E

EAN = European Article Number eu-
 ropejski kod kreskowy
EAPROM = electrically alterable
 (and) programmable read-only
 memory *zob. EAROM*
EAROM = electrically alterable read-
 -only memory pamięć stała progra-
 mowalna elektrycznie
EBCDIC = extended binary coded
decimal interchange code 8-bitowa
 konwersja zapisu dwójkowego, roz-
 szerzony kod znakowy (*PC nie ko-
 rzysta z tego kodu*)
ECC = error correcting code kod ko-
 rekcyjny
ECC/EDC = error correction code/
error detection code kody korek-
 ty/detekcji błędów na dyskach CD-
 -ROM, standard ECC/EDC (*umiesz-
 czone w Źółtej Księdze*)
echo echo, potwierdzenie
ECL = emitter-coupled logic układ
 logiczny o sprzężeniu emiterowym
edge 1. zbocze (*impulsu*) 2. krawędź
 (*grafu*)
edge connector złącze krawędziowe

EDI = **electronic data interchange**
elektroniczna wymiana danych

EDIFACT = **electronic data interchange for administration commerce and transport** (*standard elektronicznej wymiany danych w administracji, handlu i transporcie*)

edit v redagować

edit mode tryb edycji, tryb modyfikacji
editor edytor, program redagujący

EDP = **electronic data processing**
elektroniczne przetwarzanie danych,
EPD

EEPROM = **electrically erasable programmable read-only memory**
programowalna pamięć stała wymazywalna elektrycznie

EEROM = **electrically erasable read-only memory** pamięć stała wymazywalna elektrycznie

effective address adres efektywny
effectivity efektywność (*kodu*), skuteczność

EFT = **electronic funds transfer** elektroniczny przekaz pieniężny

EGA = **extended graphics array** karta graficzna (*dla komputerów PC o architekturze opartej na magistralach 32-bitowych MCA i EISA*)

egoless programming programowanie bezosobowe

EIA = **Electronic Industries Association** Towarzystwo Przemysłu Elektronicznego

EIN = **European Informatics Network** europejska sieć informatyczna

EISA = **extended industry standard architecture** rozszerzona architektura standardu przemysłowego (*32-bitowa magistrala danych*)

either-way operation operacja półduplekowa

eject v wyrzucać, wypychać, wysuwać
(*np. kieszeń napędu CD-ROM*)

elaboration opracowanie
electric(al) a elektryczny

electrically alterable (and) programmable read-only memory zob.
electrically alterable read-only memory

electrically alterable read-only memory pamięć stała programowalna elektrycznie

electrically erasable programmable read-only memory programowalna pamięć stała wymazywalna elektrycznie

electrically erasable read-only memory pamięć stała wymazywalna elektrycznie

electrically programmable read-only memory pamięć stała programowalna elektrycznie

electricity elektryczność

electron beam wiązka elektronowa

electronic a 1. elektroniczny 2. elektrowny

electronic automatic exchange automatyczna (telefoniczna) centrala elektroniczna

electronic data interchange elektroniczna wymiana danych

electronic data interchange for administration commerce and transport (*standard elektronicznej wymiany danych w administracji, handlu i transporcie*)

electronic data processing elektroniczne przetwarzanie danych, EPD

electronic funds transfer elektroniczny przekaz pieniężny

Electronic Industries Association Towarzystwo Przemysłu Elektronicznego

electronic mail poczta elektroniczna

electronics elektronika

electronic stylus pióro świetlne

eliminate v likwidować

elite (*rodzaj kroju czcionki*)

ELSI = **extra large scale integration**
bardzo duży stopień scalenia

EM = end of medium (character) (znak) końca nośnika (magnetycznego)

e-mail = electronic mail poczta elektroniczna

embed v wstawiać; osadzać; wbudowywać

embedded computer komputer wbudowany

embedded formatting command polecenie formatujące umieszczone w tekście

embedded SQL wbudowany SQL (*polecenia SQL stanowią część kodu aplikacji*)

em dash pauza, myślnik (*znak poziomej kreski o szerokości litery M*)

emergency awaria; stan zagrożenia; niebezpieczeństwo

emergency button przycisk alarmowy

emergency restart wznowienie awaryjne

emitter-coupled logic układ logiczny o sprzężeniu emiterowym

emphasis uwypuklenie; nacisk

emphasize v uwypuklać; kłaść nacisk

empty v opróżniać

empty a pusty

EMS = expanded memory specification specyfikacja pamięci rozszerzonej

emulation 1. emulacja 2. symulacja (*urządzenia*), imitowanie

emulator emulator

enable v umożliwiać

enable signal sygnał zezwalający

encapsulate v obudowywać, ukrywać

encapsulated PostScript obudowany

PostScript (*plik z grafiką zapisaną w języku PostScript przeznaczony do umieszczenia jako ilustracja w innym dokumencie*)

encipher v szyfrować

enclose v obejmować

encode v kodować

encoder koder, urządzenie kodujące

encounter v natknąć się; napotkać

encrypt v 1. utajniać 2. szyfrować
encryption 1. utajnianie 2. szyfrowanie

end 1. koniec 2. (*w językach programowania — słowo kluczowe zamkijające program, procedurę lub blok*)

end v kończyć

end address adres końcowy

end-around carry przeniesienie cykliczne

en dash półpauza (*znak poziomej kreski o długości połowy szerokości litery M*)

endless loop pętla nieskończona

end of conversion koniec konwersji

end of file koniec pliku

end of medium (character) (znak) końca nośnika (magnetycznego)

end of text koniec tekstu

end of transmission koniec transmisji

end of transmission block koniec bloku transmisji

end-to-end protocol protokół końcowy

end-to-end transmission transmisja od końca do końca

end user użytkownik finalny, użytkownik końcowy, użytkownik docelowy

engineering technika, inżynieria

engineering logic diagram schemat logiczny układu

engineering time czas obsługi technicznej

enhance v 1. uwydatniać, uwypuklać 2. wzmacniać, zwiększać

enhancement 1. wzbogacenie, udoskonalenie (*programu, projektu*) 2. rozszerzanie

enough adv dosyć; wystarczająco

ENQ = enquiry zapytanie

enqueue v ustawić w kolejce, dołączyć do kolejki

enquiry zapytanie

enter v zgłaszać, wprowadzać

enter key klawisz wprowadzania informacji

entire a cały; pełny; zupełny

entity 1. byt; istnienie 2. obiekt
entity-relationship approach metoda byt-relacji
entry 1. wpis 2. element 3. wejście (*zadania*)
entry line wiersz wprowadzania
enumeration type typ wyliczeniowy
envelope 1. koperta, otoczka 2. obwiednia
environment środowisko
EOC = end of conversion koniec konwersji
EOF = end of file koniec pliku
EOT = end of transmission koniec transmisji
EPLD = erasable programmable logic device programowalne urządzenie logiczne (*np. EPROM*)
EPROM = 1. electrically programmable read-only memory pamięć stała programowalna elektrycznie
2. erasable (and) programmable read-only memory pamięć stała wymazywalna i programowalna
EPS = encapsulated PostScript obudowany PostScript (*plik z grafiką zapisaną w języku PostScript przeznaczony do umieszczenia jako ilustracja w innym dokumencie*)
equal v równać się, być równym
equality równość
equalization korekcja
equation solver analizator równań matematycznych
equip v wyposażyć
equipment wyposażenie, sprzęt
equipment compatibility wymienność sprzętowa, zgodność
equipment failure awaria sprzętu
equipment reliability niezawodność sprzętu
equivalence równoważność
equivalence element element równoważności
erasable a wymazywalny, kasowalny

erasable (and) programmable read-only memory pamięć stała wymazywalna i programowalna
erasable programmable logic device programowalne urządzenie logiczne (*np. EPROM*)
erasable read-only memory pamięć stała wymazywalna
erasable storage pamięć wymazywalna
erase v wymazywać, kasować, wycierać
erasing head głowica (magnetyczna) kasująca
Eratosthenes sieve sito Eratostenesa
EROM = erasable read-only memory pamięć stała wymazywalna
E²ROM = electrically erasable read-only memory pamięć stała wymazywalna elektrycznie
error 1. błąd 2. defekt (*w programie*)
error burst paczka błędów
error check kontrola błędów
error code kod błędu
error condition warunek (wystąpienia) błędu
error correcting code kod korekcyjny
error correction poprawianie błędów, korekcja błędów
error correction code/error detection code kody korekty/detekcji błędów na dyskach CD-ROM, standard ECC/EDC (*umieszczone w Żółtej Księdze*)
error detecting code kod detekcyjny
error detection wykrywanie błędów, detekcja błędów
error diagnostics diagnostyka błędów
error handling obsługa błędu
error log kronika błędów
error message komunikat błędu, meldunek błędu
error of method błąd metody
error protection ochrona przed błędami
error rate stopa błędów
error recovery usuwanie błędu

error trapping wychwytywanie błędów

ESC = escape

escape ucieczka, powrót do poprzedniego stanu

ETB = end of transmission block koniec bloku transmisji

etching trawienie, wytrawianie

Ethernet Ethernet (zbiór standardów dotyczących komputerowych sieci lokalnych)

E-time = execution time czas wykonania

ETX = end of text koniec tekstu

Eurobase (komercyjna baza danych Unii Europejskiej)

Eurocontact (komercyjna baza danych umożliwiająca dobieranie partnerów do prac badawczych)

European Article Number europejski kod kreskowy

European Informatics Network europejska sieć informatyczna

evaluation wartościowanie (wyrażenia)

even a 1. równy 2. regularny 3. parzysty

even parity bit bit parzystości

even parity check kontrola parzystości

event 1. zdarzenie 2. zasłość

event-driven a sterowany zdarzeniami

exact a dokładny; ścisły

examine v 1. egzaminować 2. przeprowadzać kontrolę 3. badać

exceed v przekraczać

exceed capacity check kontrola przepełnienia

exception wyjątek (*w programie*)

exception handling obsługa wyjątków

excess three code kod z nadmiarem trzy, kod Stibitza

exchange v wymieniać, zamieniać

exchangeable a wymienny

exchange line łącze abonenckie

exclusion wyłączenie

exclusive or alternatywa

execute v wykonywać, uruchamiać (program)

execute cycle cykl wykonawczy

execution wykonanie

execution error błąd wykonania

execution phase faza wykonania

execution profile profil wykonania

execution time czas wykonania

executive egzekutor

executive a wykonawczy

executive system system operacyjny

exerciser program testujący, program kontrolny

exist v istnieć; znajdować się

exit wyjście

expand v 1. rozszerzać 2. rozwijać

expandable system system rozszerzalny, system otwarty

expanded memory pamięć rozszerzana

expanded memory specification specyfikacja pamięci rozszerzonej

expander ekspander (*sygnalu*)

expansion card karta rozbudowy, karta rozszerzenia

expansion slot złącze do rozbudowej funkcjonalnej, gniazdo rozszerzające

expect v spodziewać się; oczekiwac

expert system system ekspertowy

expiration date termin upływu (*np. ważności — data ważności*)

explicit a 1. jawni 2. jasny, wyraźny

exploded pie graph wykres kołowy z rozsuniętymi wycinkami

exponent wykładnik potęgi

export eksport, wysyłanie (*np. danych, pliku*)

expression wyrażenie

extend v rozciągać, przedłużać, rozszerzać

extended addressing adresowanie rozszerzone

extended ASCII code rozszerzony kod ASCII

extended binary coded decimal interchange code 8-bitowa konwersja zapisu dwójkowego; rozszerzony kod

znakowy (*PC nie korzysta z tego kodu*)

extended character set rozszerzony zbiór znaków

extended graphics array karta graficzna rozszerzona (dla komputerów PC o architekturze opartej na magistralach 32-bitowych MCA i EISA)

extended industry standard architecture rozszerzona architektura standardu przemysłowego (32-bitowa magistrala danych)

extended memory pamięć rozszerzona

extended memory specification specyfikacja pamięci rozszerzonej

extender circuit ekspander

extensibility rozszerzalność

extension rozszerzenie (*nazwy pliku*)

extension memory rozszerzenie pamięci

external a zewnętrzny

external command polecenie zewnętrzne

external data representation zewnętrzna reprezentacja danych (*niezależny od architektury sprzętu i systemu operacyjnego standard kodowania danych używany przy przesyłaniu danych przez sieć*)

external device urządzenie zewnętrzne

external hard disk zewnętrzny dysk twardy

external interrupt przerwanie zewnętrzne

external memory pamięć zewnętrzna, pamięć masowa

external page strona zewnętrzna (*pamięci*)

external reference odwołanie zewnętrzne

external storage pamięć zewnętrzna

extra a dodatkowy

extract v wydzielać

extraction wydzielanie; maskowanie

extra large scale integration bardzo duży stopień scalenia

extrapolation ekstrapolacja

F

fabric budowa, struktura, szkielet

face 1. czołko, lico
face 2. powierzchnia czołowa, czoło, lico

facilities pl programy wspomagające

facility udogodnienie

facsimile faksymile (*dokładna reprodukcja, podobizna, kopią*)

facsimile machine maszyna faksymilowa, telefaks (*urządzenie do przesyłania obrazów graficznych i tekstu drogą telefoniczną*)

factor 1. czynnik **2.** współczynnik

factorial silnia

factorization faktoryzacja, rozkładanie na czynniki

fade v 1. zanikać **2.** tracić zabarwienie, blaknąć

fading 1. zanik sygnału **2.** (ściemnianie lub rozjaśnianie obrazu)

fail v 1. ulegać awarii **2.** dopuścić sytuację błędą

failproof a niezawodny, zabezpieczony przed uszkodzeniami

fail-safe a odporny na uszkodzenia

fail-soft a częściowo odporny

failure awaria, uszkodzenie

fairness bezstronność

falling edge zbocze opadające

fall time czas opadania

false fałsz (*wartość logiczna*)

false a fałszywy, nieprawdziwy, błędny

family rodzina

family of computers rodzina komputerów

FAMOS = floating (gate) avalanche

injection MOS struktura tranzystora polowego MOS z bramką zawieszoną w warstwie SiO₂ (dwutlenku krzemu)

fanfold paper papier pofałdowany w harmonijkę

fan-in obciążalność wejściowa (*bramki logicznej*)

fan-out obciążalność wyjściowa (*bramki logicznej*)

FAQ = frequently asked questions często zadawane pytania (*dokument zawierający podstawowe informacje na określony temat, często związany z listą dyskusyjną lub grupą nowości*)

fast a 1. mocny; trwały 2. szybki

FAST = Federation Against Software Theft (*federacja d/s ścigania przestępstw komputerowych*)

fast access memory pamięć o szybkim dostępie

fast Fourier transform szybka transformata Fouriera

fast printing szybkie drukowanie

FAT = file allocation table tablica roz-
mieszczenia plików

fatal error błąd uniemożliwiający kon-
tinuację programu

fault defekt (*w programie*), wada,
uszkodzenie, zakłócenie, błąd

fault location lokalizacja defektów

fault seeding posiew defektów

fault tolerance tolerowanie uszko-
dzeń, tolerancja defektów, odporność
na uszkodzenia

fault tolerant system architecture ar-
chitektura sprzętu odporna na błędy

FAX = facsimile machine maszy-
na faksymilowa, telefaks (*urządzenie
do przesyłania obrazów graficznych
i tekstu drogą telefoniczną*)

FCFS = first-come first-served pierw-
szy zgłoszony — pierwszy obsłużo-
ny (*w teorii kolejek*)

FCLS = first-come last-served pierw-
szy zgłoszony — ostatni obsłużony
(*w teorii kolejek*)

FCP = file control processor program
obsługi plików

FDC = floppy disk controller sterow-
nik stacji dysków elastycznych, kon-
troler napędu dyskietek (*komputero-
wych*)

FDD = floppy disk drive napęd dys-
ków elastycznych, stacja dyskietek

FDDI = fiber distributed data interface złącze danych w sieciach optycznych o dużych przepustowościach (*standard transmisji danych w sieciach światłowodowych o szybkości 100 Mbps*)

FDDI II = fiber distributed data interface v.II (rozszerzona wersja standardu FDDI)

FDM = frequency-division multiplexing zwielokrotnienie przez po-
dział częstotliwości

feasibility study studium realizowa-
ności

feature extraction wybór cech (*obra-
zu*)

Federation Against Software Theft
(*federacja d/s ścigania przestępstw
komputerowych*)

feed v zasilac; doprowadzać; dostar-
czać

feedback sprzężenie zwrotne

feeder 1. podajnik 2. zasilacz 3. do-
zownik 4. linia zasilająca

feed holes pl dziurki prowadzące

feed hopper kaseta podająca

female connector łączówka żeńska

ferrite core rdzeń ferrytowy

FET = field-effect transistor tranzy-
stor polowy

fetch pobieranie, ładowanie do pamięci

fetch v pobierać, ładować do pamięci

fetch cycle cykl pobierania

fetch phase faza pobrania

fetch time czas ładowania do pamięci

FF = form feed wysuw strony

FFT = fast Fourier transform szybka
transformata Fouriera

fiber 1. światłowód 2. włókno

fiber distributed data interface złą-
cze danych w sieciach optycznych o
dużych przepustowościach (*standard
transmisji danych w sieciach światło-
wodowych o szybkości 100 Mbps*)

fiber distributed data interface v.II
(rozszerzona wersja standardu FDDI)

fiber optics technika światłowodowa

Fibonacci number liczba Fibonacciego

Fibonacci series szereg Fibonacciego

fibre optics zob. **fiber optics**

fidelity dokładność, wierność (*odtwierdzania*)

field pole (*danych*)

field alterable ROM pamięć ROM programowalna przez użytkownika

field-effect transistor tranzystor polowy

field marker znacznik pola

field programmable logic array tablica logiczna programowalna przez użytkownika

FIFO = first-in first-out pierwszy na wejściu — pierwszy na wyjściu (*w teorii kolejek*)

fifth-generation computer komputer piątej generacji

figurative constant stała symboliczna

file plik

file allocation table tablica rozmieszczenia plików

file concatenation łączenie plików

file control block blok kontroli pliku

file control processor program obsługi plików

file deletion usuwanie pliku (*np. z dysku*)

file fragmentation fragmentacja pliku (*rozkład pliku na części zapisane na różnych ścieżkach i sektorach dysku*)

file header nagłówek pliku

file layout rozmieszczenie pliku

file locking blokowanie pliku

file maintenance utrzymanie pliku

file management zarządzanie plikami

file manager zarządcza plików

file mapping odwzorowanie zbiorów

(*technika pozwalająca na używanie zbiorów dyskowych jako dużych tablic umieszczonych w pamięci wirtualnej*)

file name nazwa (własna) pliku

file protection zabezpieczenie pliku

file separator separator pliku

file server serwer plików

file system system plików

file transfer protocol protokół przesyłania plików (*protokół przeznaczony do transmisji plików w sieciach*)

fill v wypełniać

filler wypełniacz

fill-in-the-blanks language język blankietowy

fill-in-the-forms language zob. **fill-in-the-blanks language**

FILO = first-in last-out pierwszy na wejściu — ostatni na wyjściu (*w teorii kolejek*)

film 1. warstewka **2.** błona; film, taśma filmowa **3.** film

film circuit układ warstwowy

film supertwist nematic ekran ciekłokrystaliczny (LCD) o dwóch warstwach polaryzujących (*zbudowany podobnie jak ekran DSTN*)

filter filtr; program filtrujący

filter v filtrować, przefiltrować, użyć programu filtrującego

find v znaleźć, odkryć, wykryć

finder wyznacznik

finding dana uzyskana, wynik badań, wniosek

finite a 1. określony **2.** skończony

finite element method metoda elementu skońzonego

firmware oprogramowanie układowe (nieulotne)

first-come first-served pierwszy zgłoszony — pierwszy obsłużony (*w teorii kolejek*)

first-come last-served pierwszy zgłoszony — ostatni obsłużony (*w teorii kolejek*)

first-in first-out pierwszy na wejściu — pierwszy na wyjściu (*w teorii kolejek*)

first-in last-out pierwszy na wejściu — ostatni na wyjściu (*w teorii kolejek*)

fit *v* 1. pasować, nadawać się, być odpowiednim 2. dopasować; dostosować
fit *a* odpowiedni; stosowny
fix *v* 1. mocować, unieruchamiać
 2. ustalać 3. naprawiać
fixed *a* stały; ustalony
fixed disk dysk stały
fixed-head disk dysk o stałej głowicy
fixed-point *a* stałopozycyjny, stało-przecinkowy
fixed-point arithmetic arytmetyka stałopozycyjna, arytmetyka stałoprzecinkowa
fixed point representation reprezentacja liczb stałoprzecinkowa, reprezentacja liczb stałopozycyjna
fixed-radix notation notacja pozycyjna o stałej podstawie
fixed storage pamięć stała
fixed variable zmienna ustalona
flag znacznik stanu, wskaźnik stanu
flag bit bit flagowy, bit znacznika
flag register rejestr flagowy, rejestr znaczników
flag sequence sekwencja flagowa
flash 1. blysk 2. mignięcie
flash v 1. błysnąć 2. mignąć
flash a/d converter błyskowy przetwornik a/c
flashing błyskanie
flash memory pamięć błyskowa, pamięć fleszowa (*której zawartość można wielokrotnie skasować i zapisać sygnałami elektrycznymi*)
flat płaska
flat *a* płaski
flat-bed plotter ploter stołowy
flat-bed scanner skaner wolnostojący, skaner płaski
flat file plik składający się z zapisów tego samego typu
flat-file database management program program zarządzania prostą bazą danych (*składającą się z zapisów tego samego typu*)
flexibility elastyczność

flexible disk dysk elastyczny
flexowriter kodopis
flicker *v* mrugać; migotać; błyskać
flight simulator program komputerowy, który symuluje lot samolotem
flip-flop przerzutnik
floating (gate) avalanche injection MOS struktura tranzystora polowego MOS z bramką zawieszoną w warstwie SiO₂ (dwutlenku krzemu)
floating-point *a* zmiennopozycyjny, zmiennoprzecinkowy
floating-point arithmetic arytmetyka zmiennopozycyjna, arytmetyka zmiennoprzecinkowa
floating-point operations per second operacje zmiennopozycyjne na sekundę
floating-point register rejestr zmiennoprzecinkowy
floating-point representation reprezentacja zmiennopozycyjna, reprezentacja zmiennoprzecinkowa
floating-point unit jednostka obliczeń zmiennoprzecinkowych
flooding trasowanie rozpływowe
floppy (disk) dyskietka, dysk elastyczny
floppy disk controller sterownik stacji dysków elastycznych, kontroler napędu dyskietek (*komputerowych*)
floppy disk drive napęd dysków elastycznych, stacja dyskietek
FLOPS = floating-point operations per second operacje zmiennopozycyjne na sekundę
flow 1. przepływ 2. (*umieszczenie tekstu wokół rysunku na stronie*)
flowchart sieć działań, sieć przepływu
flow diagram sieć działań, sieć przepływu
flush left wyrównać do lewego marginesu
flush right wyrównać do prawego marginesu
flying head głowica fruwająca, głowica bezdotykowa (*unosząca się nad*

nośniikiem danych na poduszce powietrznej)

FM = frequency modulation modulacja częstotliwości

fold v składać (np. dane w celu zwarte go przedstawienia)

folder 1. katalog **2.** folder

following a następujący; następny

font font (*zestaw znaków w jednym kroju i odmianie zapisany w postaci elektronicznej, elektroniczny nośnik pisma*)

font-sensitive a z rozróżnianiem fontu

foolproof a (*bezpieczny przy nieostrożnym lub nieumiejętnym obchodzeniu się*)

foolproof program (*program odporny na nieumiejętne działanie użytkownika*)

footer stopka (*tekst umieszczony na dole strony*)

footnote notatka u dołu strony, przypis

foreground a pierwszoplanowy

foreground-background scheduling szeregowanie wielopoziomowe

foreground job praca pierwszoplanowa

foreign a obcy (*plik, format*)

fork rozwidlenie

form formularz; druk

formal a formalny

formal language język formalny

formal logic logika formalna

formal parameter parametr formalny

formal specification specyfikacja formalna

format format

format v 1. formatować (*dysk*) **2.** redagować (*tekst*)

formatting formatowanie

form feed wysuw strony

formula 1. formułka **2.** przepis **3.** wzór; formuła

formula translator język Fortran (*język programowania wysokiego poziomu przeznaczony do naukowo-technicznych obliczeń numerycznych*)

FORTH język Forth (*język programowania wysokiego poziomu*)

FORTRAN = formula translator język Fortran (*język programowania wysokiego poziomu przeznaczony do naukowo-technicznych obliczeń numerycznych*)

forward v przesyłać, przekazywać dalej

forward a 1. przedni **2.** skierowany ku przodowi

forward chaining wnioskowanie od faktu do celu, wnioskowanie uprzędzające

forward channel kanał docelowy

forward search wyszukiwanie do przodu (*w edytورach tekstu*)

forward supervision sterowanie wprost

for your information do twojej wiedomości (*seria dokumentów przeznaczonych dla początkujących użytkowników Internetu*)

Fourier analysis analiza Fouriera

Fourier transform transformata Fouriera

FPLA = field programmable logic array tablica logiczna programowalna przez użytkownika

FPS = frames per second ramki na sekundę

FPU = floating-point unit jednostka obliczeń zmiennoprzecinkowych

fraction ułamek

fractional digit cyfra ułamkowa (*po przecinku*)

fragmentation fragmentacja

frame 1. ramka **2.** pakiet (*w sieciowej transmisji danych*) **3.** kadr wideo

frame grabber „przechwytywacz” kadrów (*urządzenie cyfrowe zapamiętujące obraz z możliwością zapisu*)

frame relay przekaz ramek (*technika transmisji pakietów danych o zmiennej długości*)

frames per second ramki na sekundę

framing ramkowanie

free a 1. wolny, swobodny **2.** bezpłatny

free field pole swobodne

free-hand drawing rysowanie odręczne

free indexing indeksowanie swobodne

freephone połączenie bezpłatne (*na koszt odbiorcy*)

Free Software Foundation Fundacja Wolnego Oprogramowania (tworzy i rozpowszechnia oprogramowanie, zwykle bezpłatne odpowiedniki programów komercyjnych, jej zadaniem docelowym jest realizacja bezpłatnego systemu operacyjnego GNU zgodnego funkcjonalnie z systemem Unix)

freeware oprogramowanie bezpłatne

freeze v zatrzymać, zawiesić działanie

frequency częstotliwość

frequency divider dzielnik częstotliwości

frequency division podział częstotliwości

frequency-division multiplexing zwielokrotnienie przez podział częstotliwości

frequency modulation modulacja częstotliwości

frequency-shift keying kluczowanie (z przesuwem) częstotliwości

frequently asked questions często zadawane pytania (*dokument zawierający podstawowe informacje na określony temat, często związany z listą dyskusyjną lub grupą nowości*)

friendly software oprogramowanie przyjazne

front-end a wysunięty

front-end processor procesor wysunięty, procesor czołowy

FS = file separator separator pliku

FSF = Free Software Foundation Fundacja Wolnego Oprogramowania (tworzy i rozpowszechnia oprogramowanie, zwykle bezpłatne odpowiedniki programów komercyjnych,

jej zadaniem docelowym jest realizacja bezpłatnego systemu operacyjnego GNU zgodnego funkcjonalnie z systemem Unix)

FSK = frequency-shift keying kluczowanie (z przesuwem) częstotliwości

FSTN = film supertwist nematic ekran ciekłokrystaliczny (LCD) o dwóch warstwach polaryzujących (zbudowany podobnie jak ekran DSTN)

FTP = file transfer protocol protokół przesyłania plików (protokół przeznaczony do transmisji plików w sieciach)

FTSA = fault tolerant system architecture architektura sprzętu odporna na błędy

Fujitsu Limited (japoński koncern komputerowy)

full a pełny

full adder sumator pełny

full-duplex a pełnodupleksowy

full-duplex channel kanał pełnodupleksowy (jednoczesna komunikacja w obu kierunkach)

full justification wyrównywanie pełne (do prawego i lewego marginesu)

full stop kropka

function funkcja

functional a 1. funkcyjny 2. funkcjonalny, czynnościowy

functional blok blok funkcjonalny

functional calculus rachunek kwantyfikatorów, rachunek predykatów, rachunek funkcyjny

functional character znak sterujący

functional diagram schemat funkcjonalny

functional language język funkcjonalny

functional unit zespół funkcjonalny, jednostka funkcjonalna

function character znak funkcyjny

function code kod funkcyjny

function generator generator funkcji

function key klawisz funkcyjny

functor funktor, element logiczny

fuse bezpiecznik

fuzzy a 1. rozmazany, rozmyty; niewyraźny; nieostry **2.** niedokładny, nieścisły

fuzzy image obraz zamazany, obraz niewyraźny

fuzzy logic logika rozmyta

fuzzy set zbiór rozmyty

FYI = for your information do twojej wiadomości (*seria dokumentów przeznaczonych dla początkujących użytkowników Internetu*)

G

game theory teoria gier

GAN = global area network globalna sieć komputerowa

gap szczelina, szpara, przerwa

gap digit cyfra techniczna

garbage dane bezużyteczne

garbage collection przywracanie pamięci

gas-discharge display wyświetlacz jazreniowy

gate bramka

gate array matryca bramkowa

gateway brama

Gb = gigabyte gigabajt (1048576 kilobajtów)

GDSS = group decision support system system wspomagania decyzji grupowej

GEM = graphics environment manager (graficzna nakładka systemowa, zbliona do MS-Windows)

general a ogólny

general public licence, copyleft (*licencja na programy powstające w ramach projektu GNU realizowanego przez fundację FSF*)

general-purpose a uniwersalny, ogólnego zastosowania

general-purpose computer komputer uniwersalny

general-purpose interface bus uniwersalna magistrala sprzągająca

general-purpose register rejestr roboczy, rejestr uniwersalny

general-purpose systems simulator uniwersalny symulator systemów

generate v generować

generation 1. generacja (*komputerów*)
2. generowanie (*systemu operacyjnego*)

generator generator

generator program program generujący, generator

generic a rodzajowy

generic subprogram podprogram rodzajowy

geographic(al) information system geograficzny system informacyjny, system informacji o terenie

get v pobierać (*dane*)

GIF = graphics interchange format format wymiany grafiki (*opracowany przez CompuServe format kodowania obrazów rastrowych wykorzystujący metodę kompresji LZW*)

gigabyte gigabajt (1048576 kilobajtów)

GIS = geographic(al) information system geograficzny system informacyjny, system informacji o terenie

GKS = graphics kernel system jądro systemu graficznego

Glasmaster (szklany dysk wzorcowy do produkcji dysków CD-ROM)

glitch (krótkotrwale zakłócenie, nagły pik impulsowy)

global a 1. globalny 2. ogólnoświatowy

global area network globalna sieć komputerowa

global variable zmienna globalna

glossary słownik (*wyjaśniający, specjalistyczny*), glosariusz

GND = ground uziemienie

GNU = GNU's not Unix GNU to nie Unix (*realizowany przez fundację FSF projekt bezpłatnego systemu operacyjnego zgodnego funkcjonalnie z systemem Unix*)

GOTO statement instrukcja skoku

GPIB = general-purpose interface bus uniwersalna magistrala sprzągająca

GPL = general public licence, copy left (*licencja na programy powstające w ramach projektu GNU realizowanego przez fundację FSF*)

GPSS = general-purpose systems simulator uniwersalny symulator systemów

grabber hand (w grafice komputerowej — symbol w kształcie dłoni do przemieszczania fragmentu obrazu na ekranie monitora)

graceful degradation łagodne zejście, upadek

grain ziarnistość

grammar gramatyka

grammar (of programming language) gramatyka formalna języka programowania

grant przyznanie (*dostępu*)

grant v przyznawać (*dostęp*)

granularity rozdrobnienie

graph 1. graf 2. wykres

graphic a graficzny

graphical user interface graficzny interfejs użytkownika

graphic character znak graficzny

graphic-display unit grafoскоп, ekranopis graficzny, monitor ekranowy graficzny

graphic language język graficzny

graphic mode tryb graficzny (*pracy*)

graphics grafika

graphics environment manager (*graficzna nakładka systemowa, zbliżona do MS-Windows*)

graphics file format format pliku graficznego

graphics interchange format format wymiany grafiki (*opracowany przez CompuServe format kodowania obrazów rastrowych wykorzystujący metodę kompresji LZW*)

graphics kernel system jądro systemu graficznego

graphics printer drukarka graficzna

graphics software oprogramowanie graficzne

graphics tablet tablica graficzna, rysownica graficzna

Gray code kod Gray'a

gray scale skala szarości

grep (= get regular expression processing) program grep (*program narzędziowy systemu operacyjnego Unix*)

grid siatka

Grosch's law prawo Groscha

ground 1. grunt; podłoż; tło **2.** użiemienie

group grupa

group v grupować

group decision support system system wspomagania decyzji grupowej

grouping grupowanie

group separator separator grupy

group theory teoria grup

groupware oprogramowanie grupowe (*oprogramowanie używane przez użytkowników sieci komputerowych*)

GS = group separator separator grupy

guard dozór

guarding dozorowanie

GUI = graphical user interface graficzny interfejs użytkownika

GUI builder (*program umożliwiający interaktywne tworzenie graficznych interfejsów użytkownika*)

guidance control system system sterowania naprowadzaniem

guide poradnik; przewodnik

guide v prowadzić

guide bars pl prowadnica

gutter (*obszar między łamami tekstu na stronie*)

H

hacker pirat (*komputerowy*)

half adder półsumator

halfbyte pół bajt

half-duplex półdupleks, semidupleks
(*technika połączeń modemowych*)

half-duplex a półdupleksowy

half-duplex operation operacja półdu-
pleksowa

half-height drive (*napęd dyskowy zaj-
mujący połowę przestrzeni przeznac-
zonej na zamontowanie typowego
napędu*)

halftone półton

halftone screen siatka półtonalna, ra-
ster

halftoning rastrowanie, wytwarzanie
półtonów

halfword półsłowo

halt zatrzymanie

halt instruction rozkaz zatrzymania

Hamming code kod Hamminga

hand-held computer komputer prze-
nosny

handle 1. uchwyt (*pliku*) 2. (w grafi-
ce komputerowej — małe kwadra-
ki otaczające obiekt i umożliwiające
manewrowanie nim)

handle v manipulować, obsługiwać,
operować

handler program obsługi

handshake uzgodnienie

handshaking uzgadnianie, wymiana
potwierdzeń, przesyłanie z potwier-
dzeniem

hang-up zawieszenie (*wykonywania
programu*)

hang up v zawiesić (*trwale*)

hard a 1. twardy, sztywny 2. stały, nie-
zmienny

hard copy kopia trwała

hard disk dysk stały

hard disk drive napęd dysku stałego

hard hyphen twardy łącznik (*łącznik,
który ma specjalny format, nie po-
zwalający edytorowi tekstu na rozbi-
cie słów połączonych tym łącznikiem*)

hard line break twardy koniec wier-
sza (w edytorach tekstu znak specjal-
ny powodujący wymuszenie zmiany
wiersza wcześniej niż to wynika z ob-
liczeń edytora)

hard page break twardy koniec stro-
ny (w edytorach tekstu znak specjal-
ny powodujący wymuszenie zmiany
strony wcześniej niż to wynika z ob-
liczeń edytora)

hard-sectored a sektorowany na stałe
(*dysk*)

hardware sprzęt (*komputerowy*)

hardware address adres sprzętowy

hardware interrupt przerwanie sprze-
towe

hard-wired a wbudowany konstruk-
cyjnie, układowy

hartley hartlej (*jednostka miary infor-
macji równa informacji reprezen-
owanej przez jedną cyfrę dziesiętną*)

hash (*informacja w pamięci pozbawio-
na praktycznego znaczenia*)

hash coding kodowanie mieszające

hashing mieszanie

hashing function funkcja mieszająca

Hayes command set zestaw zleceń
Hayesa

Hayes compatible modem modem
zgodny ze standardem Hayesa

hazard hazard

**HCMOS = high-speed complemen-
tary metal-oxide semiconductor**
struktura CMOS o dużej wydajności

HD = high density duża gęstość (*zapi-
su na dyskietce*)

HDD = hard disk drive napęd dysku
stałego

HDLC = high-level data link control
sterowanie łączem wysokiego poziomu

HDTV = high-definition television
telewizja wysokiej jakości

HDX = half-duplex półduplex, semi-duplex (*technika połączeń modemowych*)

head głowica

header nagłówek

header record rekord nagłówkowy

heading nagłówek

headline nagłówek

head park parkowanie głowic

heap sterta

heavy duty printer drukarka do pracy ciąglej (*przy dużym obciążeniu eksploatacyjnym*)

height wysokość

help 1. pomoc; informacje pomocnicze; wyjaśnienie 2. samouczek (elektroniczny)

Hercules graphics card karta grafiki Hercules

here document plik miejscowy (*systemu Unix*)

hertz herc

heterogeneous computer network niejednorodna sieć komputerowa

heuristic a heurystyczny

Hewlett-Packard Company (*firma amerykańska produkująca m.in. komputery oraz urządzenia zewnętrzne: drukarki, plotery itp.*)

Hewlett-Packard graphic language język instrukcji graficznej (*do obsługi graficznych urządzeń periferyjnych firmy Hewlett-Packard*)

hex = hexadecimal

hexadecimal a szesnastkowy

hexadecimal notation notacja szesnastkowa

hexadecimal system zapis liczby szesnastkowy, zapis szesnastkowy, system szesnastkowy

HGC = Hercules graphics card karta grafiki Hercules

hibernating task zadanie zawieszające

hibernation uśpienie

HIC = hybrid integrated circuit hybrydowy układ scalony

hidden a ukryty

hidden line linia ukryta

hide v 1. schować; ukryć 2. przesłańać (*obiekty w programie*)

hierarchical computer network hierarchiczna sieć komputerowa

hierarchy hierarchia

high a 1. wysoki, duży 2. górny

high-definition television telewizja wysokiej jakości

high density duża gęstość (*zapisu na dyskietce*)

high fidelity duża wierność (*odtwarzania*)

high frequency wielka częstotliwość

higher-order language zob. **high-level language**

high-level data link control sterowanie łączem wysokiego poziomu

high-level language język wysokiego poziomu (*np. język C, Fortran, Pascal*)

high-level programming language język programowania wysokiego poziomu

high-level protocol protokół wysokiego poziomu

highlight(ing) rozjaśnianie, podświetlanie

high-order a bardziej znaczący

high-order digit cyfra bardziej znacząca

high-performance a wysokiej klasy, dużej wydajności

high resolution duża rozdzielcość

High Sierra (*sposób zapisu informacji cyfrowych na dyskach optycznych*)

high speed duża szybkość

high-speed bus magistrala szybka

high-speed complementary metal-oxide semiconductor struktura CMOS o dużej wydajności

high-speed memory pamięć szybka, pamięć o szybkim dostępie

highway magistrala, arteria

hill dimbing dochodzenie do optimum

hint wskazówka

hint v dać do zrozumienia

histogram histogram, wykres słupkowy

hit trafienie

hit v uderzyć, stuknąć, nacisnąć (*klawisz*)

HLL = high-level language język wysokiego poziomu (*np. język C, Fortran, Pascal*)

HLS = hue, luminance, saturation barwa, jasność, nasycenie (*sposób kodowania kolorowych obrazów na komputerze*)

hold wstrzymanie

hold v 1. trzymać 2. zatrzymywać
3. zawierać

hold current prąd wstrzymania (*przezkaźnika*)

holding utrzymywanie, przechowywanie (*np. danych*)

hold instruction rozkaz wstrzymania

hold time czas utrzymywania informacji

hole otwór

Hollerith card karta dziurkowana
(z nadrukiem w kodzie Holleritha)

Hollerith code kod Holleritha

hologram hologram

holographic memory pamięć holograficzna

holography holografia

home punkt odniesienia (*na ekranie*)

home computer komputer domowy

home directory katalog macierzysty,
katalog domowy

home page witryna (*strona WWW prezentująca firmę lub osobę*)

home record rekord odniesienia

homogeneous computer network jednorodna sieć komputerowa

horizontal a poziomy

horizontal microprogramming mikroprogramowanie poziome

horizontal parity check poprzeczna kontrola parzystości

horizontal tabulation tabulacja pozioma

horizontal wraparound zawijanie poziome

Horn clause klauzula Horna

host węzeł (*potoczne określenie każdego komputera podłączonego do Internetu*)

host (computer) komputer główny, komputer macierzysty, komputer nadrzędny, komputer centralny

host number numer węzła (*numer kolejnego komputera podłączonego do Internetu, spełniający podobną funkcję jak numer telefonu*)

hot line gorąca linia (*telefoniczne porady dotyczące uruchomienia i obsługi sprzętu*)

hot-potato routing trasowanie czasooptymalne, czasooptymalny wybór trasły transmisji pakietu danych

hot socket gorące gniazdo (*technika budowy modułów, pozwalająca na wymianę uszkodzonego modułu w trakcie pracy urządzenia*)

hot standby rezerwa dynamiczna

hot swapping (*usługa serwisowa polegająca na wymianie fragmentu urządzenia bez przerwania jego pracy*)

hot zone strefa gorąca (*w niektórych edytورach tekstu — strefa obejmująca ok. 7 ostatnich znaków każdej linii*)

housekeeping operacje porządkowe

housekeeping routine program porządkowy

HP = Hewlett-Packard Company (*firma amerykańska produkująca m.in. komputery oraz urządzenia zewnętrzne: drukarki, plotery itp.*)

HP-GL = Hewlett-Packard graphic language język instrukcji graficznej (*do obsługi graficznych urządzeń periferyjnych firmy Hewlett-Packard*)

HT = horizontal tabulation tabulacja pozioma

HTML = hypertext markup language język oznaczania hipertekstu (*język do tworzenia stron przeznaczonych do prezentacji w WWW*)

HTTP = hypertext transfer protocol protokół transmisji hipertekstu (*protokół komunikacyjny do szybkiego przesyłania dokumentów hipertekstowych w sieci Internet*)

hub gniazdo (*krosownicy*), rozgałęziacz, koncentrator sieciowy

hue barwa

hue, luminance, saturation barwa, jasność, nasycenie (*sposób kodowania kolorowych obrazów na komputerze*)

Huffman code kod Huffmmana

huge a olbrzymi

human factor czynnik ludzki

human language język naturalny

hybrid a hybrydowy

hybrid computer komputer hybrydowy

hybrid integrated circuit hybrydowy układ scalony

hypermedia hipermedia (*połączenie technik hipertekstu i multimedialnych*)

Hypermedia/Time-based Structuring Language (standard ISO/IEC 10744:1992 normalizujący sposób kodowania dokumentów multimedialnych)

hypertext hipertekst (*komputerowy system prezentacji tekstu w postaci wyodrębnionych porcji informacji, umożliwiający czytanie ich w dowolnej kolejności*)

hypertext markup language język oznaczania hipertekstu (*język służący do tworzenia stron przeznaczonych do prezentacji w WWW*)

hypertext transfer protocol protokół transmisji hipertekstu (*protokół komunikacyjny do szybkiego przesyłania dokumentów hipertekstowych w sieci Internet*)

hyphen łącznik

hyphenation przenoszenie wyrazów

hysteresis histereza

HyTime = Hypermedia/Time-based Structuring Language (standard ISO/IEC 10744:1992 normalizujący sposób kodowania dokumentów multimedialnych)

I

IAD = image acquisition and display gromadzenie i wyświetlanie informacji wizyjnej

IAL = international algebraic language (wczesna forma języka, z którego wywodzi się język programowania Algol)

IAM = intermediate access memory pamięć o dostępie pośrednim

IAS = immediate access store pamięć o dostępie bezpośrednim, pamięć szybka (*operacyjna*)

IBCS = Intel binary compatibility standard standard zgodności binarnej (dla komputerów z procesorem Intel)

IBM = International Business Machines Corporation 1. (największa na świecie amerykańska firma komputerowa) 2. znak towarowy

IBM PC = IBM personal computer

IBM personal computer komputer osobisty firmy IBM

IC = integrated circuit układ scalony, mikroukład

ICL = International Computers Limited (brytyjska firma komputerowa)

ICMP = Internet control message protocol protokół sterowania pracą lokalnej sieci TCP/IP (*odpowiedzialny za obsługę błędów*)

icon ikona, ideogram, pictogram

ICR = intelligent character recognition inteligentne rozpoznawanie znaków (*technika elektronicznego rozpoznawania pisma*)

ID = identifier identyfikator

IDA = independent disk array

1. tablica (macierz) dysków niezależnych
2. algorytm organizacji danych w technice RAID4 (*nie używany komercyjnie*)

IDAPI = integrated database application programming interface jednolity interfejs programowany aplikacji baz danych

IDCT = inverse discrete cosine transform odwrotna dyskretna transformata kosinusowa (*metoda dekomprezji obrazu zakodowanego w DCT, stosowana w technice multimedialnej*)

IDE = integrated development environment zintegrowane środowisko tworzenia aplikacji

identical a identyczny

identification identyfikacja

identifier identyfikator

identity tożsamość, identyczność

identity check kontrola identyczności

idle time czas jałowy

IDMS = 1. integrated database management services pl zintegrowane usługi zarządzania bazami danych (*dla komputerów typu mainframe*)

2. integrated database management system zintegrowany system zarządzania bazami danych

IDMSX = integrated database management system extended rozszerzony system zarządzania bazami danych

IEC = International Electrotechnical Commission Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna

IEC-625 (*norma międzynarodowa określająca interfejs i magistralę standardową do łączenia aparatury po-*

miarowej ze sprzętem komputerowym)

IEEE = Institute of Electrical and Electronic Engineers Instytut Inżynierów Elektryków i Elektroników (*amerykańska instytucja normalizacyjna*)

IENF = integrated event notification facility zintegrowane śledzenie zdarzeń (*niezależny fragment oprogramowania IDMS*)

if-and-only-if operation operacja równoważności

IF statement instrukcja warunkowa, instrukcja JEŚLI

ignore v ignorować

I²L = integrated injection logic układ logiczny I²L, układ logiczny ze wstrzykiwaniem nośników prądu

illegal a nielegalny, niedozwolony

illegal character znak niedozwolony

illegible a nieczytelny

illumination 1. oświetlenie 2. natężenie oświetlenia

image 1. wizerunek 2. obraz 3. informacja wizyjna

image acquisition and display gromadzenie i wyświetlanie informacji wizyjnej

image memory pamięć obrazu

image processing przetwarzanie obrazów

image restoration odtwarzanie obrazu

immediate a 1. bezpośredni 2. natychmiastowy

immediate access store pamięć o dostępie bezpośrednim, pamięć szybka (*operacyjna*)

immediate addressing adresowanie proste, adresowanie natychmiastowe

immediate operand argument bezpośredni

impact printer drukarka uderzeniowa

imperative language język imperatywny

implementation 1. implementacja (*programu*) 2. wdrażanie, wprowadzanie w życie 3. realizacja
implementer realizator
implication implikacja, wynikanie
implicit a niejawny, domniemany, ukryty, dający się wywnioskować
implicit addressing adresowanie niejawne
implicit function funkcja uwikłana
implied addressing adresowanie niejawne
implied immediate addressing adresowanie proste niejawne
import import (*np. danych, pliku*)
impredictable a nie dający się przewidzieć
improve v ulepszać
impulse impuls
impure a zanieczyszczony
impure data dane zanieczyszczone
IMT = interactive multimedia terminal (komputer do odtwarzania programów multimedialnych)
IN = Intelligent Network Sieć Inteligentna
inbox skrzynka komunikatów wchodzących (*w poczcie elektronicznej*)
inbuilt a wbudowany
inches per secondcale na sekundę
in-circuit emulator emulator układowy
include v 1. włączać 2. zawierać
inclusive-OR operation suma logiczna, alternatywa
incoming data dane wejściowe
in commision w eksploatacji
incompatibility niezgodność, niewymienność
inconsistent a sprzeczny
incorrect a niepoprawny
increase v powiększać; wzrastać
increment przyrost, inkrement
increment v inkrementować
incremental compiler kompilator przyrostowy

incremental computer komputer przyrostowy
incremental representation reprezentacja przyrostowa (*danych*)
incrementer rejestr następnikowy
indent v wciąć
indent(ation) wcięcie (*tekstu od lewego lub prawego marginesu*)
independent a niezależny
independent compilation komplikacja niezależna
independent disk array 1. tablica (macierz) dysków niezależnych 2. algorytm organizacji danych w technice RAID4 (*nie używany komercyjnie*)
index 1. indeks, wskaźnik, wykładnik (*potęgi*) 2. skorowidz, wykaz, indeks
indexed addressing adresowanie indeksowe
index field pole indeksowe
index file plik indeksowy
indexing indeksowanie (*dokumentów*)
indexing vocabulary tezaurus
index register rejestr indeksowy
index sequential access method metoda indeksowego dostępu sekwencyjnego
index sequential organization organizacja indeksowo-sekwencyjna
indicate v wskazywać
indicator 1. wskaźnik, indyktor 2. wskazówka (*przyrządu*)
indirect address adres pośredni
indirect addressing adresowanie pośrednie
industrial computer komputer przemysłowy
Industry Standard Architecture architektura standardu przemysłowego (*16-bitowa magistrala danych*)
inequivalence nierównoważność
inference 1. wnioskowanie 2. wniosek, konkluzja
inference machine maszyna wnioskująca
infinity nieskończoność
infix notation notacja wrostkowa

inflexible *a* sztywny

info field = **information field** pole informacyjne

informatics informatyka

information informacja

information content zawartość informacji, treść informacji

information field pole informacyjne

information hiding przesłanianie informacji

information node i-węzeł (*blok informacyjny pliku w systemie plików systemu operacyjnego Unix*)

information processing przetwarzanie informacji

information retrieval wyszukiwanie informacji

information separator separator informacji

information technology technologia informacyjna, informatyka

information theory teoria informacji

information transfer przekazywanie informacji

inheritance dziedziczenie

inhibit zakaz

inhibit *v* hamować, wstrzymywać

inhibiting circuit układ blokujący

inhibition rules *pl* reguły zakazu

inhibitory gate bramka blokująca

in-house *a* własny, wewnętrzny

in-house net sieć wewnętrzna, sieć lokalna

initial inicjal

initial *a* początkowy

initial condition warunek początkowy

initialization inicjalizacja

initialize *v* inicjalizować

initial loader początkowy program ładowający

initiate *v* inicjować

ink atrament, tusz, farba drukarska

ink jet printer drukarka atramentowa, drukarka strumieniowa

in-line *a* 1. wbudowany, wmontowany
2. przyłączony, dołączony, włączony

in-line code kod wplatały

in-line processing przetwarzanie swo-bodne (*danych*)

inner *a* wewnętrzny

i-node = **information node** i-węzeł (*blok informacyjny pliku w systemie plików systemu operacyjnego Unix*)

input 1. wprowadzenie 2. sygnał wej-ściowy 3. wejście

input data *pl* dane wejściowe

input device urządzenie wejściowe

input/output wejście-wyjście

input/output circuit układ wejścia-wyjścia

input/output processor procesor wejścia-wyjścia

input process wprowadzanie (*danych*)

inquire *v* dowiadywać się, pytać się, zasiegać informacji

inquiry 1. żądanie informacji, zapyta-nie 2. dochodzenie, badanie

insert wstawka

insert *v* wstawiać

insertion point punkt wstawiania (*mi-gająca pionowa kreska w edytorech tekstu*)

insertion sorting sortowanie metodą wstawiania

inspection inspekcja (*programu*)

installation instalacja

installation and checkout phase faza instalowania i sprawdzania

installation disks *pl* dyskietki instalacyjne

installation program program instalacyjny

installing instalowanie (*sprzętu, opro-gramowania*)

instance 1. egzemplarz 2. przypadek, przykład 3. wcielenie

instant chwila

instantaneous *a* chwilowy

instantiation 1. egzemplarz, realizacja 2. utworzenie egzemplarza

instead *adv* w zamian

Institute of Electrical and Electronic Engineers Instytut Inżynierów

Elektryków i Elektroników (amerykańska instytucja normalizacyjna)

instruction 1. rozkaz, instrukcja
2. szkolenie

instruction code kod rozkazu

instruction counter licznik rozkazów

instruction cycle cykl rozkazowy

instruction field pole rozkazu

instruction format format rozkazu

instruction list lista rozkazów

instruction register rejestr rozkazów

instruction repertoire zob. **instruction set**

instruction set lista rozkazów

instrumentation oprzyrządowanie

instrumentation tools pl. oprzyrządowanie programowe

insufficient a 1. niewystarczający
2. niewydolny

insulate v izolować

insure v upewniać się

inswap v ładować, załadować

int = 1. integer number liczba całkowita

2. interrupt przerwanie

integer number liczba całkowita

integer programming programowanie całkowitoliczbowe

integer type typ całkowitoliczbowy

integral całka

integral a 1. całkowity 2. integralny, nierozdzielny 3. całkowitoliczbowy

integrate v integrować (składniki systemu), scalać

integrated a zintegrowany

integrated circuit układ scalony, mikroukład

integrated database application programming interface jednolity interfejs programowany aplikacji baz danych

integrated database management services pl. zintegrowane usługi zarządzania bazami danych (dla komputerów typu mainframe)

integrated database management system (extended) (rozszerzony) zintegrowany system zarządzania bazami danych

integrated development environment zintegrowane środowisko tworzenia aplikacji

integrated event notification facility zintegrowane śledzenie zdarzeń (*niezależny fragment oprogramowania IDMS*)

integrated injection logic układ logiczny ze wstrzykiwaniem nośników prądu, układ logiczny I²L

integrated services digital network sieć cyfrowa usług zintegrowanych

integrating circuit obwód całkujący, układ całkujący

integrator integrator

integrity integralność

INTEL = 1. Intel Corporation (firma amerykańska, główny producent mikrokomputerowych układów scalonych, mikroprocesorów, układów pamięci półprzewodnikowej i in.)
2. znak towarowy

Intel 80486 (mikroprocesor firmy Intel z 1989 r.)

Intel binary compatibility standard standard zgodności binarnej (dla komputerów z procesorem Intel)

Intel Corporation (firma amerykańska, główny producent mikrokomputerowych układów scalonych, mikroprocesorów, układów pamięci półprzewodnikowej i in.)

intelligence 1. inteligencja, pojętność
2. wiadomość, informacja

intelligent character recognition inteligentne rozpoznanie znaków (technika elektronicznego rozpoznawania pisma)

Intelligent Network Sieć Inteligentna

intelligent terminal terminal inteligencki

intensifier wzmacniacz

intensify v wzmacniać, intensyfikować

intensity natężenie, intensywność
interaction oddziaływanie wzajemne
interactive a interakcyjny
interactive mode tryb interakcyjny
interactive multimedia terminal (komputer do odtwarzania programów multimedialnych)
interactive system system interakcyjny
interblock gap przerwa międzyblokowa (na nośniku informacji)
interchange wymiana (wzajemna)
intercom telefon komunikacji wewnętrznej
interconnection połączenie wzajemne
interface interfejs, sprzęt, złącze
interface card karta sprzągająca
interface circuit układ sprzągający
interface module moduł sprzągający
interference zakłócenie; interferencja
interfering frequency częstotliwość zakłócająca
interframe coding (metoda kodowania obrazu wykorzystująca informacje z kodowanego obrazu, stosowana w technice multimedialnej)
interframe gap przerwa międzyramkowa
interframe processing (metoda kodowania obrazu wykorzystująca informację różnicową między kolejnymi obrazami, stosowana w technice multimedialnej)
interlace przeplot (metoda „rysowania” obrazów na ekranie monitora)
interlaced scanning wybieranie międzyliniowe
interleave przeplot
interleave v przeplatać
interleaved memory pamięć przeplatana
interleaving przeplatanie
interlinear spacing odstęp międzywierszowy
interline flicker migotanie międzyliniowe
intermediate a pośredni

intermediate access store pamięć o dostępie pośrednim
intermediate language język pośredni
internal a wewnętrzny
internal command polecenie wewnętrzne
internal interrupt przerwanie wewnętrzne
internal language język wewnętrzny
internal memory pamięć wewnętrzna
internal storage pamięć wewnętrzna
international algebraic language (wczesna forma języka, z którego wodzi się język programowania Algol)
International Business Machines Corporation (największa na świecie amerykańska firma komputerowa)
International Computers Limited (brytyjska firma komputerowa)
International Electrotechnical Commission Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna
international standard book number międzynarodowy znormalizowany numer książki
International Standards Organization Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna
Internet Internet, megasieć obejmująca sieci lokalne używające tego samego protokołu (ogólnoswiatowa sieć łącząca ośrodki akademickie, instytucje edukacyjne, rządowe, laboratoria badawcze itp.)
Internet address adres internetowy
Internet control message protocol protokół sterowania pracą lokalnej sieci TCP/IP (odpowiedzialny za obsługę błędów)
Internet protocol bezpołączeniowy protokół komunikacyjny Internetu, protokół najwyższej warstwy w sieci TCP/IP

Internet relay chat sieciowe „pogaduchy” (usługa w Internecie umożliwiająca nawiązanie komunikacji między użytkownikami w czasie rzeczywistym)

Internet service provider usługodawca internetowy, dostawca usług internetowych

internetwork intersieć; sieć złożona (z dwóch lub więcej sieci komputerowych)

internetwork packet exchange (pakiet dla sieci Novell odpowiadający standardom łączności sieciowej OSI)

interpolation interpolacja

interpolator interpolator

interpret v tłumaczyć; interpretować

interpretation interpretacja

interpreter interpretator, program interpretujący

interpretive program program interpretujący

interprocess communication komunikacja międzyprocesowa

interrecord gap przerwa międzyrekordowa (na nośniku informacji)

interrogate v zapypytać, zadawać pytania (np. maszynie)

interrupt przerwanie

interrupt v przerwywać; wyłączać

interrupt control routine podprogram obsługi przerwania

interrupt disable zabronienie przerwania

interrupt-driven I/O układ wejściowo-wyjścia sterowany przerwaniami

interrupt enable zezwolenie na przerwanie

interruption przerwanie

interrupt location adres obsługi przerwania

interrupt mask maska przerwania

interrupt priority priorytet przerwania

interrupt request zgłoszenie przerwania

interrupt service routine program obsługujący przerwania

interrupt vector wektor przerwania

intersection 1. przecięcie, część wspólna (zbiorów) 2. koniunkcja, iloczyn logiczny

interval przedział, interwał, odstęp

interval timer czasomierz

intervention interwencja

introduce v wprowadzać

intruder intruz (*użytkownik lub program usiłujący bez zezwolenia dostać się do plików danych*)

invalid a nieważny

inverse odwrotność

inverse a odwrotny

inverse discrete cosine transform odwrotna dyskretna transformata kosi-nusowa (metoda dekompresji obrazu zakodowanego w DCT, stosowana w technice multimedialnej)

inverse display obraz negatywowy

inversion 1. inwersja 2. negacja (jednoargumentowa funkcja logiczna)

invert v odwrócić

inverted output sygnał wyjściowy zanegowany

inverter inwerter, układ negacji

investigate v badać, dociekać, śledzić

invocation wezwanie

invoke v przywoływać

I/O = input/output wejście-wyjście

I/O bound a ograniczony wejściem-wyjściem

IOC = I/O controller

I/O controller sterownik wejściowo-wyjścia

I/O control system system sterujący wejściem-wyjściem

IOCS = I/O control system

I/O device urządzenie wejściowe-wyjściowe

IOP = input/output processor procesor wejściowy-wyjściowy

I/O port port wejściowo-wyjściowy

IP = Internet protocol bezpośredniowy protokół komunikacyjny Internetu, protokół najwyższej warstwy w sieci TCP/IP

IPS = inches per secondcale na sekundę

IPX = internetwork packet exchange
(pakiet dla sieci Novell odpowiadający standardom łączności sieciowej OSI)

IR = index register rejestr indeksowy

IRC = Internet relay chat sieciowe „pogaduchy” (usługa w Internecie umożliwiająca nawiązanie komunikacji między użytkownikami w czasie rzeczywistym)

IS = information separator separator informacji

ISA = Industry Standard Architecture architektura standardu przemysłowego (16-bitowa magistrala danych)

ISAM = index sequential access method metoda indeksowego dostępu sekwencyjnego

ISBN = international standard book number międzynarodowy znormalizowany numer książki

ISDN = integrated services digital network sieć cyfrowa usług zintegrowanych

ISO = International Standards Organization Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna

isolate v wyodrębniać, izolować, oddzielać

issue 1. wyjście, ujście 2. wynik, rezultat 3. wydanie (*publikacji*)

IT = information technology technologia informacyjna, informatyka

italics pl kursywa

item pozycja ewidencyjna; element

iteration iterowanie; iteracja

iterative a iteracyjny

J

jabber rozwlekanie

jack gniazdko

jamming zagłuszczanie

JANET = joint academic network połączona sieć akademicka

Java (opracowany przez firmę Sun obiektowy język programowania podobny do C++ umożliwiający pisanie programów przenośnych, które mogą być uruchamiane bez żadnych modyfikacji na komputerach o różnych architekturach i systemach operacyjnych) zob. **applet**

JCL = job control language język sterowania pracami

JCW = job control words język wsadowy systemu operacyjnego MPE

JFET = junction field effect transistor tranzystor polowy złączowy

jitter rozsynchrowianie

job praca

job control language język sterowania pracami

job control words język wsadowy systemu operacyjnego MPE

job definition opis pracy

job management zarządzanie pracami

job order kolejność prac

job processing wykonywanie pracy

job queue kolejka prac

job time czas wykonywania pracy

join v łączyć, spać

joint academic network połączona sieć akademicka

joint denial obustronna negacja

Joint Photographic Experts Group grupa ekspertów ISO

Josephson effect zjawisko Josephsona

journal dziennik; periodyk

JOVIAL = Jules own version of IAL język programowania JOVIAL

joystick drążek, manipulator drążkowy

JPEG = 1. Joint Photographic Experts Group grupa ekspertów ISO

2. (standard kompresji obrazów nieruchomych stosowanych w technice multimedialnej, opracowany przez grupę JPEG, wykorzystujący m.in. transformację DCT)

Jules own version of IAL język programowania JOVIAL

jump skok (*w programie*)

jumper zwinka

jump instruction rozkaz skoku

junction złącze (*półprzewodnikowe*)

junction field effect transistor tranzystor polowy złączowy

justification 1. justowanie (*np. wyrównywanie marginesu tekstu*) 2. przesuwanie liczb

justify v 1. justować 2. przesuwać liczby

K

Karnaugh map tablica Karnaugha

KB = 1. kbit 2. kbyte

kbd = **keyboard** klawiatura

kbit = kilobit kilobit (*1024 bity*)

kbps = kilobits per second kilobity na sekundę

kbyte = kilobyte kilobajt (*1024 bajty*)

Kerberos (*opracowany w MIT standard identyfikacji w sieciach komputerowych*)

kernel jądro (*systemu operacyjnego*)

kerning (*dobieranie odstępów wybranych par znaków*)

key 1. klucz 2. klawisz

keyboard klawiatura

keyboard code kod klawiatury

keyed sequential access method klu-

czowana metoda dostępu sekwencyjnego

key field pole kłuczowe

keying 1. kłuczowanie 2. posługiwanie się klawiaturą

key-letter-in-context index indeks liter kłuczowych w kontekście, indeks KLIC

keypad blok klawiszy

keypunch dziurkarka klawiaturowa

key search wyszukiwanie według kłuczca

keystroke przyciśnięcie klawisza

keyword słowo kłuczowe

keyword-and-context index indeks słów kłuczowych i kontekstu, indeks KWAC

keyword-in-context index indeks słów kłuczowych w kontekście, indeks KWIC

keyword-out-of-context index indeks słów kłuczowych poza kontekstem, indeks KWOC

kill v niszczyć, przerwać działanie procesu

kilobit kilobit (*1024 bity*)

kilobits per second kilobity na sekundę

kilobyte kilobajt (*1024 bajty*)

kiloinstructions per second kilorozkazy na sekundę

kips = **kiloinstructions per second**

KIPS = **knowledge information processing system** system przetwarzania wiedzy

kit zestaw

KLIC index = **key-letter-in-context index** indeks KLIC, indeks liter kłuczowych w kontekście

knob gałka, pokrętło

know-how umiejętność, znajomość rzeczy (*opanowanie technologii gwarantujące dokładność i efektywność*)

knowledge base baza wiedzy

knowledge engineering inżynieria wiedzy

knowledge information processing system system przetwarzania wiedzy

KSAM = **keyed sequential access method** klu-

czowana metoda dostępu sekwencyjnego

KWAC index = keyword-and-context index indeks KWAC, indeks słów kluczowych i kontekstu

KWIC index = keyword-in-context index indeks KWIC, indeks słów kluczowych w kontekście

KWOC index = keyword-out-of-context index indeks KWOC, indeks słów kluczowych poza kontekstem

L

label etykieta

labelled a nazwany, oznaczany (*etykieta*)

laboratory pracownia, laboratorium

labour praca, robocizna

labour-consuming a pracochłonny

lacing koronka (*na karcie dziurkowanej*)

ladder drabinka

lag opóźnienie, zwłoka

lag time czas martwy (*czas między dwoma wydarzeniami lub stanami*)

laminated laminat, tworzywo sztuczne

laminated board płytki laminowana

LAN = local area network lokalna sieć komputerowa

landing parkowanie (*głowic na dysku*)

landscape a poziomy, horyzontalny

language język

language binding powiązanie z językiem

language extension rozszerzenie języka

language processor procesor języka

language subset podzbior języka (*programowania*)

language translator program tłumaczący, translator

LAN manager zarządcą sieci LAN, menedżer sieci LAN (*protokół sieciowy firmy Microsoft wykorzystywany w systemach rodziny MS-Windows*)

lap 1. falda, zakładka **2.** obieg

laptop computer komputer podręczny
large scale integration duży stopień scalenia, integracja wielkoskalowa

laser = light amplification by stimulated emission of radiation laser

laser beam recording zapis laserowy

laser diode dioda laserowa

LaserJet (printer) drukarka laserowa firmy Hewlett-Packard

laser memory pamięć laserowa

laser printer drukarka laserowa

last a ostatni; poprzedni

last-come first-served ostatni na wejściu — pierwszy obsłużony (*w teorii kolejek*)

last-come last-served ostatni na wejściu — ostatni obsłużony (*w teorii kolejek*)

last-in first-out ostatni na wejściu — pierwszy na wyjściu (*w teorii kolejek*)

last-in last-out ostatni na wejściu — ostatni na wyjściu (*w teorii kolejek*)

latch zatrzasz, przerzutnik zatrzaskowy

latch v zatrzaskiwać

latch register rejestr asynchroniczny

latency zwłoka

latency time czas zwłoki

lattice 1. sieć przestrzenna, siatka
2. struktura

launch v uruchomić (*np. program*)

layer warstwa

layout rozmieszczenie

LBR = laser-beam recording zapis laserowy

LCD = liquid-crystal display wyświetlacz ciekłokrystaliczny

LCF = low cost fiber standard opracowany dla transmisji danych FDDI (*do transmisji danych na odległość do*

2 km wykorzystuje światłowód wielopasmowy i diody LED)

LCFS = last-come first-served ostatni na wejściu — pierwszy obsłużony (w teorii kolejek)

LCLS = last-come last-served ostatni na wejściu — ostatni obsłużony (w teorii kolejek)

LD = laser diode dioda laserowa

leader 1. zapis początkowy, rekord po-

czątkowy **2. zob. leader (tape) 3. zob.**

leader (line)

leader (line) linia odniesienia

leader (tape) rozbiegówka

leading edge zbocze narastające (*im-*
pulsu)

leading zero zero prowadzące

lead time czas narastania

leaf liść (*drzewa, dendrytu*)

leafing przerzucanie, przełączanie (*np.*
stron na ekranie monitora)

learning uczenie się

leased circuit łącze dzierżawione

least frequently used a najrzadziej
używany

least recently used a najdawniej uży-
wany (*strategia wymiany stron przy
stronicowaniu ze sprawdzaniem na
żądanie*)

least-significant bit bit najmniej zna-
częcy

least squares method metoda naj-
mniejszych kwadratów

least transition probability najmniej-
sze prawdopodobieństwo przejścia
(*strategia wymiany stron przy stroni-
cowaniu ze sprawdzaniem na żąda-
nie, wymagająca znajomości wcze-
śniejszego zachowania programu*)

leave v zostawać; opuszczać

LED = light-emitting diode dioda elektroluminescencyjna, dioda świe-
cąca

left a położony po lewej stronie

left justify v równać do lewej

left-most a położony najbardziej na le-
wo

leftside value l-wartość (w językach
programowania — symbol lub wyra-
żenie mogące występować po lewej
stronie operatora przypisania)

leg gałąź programu

legal a prawny, legalny, ustawowy

legal protection ochrona prawa

legible a czytelny

Lempel-Ziv-Wellch (jedna z metod
kompresji bezstratnej wykorzystywa-
na do kodowania grafiki, np. w for-
matach GIF i TIFF, oraz danych; na-
zwa pochodzi od nazwisk twórców)

length długość

letter 1. litera 2. list

letter quality jakość listowa (*druku*)

level poziom

lexeme leksem

lexical analyser analizator leksykalny

lexicographic order porządek leksy-
kograficzny

LF = line feed wysuw wiersza

LFS = logical file system logiczny sys-
tem plików

LFU = least frequently used a najrza-
dziej używany

librarian program zarządzający bibliot-
eką, bibliotekarz

library biblioteka

library automation automatyzacja bi-
blioteki

library link dowiązanie biblioteczne

library program program biblioteczny

library science bibliotekarstwo

licence licencja

LICS = Lotus international character set zbiór znaków reprezentowa-
nych w programie Lotus

life trwałość, okres trwania

life cycle okres istnienia, okres życia

life time czas istnienia, czas życia

LIFO = last-in first-out ostatni na
wejściu — pierwszy na wyjściu
(w teorii kolejek)

**light amplification by stimulated
emission of radiation** laser

light-emitting diode dioda elektroluminescencyjna, dioda świecąca
light face pasmo zwykłe, pasmo jasne
light guide włókno światłowodowe
light line linia cienka
light pen pióro świetlne
light-sensitive a światoczuły
LIFO = last-in last-out ostatni na wejściu — ostatni na wyjściu (w teorii kolejek)
limit v ograniczać
limiter ogranicznik
line 1. linia **2.** wiersz **3.** seria
linear address adres liniowy, adres liniarny
linear distortion zniekształcenie liniowe (sygnatu)
linear equation równanie liniowe
linearity liniowość
linear predictive coding liniowe kodowanie predykcyjne
linear programming programowanie liniowe
linear search przeszukiwanie liniowe
linear threshold próg liniowy
line circuit obwód liniowy
line driver wzmacniacz linii
line editor edytor wierszowy
line feed wysuw wiersza
line folding przenoszenie wierszy
line printer drukarka wierszowa
lines per minute wiersze na minutę
lines per second wiersze na sekundę
link 1. łącze **2.** dowiązanie, konsolidacja **3.** odnośnik
linkage powiązanie łańcuchowe
linkage editor program łączący, konsolidator
linked list lista dwukierunkowa
linker zob. **linkage editor**
linking łączenie, konsolidacja
linking loader program ładowający łączący
link protocol protokół łącza
links pl więzi
Linux (opracowany przez fińskiego studenta Linusa Torvaldsa system

operacyjny zgodny funkcjonalnie z systemem Unix, bardzo rozpoznawczony w Internecie, dostępny na zasadach public domain)
liquid-crystal display wyświetlacz ciekłokrystaliczny
LISP = list processing (language) język Lisp (język programowania wysokiego poziomu do rozwiązywania zagadnień sztucznej inteligencji, przetwarzania tekstu, obliczeń symbolicznych itp.)
list lista (*danych*), wykaz, spis, wydruk
listen v słuchać; nasłuchiwać, oczekiwac na sygnał
listing wydruk, listing
list processing przetwarzanie listowe
list processing (language) język Lisp (język programowania wysokiego poziomu do rozwiązywania zagadnień sztucznej inteligencji, przetwarzania tekstu, obliczeń symbolicznych itp.)
listserver serwer listy (program zarządzający listami dyskusyjnymi)
list structure struktura listowa (*danych*)
live a 1. ruchomy, czynny **2.** znajdujący się pod napięciem
live copy/hard copy kopia ruchoma
liveness żywotność
LMI = local management interface interfejs lokalnego zarządzania
load obciążenie
load v ładować, wprowadzać
loadable a ładowalny
load-and-go ładowanie i wykonanie
loader program ładowający
load factor 1. współczynnik obciążenia **2.** współczynnik załadowania
loading error błąd ładowania
load map mapa ładowania (*programu*)
load module moduł ładowalny
local a miejscowy, lokalny
local area network lokalna sieć komputerowa
localization lokalizacja, umiejscowienie

- local management interface** interfejs lokalnego zarządzania
- local memory** pamięć lokalna
- LocalTalk** (*sposób transmisji w sieciach komputerowych Macintosh*)
- local variable** zmienna lokalna
- locate v** lokalizować
- location 1.** lokacja (*pamięci*) **2.** umiejscowienie **3.** lokalizacja
- location counter** licznik lokacji
- locator** lokalizator (*elementu obrazu*)
- lock v** zablokować
- locking signal** sygnał blokujący
- log** dziennik (*plik, do którego zapisuje się informacje o wykonywanych translacjach i zdarzeniach*)
- log v** rejestrować
- logarithmic pulse code modulation** logarytmiczna modulacja kodowo-impulsowa (*stosowana w technice multimedialnej*)
- logger** rejestrator
- logging** rejestracja (*danych*)
- logic** logika
- logic(al) a** logiczny
- logical circuit** układ logiczny, obwód logiczny
- logical device** urządzenie logiczne
- logical drive** napęd logiczny
- logical file system** logiczny system plików
- logical instruction** rozkaz logiczny
- logical product** iloczyn logiczny, koniunkcja
- logical shift** przesunięcie logiczne
- logical sum** suma logiczna, alternatywa
- logical unit** człon logiczny
- logic analysis** analiza stanów logicznych
- logic analyzer** analizator stanów logicznych
- logic compiler** kompilator logiczny
- logic design** projekt logiczny
- logic diagram** schemat logiczny
- logic function** funkcja logiczna, funkcja Boole'a
- logic gain** wzmacnianie logiczne, zysk logiczny
- logic gate** bramka (*element logiczny*)
- logic identity element** element identyczności
- logic level** poziom logiczny
- logic probe** zob. **logic-state analyzer**
- logic programming** programowanie logiczne
- logic shift** przesunięcie logiczne
- logic-state analyzer** analizator stanów logicznych
- log in** zob. **log on**
- Logo** język programowania Logo (*dla dzieci*)
- log off** wyrejestrowanie się (*z systemu*)
- log on** zarejestrowanie się (*w systemie*)
- log out** zob. **log off**
- log PCM = logarithmic pulse code modulation** logarytmiczna modulacja kodowo-impulsowa (*stosowana w technice multimedialnej*)
- long-haul network** sieć dalekosieżna
- longitudinal parity check** wzdłużna kontrola parzystości
- longitudinal redundancy check** wzdłużna kontrola nadmiarowa
- look ahead v** uprzedzać, antycypować
- look-ahead carry** przeniesienie antycypowane
- look-ahead-carry adder** sumator równoległy
- look-up** odszukiwanie
- look-up table** tablica przeglądowa
- loop** pętla
- loop index** indeks pętli
- loop termination** zakończenie pętli
- loose end** a niezwiązany, niepodłączony
- loosely-coupled** a słabo powiązany
- loss** strata
- lossless compression** kompresja danych bez straty informacji
- lossy compression** kompresja danych ze stratą informacji
- lot** seria (*produkcyjna*), partia (*produktu*)

lot production produkcja seryjna

lot size liczność partii, wielkość serii

Lotus Development Corporation

(amerykańska firma produkująca oprogramowanie)

Lotus international character set

zbiór znaków reprezentowanych w programie Lotus

Lotus 123 (program komputerowy typu arkusz kalkulacyjny)

low a 1. niski, dolny, mały **2.** młodszy

low cost fiber standard opracowany dla transmisji danych FDDI (*do transmisji danych na odległość do 2 km wykorzystuje światłowód wielopasmowy i diody LED*)

low density mała gęstość (*zapisu na dyskietce*)

lower case małe litery

lower-order language zob. **low-level language**

low-level code kod niskiego poziomu

low-level language język niskiego poziomu

low-level programming language język programowania niskiego poziomu

low-order a mniej znaczący

low-order digit cyfra mniej znacząca

low-order position pozycja mniej znacząca

low resolution mała rozdzielczość

low-speed a wolnobieżny, niskoobrotowy

LP = linear programming programowanie liniowe

LPC = linear predictive coding liniowe kodowanie predykcyjne

LPM = lines per minute wiersze na minutę

LPS = lines per second wiersze na sekundę

LRC = longitudinal redundancy check wzdułna kontrola nadmiarowa

LRU = least recently used a najdawniej używany (*strategia wymiany*)

stron przy stronicowaniu ze sprawdzaniem na żądanie)

LSB = least-significant bit bit najmniej znaczący

LSI = large scale integration duży stopień scalenia, integracja wieloskalowa

LSQ = least squares method metoda najmniejszych kwadratów

luminance luminancja, jaskrawość

LTP = least transition probability najmniejsze prawdopodobieństwo przejścia (*strategia wymiany stron przy stronicowaniu ze sprawdzaniem na żądanie, wymagająca znajomości wcześniejszego zachowania programu*)

luminescence luminescencja

luminous spot plamka świetlna

Ivalue = leftside value l-wartość
(*w językach programowania — symbol lub wyrażenie mogące występować po lewej stronie operatora przy pisania*)

LZW = Lempel-Ziv-Welch (jedna z metod kompresji bezstratnej wykorzystywana do kodowania grafiki, np. w formatach GIF i TIFF, oraz danych; nazwa pochodzi od nazwisk twórców)

M

MAC = message authentication code
kod potwierdzenia komunikatu, kod MAC

MACE = Macintosh audio compression and expansion (*metoda kompresji dźwięku dla komputerów Macintosh*)

machine komputer, maszyna (cyfrowa)

machine address adres bezwzględny, adres rzeczywisty, adres maszynowy, adres komputera
machine code kod maszynowy, kod wewnętrzny
machine cycle cykl maszynowy
machine-dependent a zależny od komputera
machine-independent a niezależny od komputera
machine instruction rozkaz komputera
machine language język maszynowy, kod maszynowy, język wewnętrzny
machine learning uczenie się maszynowe
machine program program maszynowy
machine-readable a odczytywalny komputerowo
machine run przebieg maszynowy
machine time czas maszynowy
machine translation tłumaczenie komputerowe
machine word słowo (maszynowe)
Macintosh (typ komputerów osobistych firmy Apple)
Macintosh audio compression and expansion (metoda kompresji dźwięku dla komputerów Macintosh)
macro makroinstrukcja
macroassembler makroasembler
macrocall makrowywołanie
macro code makrorozkaz
macrocommand makropolecenie
macro definition makrodefinicja
macro expansion makrorozwiniecie
macro-generating program zob. **macro generator**
macro generator makrogenerator
macro(instruction) makroinstrukcja
macro library biblioteka makroinstrukcji
macro parameter parametr makrowywołania
macro processor makroprocesor

macro prototype (statement) prototyp makroinstrukcji
magnetic bubble memory pamięć (magnetyczna) domenowa
magnetic card karta magnetyczna
magnetic coating storage pamięć na warstwie magnetycznej
magnetic core storage pamięć (magnetyczna) rdzeniowa, pamięć ferrytowa
magnetic disk dysk magnetyczny
magnetic drum bęben magnetyczny
magnetic head głowica magnetyczna
magnetic ink character recognition rozpoznawanie znaków zapisanych atramentem magnetycznym
magnetic memory pamięć magnetyczna
magnetic recording zapis magnetyczny
magnetic tape taśma magnetyczna
magnetic tape cassette kaseta magnetyczna
magnetic tape drive napęd taśmy magnetycznej
magnetic tape transport przesuw taśmy magnetycznej
magneto-optic(al) disk dysk magneto-optyczny
magnitude 1. wielkość, rozmiar
 2. wartość bezwzględna, moduł
mail 1. poczta 2. korespondencja
mailbox 1. skrytka pocztowa (*miejsce do przechowywania informacji dla użytkowników sieci komputerowej*)
 2. obszar wymiany danych
mailing API = mailing application programming interface
mailing application programming interface interfejs programowy poczty elektronicznej
mailing list (poczta) lista dyskusyjna
mail multitasking message transfer agent program firmy Microsoft (umożliwia wielozadaniową obsługę poczty elektronicznej)

- main** *a główny*
- main board** płyta główna
- mainframe** **1.** duży komputer **2.** procesor centralny
- main memory** pamięć główna; pamięć operacyjna
- main program** program główny
- mains pl** sieć elektryczna
- maintain** **v** **1.** konserwować (*sprzęt*)
2. konserwować (*oprogramowanie*)
- maintainability** **1.** konserwowałość (*sprzętu*) **2.** konserwowałość (*oprogramowania*)
- maintenance** **1.** konserwacja (*sprzętu*)
2. konserwacja (*oprogramowania*)
- major** *a główny, pierwszorzędny*
- majority element** element większościowy
- major total** suma całkowita
- make** **1.** wyrób **2.** marka **3.** program
make (program zarządzający komplikacją złożonych programów)
- make v** wytwarzać, wyrabiać
- make-time** czas załączania
- male connector** łączówka męska
- malfuction** niesprawność
- MAN = metropolitan area network**
 publiczna miejska sieć komputerowa
- management information base** baza informacji zarządzania
- management information system** system informacyjny zarządzania
- manager** **1.** kierownik; dyrektor **2.** program zarządzania (*zasobami komputerowymi*)
- Manchester code** kod Manchester
- Manchester encoding** kodowanie bifazowe
- man-machine dialog** dialog człowiek-komputer
- man-machine interface** współpraca człowiek-komputer
- mantissa** mantysa
- manpage = manual page** (*strona podręcznika ekranowego dostępnego w trybie on-line w systemie Unix, na której omówione jest działanie polecenia, funkcji bibliotecznej albo format pliku konfiguracyjnego*)
- manual** podręcznik
- manual a ręczny**
- manual control** sterowanie ręczne; regulacja ręczna
- manual page** (*strona podręcznika ekranowego dostępnego w trybie on-line w systemie Unix, na której omówione jest działanie polecenia, funkcji bibliotecznej albo format pliku konfiguracyjnego*)
- manufacturing automation protocol** protokół zautomatyzowanej produkcji
- MAP = manufacturing automation protocol** protokół zautomatyzowanej produkcji
- manufacturing message format standard** przemysłowy standard formatu przekazu
- map** **1.** mapa, tablica **2.** odwzorowanie, przekształcenie
- map v** odwzorowywać
- MAPI = mailing application programming interface** interfejs programowy poczty elektronicznej
- map(ping)** odwzorowanie
- margin** **1.** margines **2.** rezerwa
- marginal check** kontrola marginesowa
- mark** znaczek
- mark v** znakować, cechować, oznaczać
- marker** znaczek, marker
- Markov chain** łańcuch Markowa
- mask** maska
- maskable interrupt** przerwanie maskowalne
- mask-programable read-only memory** pamięć stała programowana maską
- Massachusetts Institute of Technology** Instytut Technologiczny Stanu Massachusetts, MIT
- massively parallel processing** przetwarzanie masywnie równolegle
- mass memory** pamięć masowa

master urządzenie nadzędne, program nadzędny.

master a zwierzchni, sterujący, nadzędny, główny

master boot record główny rekord lądujący

master card karta przewodnia

master computer komputer nadzędny

master record rekord główny

master-slave a nadzędny-podległy

master station stacja nadzędna

master tape 1. taśma główna 2. taśma wzorcowa

match 1. dopasowanie, zestawienie, uzupełnienie 2. pokrycie

match v 1. porównywać 2. dopasowywać, zestawiać 3. zgadzać się

matched a 1. dopasowany 2. powiązany

math coprocessor koprocesor arytmetyczny

mathematical analysis analiza matematyczna

mathematical model model matematyczny

mathematical programming programowanie matematyczne

matrix 1. macierz 2. matryca

matrix printer drukarka mozaikowa, drukarka igłowa

Mb = **megabit** megabit (*1048576 bitów*)

MB = **megabyte** megabajt (*1048576 bajtów*)

Mbps = **megabits per second** megabit na sekundę

10 Mbps baseband 2 hundred meters cable zob. **10Base2**

10 Mbps baseband 5 hundred meters cable zob. **10Base5**

10 Mbps baseband fiber optics cable zob. **10BaseF**

10 Mbps baseband twisted pair cable zob. **10BaseT**

MC = **motion compensation** metoda kompresji obrazów ruchomych (*każda klatkę obrazu ruchomego można uzyskać przez transformację klatki poprzedniej*)

MCA = **micro-channel architecture** architektura mikrokanału (32-bitowa magistrala danych)

MCF = **message confirmation** potwierdzenie przesłania komunikatu

MCI = **motion-compensated interpolation** metoda (technika) kompresji obrazu ruchomego (*na podstawie dwóch klatek obrazu ruchomego metodą interpolacji wylicza się klatkę pośrednią*)

MCP = **motion-compensated prediction** metoda kompresji obrazu ruchomego (*pozycję elementu obrazu wylicza się na podstawie wektorów ruchu odniesionych do obrazu wzorcowego*)

MCTR = **million characters to repair** (*miara niezawodności drukarek komputerowych*)

MCU = **microprocessor control unit** układ sterowania mikroprocesora

MDA = **mirrored disk array** tablica dysków lustrzanych (*pracujących w mirroringu*)

mean 1. środek 2. (wielkość) średnia, przeciętna

mean repair time średni czas naprawy

mean time between data loose średni czas między kolejnymi stratami danych

mean time between failures średni czas międzyawaryjny

mean time between repair średni czas między naprawami

mean time to failure średni czas przedawaryjny

mean time to repair średni czas do naprawy

mechanical language język sztuczny

mechanical shock udar mechaniczny

mechanical vibration wstrząs mechaniczny
medium pl media 1. nośnik 2. ośrodek, środowisko 3. środek, czynnik
medium a średni
medium scale integration średni stopień scalenia
megabit megabit (*1048576 bitów*)
megabits per second megabitów na sekundę
megabyte megabajt (*1048576 bajtów*)
mega-floating-point instruction per second (*jednostka szybkości pracy komputera, charakteryzująca wydajność obliczeń zmiennoprzecinkowych*)
membership operation operacja przynależności
membrane keyboard klawiatura membranowa
memory pamięć
memory address adres pamięci
memory address register rejestr adresowy pamięci
memory allocation przydział pamięci
memory buffer register rejestr buforowy pamięci
memory bus szyna pamięciowa
memory capacity pojemność pamięci
memory card karta pamięci
memory cell komórka pamięci
memory chip układ pamięciowy
memory cycle cykl pamięci
memory dump zrzut zawartości pamięci
memory enhancement technology technika rozszerzania pamięci (*metoda kompresji obrazu graficznego bez udziału użytkownika w czasie rzeczywistym*)
memory location lokacja pamięci, komórka pamięci
memory management zarządzanie pamięcią
memory management unit jednostka zarządzania pamięcią

memory map mapa pamięci (*operacyjnej*)
memory-mapped I/O wejście-wyjście odwzorowane w pamięci, jednolite adresowanie pamięci i wejścia-wyjścia
memory page stronica pamięci
memory protection ochrona pamięci
memory protection violation złamanie ochrony pamięci
memory reference instruction rozkaz z odwołaniem do pamięci
memory register rejestr pamięci
memory size pojemność pamięci
menu menu, spis (*możliwości*)
menu-driven a sterowany przez menu, obsługiwany przez menu
menu handler program obsługi menu
menu selection wybór z menu
merge v scalać
meshed network sieć kratowa
message 1. komunikat 2. wiadomość
message authentication code kod potwierdzenia komunikatu, kod MAC
message confirmation potwierdzenie przesłania komunikatu
message exchange wymiana komunikatów
message manufacturing specification zorientowany obiektywnie język programowania sieci przemysłowych
message passing przekazywanie komunikatów
message retrieval wyszukiwanie komunikatów
message routing trasowanie wiadomości
message switching komutacja wiadomości
MET = memory enhancement technology technika rozszerzania pamięci (*metoda kompresji obrazu graficznego bez udziału użytkownika w czasie rzeczywistym*)
metacharacter metaznak
metacompiler metakompilator

Metafont (*dostępny na zasadach public domain program do tworzenia fontów dla programu TeX*)

metalanguage metajęzyk

metal-oxide-semiconductor field-effect transistor tranzystor polowy MOS

metal-oxide-semiconductor (structure) (struktura) metal-tlenek-półprzewodnik, (struktura) MOS

method metoda

metropolitan area network publiczna miejska sieć komputerowa

MIB = management information base baza informacji zarządzania

mickey-mouse (*oswajanie się z nowym sprzętem; przeprowadzanie prób z nowymi programami*)

MICR = magnetic ink character recognition rozpoznawanie znaków zapisanych atramentem magnetycznym

microcard mikrokarta

micro-channel architecture architektura mikrokanalu (*32-bitowa magistrala danych*)

microcircuit mikroukład

microcode 1. mikroprogram 2. mikrorozkaz

microcoding mikroprogramowanie

microcommand mikrorozkaz

microcomputer mikrokomputer

microcomputer development system mikrokomputerowy system wspomagania projektowania

microcontroller mikrosterownik

microcontrol store pamięć mikroprogramu

microelectronics mikroelektronika

microfiche mikrofisza, mikrokarta

microfilm mikrofilm

microfilm card mikrokarta

microfilm viewer-copier czytnik-kopiarka mikrofilmów

microfloppy (disk) mikrodyskietka, mikrodysk elastyczny

micrographics mikrografika

microinstruction mikrorozkaz

micromodule mikromoduł, mikrozespol

microoperation mikrooperacja

microprocessor mikroprocesor

microprocessor chip układ mikroprocesorowy

microprocessor control unit układ sterowania mikroprocesora

microprocessor development system

mikroprocesorowy system wspomagania projektowania

microprocessor unit jednostka mikroprocesorowa

microprogram mikroprogram

microprogrammed circuit układ mikroprogramowalny

microprogrammed unit układ mikroprogramowalny

microprogramming mikroprogramowanie

Microsoft Corporation (*amerykańska firma produkująca oprogramowanie*)

Microsoft disk operating system dyskowy system operacyjny firmy Microsoft

Microsoft Windows (*wielozadaniowy system operacyjny firmy Microsoft z graficznym interfejsem użytkownika*)

middleware środki programowo-sprzętowe, oprogramowanie pośredniczące

MIDI = musical interface digital instrument cyfrowy interfejs muzyczny

migration migracja

million characters to repair (*miara niezawodności drukarek komputerowych*)

million instructions per second milion rozkazów na sekundę (*wskaźnik szybkości pracy procesora*)

MIMD = multiple instructions – multiple data pl wiele rozkazów działających na wielu danych (*typ architektury komputerowej*)

MIME = multipurpose Internet mail extension (standard Internetu umożliwiający dołączenie plików binarnych do przesyłek poczty elektronicznej)

miniaturization miniaturyzacja

minicomputer minikomputer

minidiskette minidyskietka, minidysk elastyczny

minifloppy (disk) zob. **minidiskette**

minimax minimaks

minimum configuration konfiguracja minimalna

minimum-distance code kod minimalno-odległościowy

minimum-weight routing trasowanie minimalnowagowe

MIPS = million instructions per second milion rozkazów na sekundę (wskaźnik szybkości pracy procesora)

mirrored disk array tablica dysków lustrzanych (pracujących w mirroringu)

mirroring 1. lustrzane odbijanie (w grafice komputerowej) 2. (metoda zabezpieczenia danych na poziomie aplikacji)

MIS = management information system system informacyjny zarządzania

miscellaneous functions pl. funkcje różnorodne (inne, pozostałe)

MISD = multiple instructions - single data pl. wiele rozkazów działających na pojedynczym źródle danych (typ architektury komputerowej)

mismatch 1. niedopasowanie 2. niezgodność, nieodpowiedniość

misprint błąd drukarki

misread błąd odczytu

missing a 1. brakujący 2. zgubiony

MIT = Massachusetts Institute of Technology Instytut Technologiczny Stanu Massachusetts

mixed-base notation zob. **mixed-radix notation**

mixed-radix notation notacja o mieszanej podstawie

MMF = multi mode fiber światłowód wielomodowy

MMFS = manufacturing message format standard przemysłowy standard formatu przekazu

MMI = man-machine interface współpraca człowiek-komputer

MMS = message manufacturing specification zorientowany obiektywnie język programowania sieci przemysłowych

MTA = mail multitasking message transfer agent program firmy Microsoft (umożliwia wielozadaniową obsługę poczty elektronicznej)

MMU = memory management unit jednostka zarządzania pamięcią

mnemonic mnemonik

mnemonics mnemonika

mobile a 1. przenośny 2. ruchomy

mobility ruchliwość

MOD = moving-domain memory pamięć domenowa

mode 1. tryb (pracy) 2. rodzaj

model model

modelling modelowanie

model error błąd modelu

model number liczba modelowa

modem = modulator/demodulator modem

modification modyfikacja

modifier 1. modyfikator 2. słowo indeksowe, rejestr indeksowy

modify v modyfikować

Modula 2 język Modula 2 (język programowania wysokiego poziomu, przeznaczony do nauczania zasad programowania — rozwinięcie języka Pascal)

modular a modułowy, modularny

modularity modułowość, modularność

modulate v modulować

modulating signal sygnał modulujący

modulation modulacja

modulator modulator

module moduł

module library biblioteka modułów

modulo *a* modulo

modulo N counter licznik modulo N

modulo 2 sum suma modulo 2

modulus 1. moduł 2. współczynnik

monadic operation operacja jednoargumentowa

monitor 1. monitor, program nadzorujący 2. monitor (ekranowy) 3. monitor (*mechanizm synchronizacji procesów*)

monitoring 1. monitorowanie 2. sygnalizacja ostrzegawcza

monitor program program nadzorujący, program monitorujący

monochrome a jednobarwny, monochromatyczny

monolithic a monolityczny

monostable a monostabilny

monotonicity monotoniczność

Monte-Carlo method metoda Monte Carlo

MOS = metal-oxide-semiconductor (structure) (struktura) metal-tlenek-półprzewodnik, (struktura) MOS

MOSFET = metal-oxide-semiconductor field-effect transistor tranzystor polowy MOS

most significant bit bit najbardziej znaczący

mother board główna płyta montażowa (dla płyt drukowanych lub układów scalonych)

motion-compensated interpolation

metoda (technika) kompresji obrazu ruchomego (*na podstawie dwóch klatek obrazu ruchomego metodą interpolacji wylicza się klatkę pośrednią*)

motion-compensated prediction metoda kompresji obrazu ruchomego (*pozycję elementu obrazu wylicza się na podstawie wektorów ruchu odniesionych do obrazu wzorcowego*)

motion compensation metoda kompresji obrazów ruchomych (*każdą klatkę obrazu ruchomego można uzyskać przez transformację klatki poprzedniej*)

Motion Picture Expert Group Grupa Ekspertów Filmowych (stworzyła metodę kompresji sekwencji obrazów wykorzystującą m.in. transformację DCT)

Motorola (amerykańska firma produkująca elementy elektroniczne)

Motorola 680x0 (rodzina 16- i 32-bitowych mikroprocesorów firmy Motorola)

mount 1. podstawa 2. oprawa 3. umiejscowienie

mount v osadzać, montować, instalować

mouse mysz (*manipulacyjna*)

mousepad podkładka pod mysz

movable head głowica ruchoma

move v poruszać (się); przenosić

move instruction rozkaz przesłania

moving-domain memory pamięć domowa

MPE = multiprogramming executive (wielozadaniowy system operacyjny firmy Hewlett-Packard)

MPEG = Motion Picture Expert Group Grupa Ekspertów Filmowych (stworzyła metodę kompresji sekwencji obrazów wykorzystującą m.in. transformację DCT)

MPP = massively parallel processing przetwarzanie masowo równolegle

MPS = multiprogramming system system wieloprogramowy

MPU = microprocessor unit jednostka mikroprocesorowa

MPX = multiprocessor extension rozszerzenie wieloprocesorowe (typ programu)

MSB = most significant bit bit najbardziej znaczący

MS-DOS = 1. Microsoft disk operating system dyskowy system operacyjny firmy Microsoft 2. znak towarowy Microsoft Corporation

MSI = medium scale integration średni stopień scalenia

MS Windows = Microsoft Windows (wielozadaniowy system operacyjny firmy Microsoft z graficznym interfesem użytkownika)

MTBDL = mean time between data loose średni czas między kolejnymi stratami danych

MTBF = mean time between failures średni czas międzyawaryjny

MTBR = mean time between repair średni czas między naprawami

MTTF = mean time to failure średni czas przedawaryjny

MTTR = mean time to repair średni czas do naprawy

multiaccess wielodostępność

multiaccess system system wielodostępny

multiaddress instruction rozkaz wieloadresowy

multiaspect search przeszukiwanie wieloaspektowe

multibus (opracowana przez firmę Intel organizacja szyny adresowej mikrokomputera gwarantująca podłączenie 8- lub 16-bitowego mikroprocesora i umożliwiająca adresowanie do 1 MB pamięci)

multibus a wielomagistralowy

multicasting przesyłanie (komunikatu lub pakietu danych) pod adres grupowy

multichannel a wielokanałowy

multichip a wieloukładowy

multicomputer system system wielokomputerowy

multidimensional a wielowymiarowy

multidrop network sieć wielopunktowa

multifunction(al) a wielofunkcyjny

multifunction board płyta wielofunkcyjna

multifunction processor procesor uniwersalny

multilayer a wielowarstwowy

multilevel a wielopoziomowy

multilevel addressing adresowanie wielopoziomowe

multilevel interrupt przerwanie wielopoziomowe

multilinked list lista wielokierunkowa

multilist multilista

multimedia multimedia (przedstawianie danych komputerowych za pomocą grafiki, tekstu, animacji, dźwięku i filmu wideo)

multimedia a wielonośnikowy

multi mode fiber światłowód wielomodowy

multipass a wieloprzebiegowy

multiple wielokrotność

multiple a wielokrotny; wieloraki

multiple access wielodostępność

multiple instructions – multiple data pl wiele rozkazów działających na wielu danych (typ architektury komputerowej)

multiple instructions – single data pl wiele rozkazów działających na jedynczym źródle danych (typ architektury komputerowej)

multiple key retrieval wyszukiwanie wielokluczowe

multiple precision precyzyja wielokrotna

multiple regression regresja wielokrotna

multiple virtual storage (system operacyjny IBM dla komputerów typu mainframe)

multiple zone recording (technika nierównomiernego zapisu danych na twardym dysku)

multiplex channel kanał multipleksowy

multiplexer multipleksjer

multiplexer channel kanał multipleksowy
multiplexing multipleksowanie, zwielokrotnianie
multiplexor zob. **multiplexer**
multiplication mnożenie
multiplier 1. mnożnik 2. urządzenie mnożenia
multipoint connection połączenie wielopunktowe
multipoint network sieć wielopunktowa
multi-precision arithmetic arytmetyka wielokrotnej precyzyji
multiprocessing wieloprzetwarzanie
multiprocessor wieloprocesor
multiprocessor extension rozszerzenie wieloprocesorowe (*typ programu*)
multiprocessor system system wieloprocesorowy
multiprogramming wieloprogramowość; wieloprogramowanie
multiprogramming executive (wielozadaniowy system operacyjny firmy Hewlett-Packard)
multiprogramming system system wieloprogramowy
multipurpose a uniwersalny, wielocelowy
multipurpose Internet mail extension (standard Internetu umożliwiający dołączenie plików binarnych do przesyłek poczty elektronicznej)
multipurpose register rejestr uniwersalny
multitasking wielozadaniowość
multitasking operating system wielozadaniowy system operacyjny
multiuser system system wielodostępny
multivalued logic logika wielowartościowa
multivibrator przerzutnik astabilny, multiwibrator
musical interface digital instrument cyfrowy interfejs muzyczny

mutual exclusion wykluczanie wzajemne
MVS = multiple virtual storage (system operacyjny IBM dla komputerów typu mainframe)

N

NAK = negative acknowledgement odrzucenie, negatywne potwierdzenie
naked machine surowa maszyna (*komputer bez oprogramowania*)
name nazwa
name server serwer nazw (*serwer systemu DNS zawierający informacje o adresach IP komputerów w sieci lokalnej*)
NAND = NOT AND negacja iloczynu (funkcja logiczna dwuargumentowa, która jest negacją iloczynu logicznego)
NAND gate bramka NIE-I, bramka NAND
NAND operation operacja NIE-I, operacja NAND
nanocontrol store pamięć nanoprogramu
nanoinstruction nanorozkaz
National Science Foundation Network Sieć Narodowej Fundacji Nauki (sieć średniego zasięgu stosująca protokół TCP/IP)
National Semiconductor = National Semiconductor Corporation (amerykańska firma produkująca układy scalone i cyfrowe)
National Television System Committee 1. Narodowy Komitet Systemu Telewizyjnego (w USA) 2. (standard kodowania systemu wizyjnego telewizji kolorowej)
native code kod rodzimy

natural language język naturalny

natural unit nit

NBIOS= network basic input-output system system podstawowych procedur wejścia-wyjścia (*sieciowego systemu operacyjnego Novell NetWare*)

NC = numeric(al) control sterowanie numeryczne

n-channel MOS (struktura) MOS z kanałem typu n

n-cube kostka n-wymiarowa

near-letter quality podwyższona jakość druku (*druk, w którym litery mają zróżnicowaną szerokość*)

need v 1. potrzebować, wymagać
2. musieć

needle printer drukarka igłowa (mozaikowa)

negation negacja

negation gate bramka negacji

negative a ujemny

negative acknowledgement odrzucenie, negatywne potwierdzenie

negative-base number representation system system liczbowy o bazie ujemnej

negator negator

negotiation porozumienie

neither *adv* 1. ani 2. też nie

nematic nematyk (*typ ciekłego kryształu*)

nematic a pałeczkowaty, nitkowaty (*charakterystyczny kształt drobin ciekłych kryształów w ekranach LCD*)

nest 1. gniazdo 2. grupa, komplet

nest v zagnieździć

nesting zagnieżdżanie

nesting level poziom zagnieżdżenia

net sieć; siatka

NetBIOS = network basic input-output system system podstawowych procedur wejścia-wyjścia (*sieciowego systemu operacyjnego Novell NetWare*)

netiquette etykieta sieciowa (*zasady prowadzenia dyskusji w sieciowych*

listach dyskusyjnych i grupach nowości)

NetWare sieciowy system operacyjny NetWare (firmy Novell dla lokalnych sieci komputerowych)

network sieć komputerowa

network administrator administrator sieci (komputerowej)

network analysis analiza sieciowa

network basic input-output system system podstawowych procedur wejścia-wyjścia (*sieciowego systemu operacyjnego Novell NetWare*)

network database sieciowa baza danych

network file system sieciowy system plików

network information center sieciowe centrum informacyjne

network information service informacja o usługach sieci komputerowej

networking 1. tworzenie sieci 2. praca w sieci

network interface card karta interfejsu sieci (komputerowej)

network layer warstwa sieciowa

network management zarządzanie siecią

network news transfer protocol (*protokół służący do przesyłania nowości USENET w sieci Internet*)

network topology konfiguracja sieci

neural net sieć neuronowa

neutral 1. punkt zerowy 2. przewód zerowy

neutralization zerowanie

new line 1. nowa linia, nowy wiersz

2. nowa linia, nowe połączenie

newsgroup grupa nowości *zob.* USE-NET

next hop następny etap

NFS = network file system sieciowy system plików

nibble pół bajt

NIC = 1. network information center sieciowe centrum informacyjne

2. network interface card karta interfejsu sieci (*komputerowej*)
nil wartość pusta
nil pointer wskazanie donikąd
NIS = network information service informacja o usługach sieci komputerowej
nit = natural unit nit
NL = new line nowa linia, nowy wiersz
NLQ = near-letter quality podwyższona jakość druku (*druk, w którym litery mają zróżnicowaną szerokość*)
NMI = non-maskable interrupt przerwanie niemaskowalne
NMOS = n-channel MOS (struktura) MOS z kanałem typu n
NNTP = network news transfer protocol (protokół służący do przesyłania nowości USENET w sieci Internet)
no-address instruction rozkaz bezadresowy
node 1. węzeł (*sieci komputerowej*)
2. wierzchołek (*drzewa lub grafu*)
noise 1. szum (*informacyjny*) **2.** zakłócenia
noise factor współczynnik szumów (*w dB*)
noise immunity odporność na zakłócenia
noise-signal ratio stosunek szumu do sygnału
non-compatibility niezgodność, niewymienność
non-conformity niezgodność
non-contact printer drukarka bezkontaktowa
non-contiguous a nieciągły
non-data operation operacja bez danych
non-descriptor askryptor
non-destructive readout odczyt nieniszczący
non-equivalence operation operacja nierównoważności
non-erasable storage pamięć niewymazywalna

non-existed a nieobecny (*proces*)
non-graphic character znak niegraficzny
non-impact a bezuderzeniowa (*drukarka*)
non-interlace bez przeplotu (*metoda „rysowania” obrazów na ekranie monitora*)
non-interruptible power supply zasilanie bezprzerwowe
non-linear a nieliniowy
non-linearity nieliniowość
non-maskable interrupt przerwanie niemaskowalne
non-monotonic reasoning wnioskowanie niemonotoniczne
non-numeric a nienumeryczny
non-operable instruction rozkazпустy, rozkaz bezczynności
non-printing character znak niedrukowalny
non-procedural language język nieproceduralny
non-removable a stały; niewymienny
non-resident routine podprogram nierzydentyjny
non-return-to-change recording zapis bez powrotu do zmiany
non-return-to-reference recording zapis bez powrotu do poziomu odniesienia
non-return-to-zero bez powrotu do zera (*zapis*)
non-return-to-zero code kod bez powrotu do zera, kod NRZ
non-return-to-zero inverted odwracany bez powrotu do zera (*zapis*)
non-sequential a niesekwencyjny
non-significant digit cyfra nieznacząca
non-stop operation operacja niepoddzielna
non-synchronous a niesynchroniczny
non-volatile memory pamięć trwała, pamięć nieulotna

non-volatile random access memory nieulotna pamięć o dostępie swobodnym

non-volatile storage zob. **non-volatile memory**

no op = no-operation (instruction)

no-operation (instruction) rozkaz pusty, rozkaz bezczynności

NOP = no-operation (instruction)

NOR = NOT OR negacja sumy (funkcja logiczna, która jest negacją sumy logicznej)

NOR gate bramka NIE-LUB, bramka NOR

normal form (of logical function) postać normalna (funkcji logicznej)

normalization normalizacja

normalize v normalizować

NOR operation operacja NIE-LUB, operacja NOR

NOT AND negacja iloczynu

notation notacja

notch nacięcie, wycięcie (np. zabezpieczające na dyskietce)

notebook (computer) komputer notatnikowy, komputer przenośny, komputer podręczny

notepad 1. notatnik 2. tekst pomocniczy 3. przenośny komputer z piórem świetlnym zamiast klawiatury

NOT gate bramka NIE, bramka NOT

NOT operation operacja NIE, operacja NOT, operacja zaprzeczenia

NOT OR negacja sumy

Novell (firma produkująca oprogramowanie sieciowe)

Novell NetWare sieciowy system operacyjny NetWare (firmy Novell dla lokalnych sieci komputerowych)

NOVRAM = non-volatile random access memory nieulotna pamięć o dostępie swobodnym

n-plus-one address instruction rozkaz (n+1)-adresowy

NRZ = non-return-to-zero bez powrotu do zera (zapis)

NRZ code = non-return-to-zero code kod NRZ, kod bez powrotu do zera

NRZI = non-return-to-zero inverted odwrotny bez powrotu do zera (zapis)

NSFNet = National Science Foundation Network Sieć Narodowej Fundacji Nauki (sieć średniego zasięgu stosująca protokół TCP/IP)

n-tuple n-tka (uporządkowany zestaw n-elementowy)

n-tuple a n-krotny

nucleus jądro, rdzeń (systemu operacyjnego)

NUL = null

null brak informacji

null v anulować

null a nijaki, pusty

null address adres pusty

null character znak zerowy (znak o kodzie ASCII zero, używany w języku C i niektórych funkcjach systemowych systemu Unix do oznaczenia końcała ciągu znakowego)

null instruction rozkaz pusty, rozkaz bezczynności

null modem modem zerowy

null statement instrukcja pusta, instrukcja bezczynności

null string łańcuch pusty

number 1. liczba **2.** numer

number v numerować

number cruncher 1. arytmometr, pochlaniacz liczb 2. komputer (żargonowo)

number processing przetwarzanie liczb

number sequence sekwencja liczb

number system system liczbowy

numeral liczebnik

numeration system system liczbowy

numeric(al) a numeryczny

numerical analysis analiza numeryczna

numerical computation obliczenia numeryczne

numeric(al) control sterowanie numeryczne

numerically-controlled machine obrabiarka sterowana numerycznie
numerical methods metody numeryczne
numeric character znak numeryczny
numeric code kod liczbowy
numeric constant stała liczbową
numeric coprocessor koprosesor arytmetyczny
numeric data pl dane numeryczne
numeric string ciąg liczbowy

odd parity check kontrola nieparzystości
ODT = Open Desktop (wersja systemu operacyjnego Unix)
OEM = original equipment manufacturer producent wyrobów finalnych
off-bit bit o wartości 0
office automation automatyzacja biur
off-line a 1. rozłączny (*tryb*) 2. rozłączony, odłączony 3. (określenie chwilowego stanu negocjowania urządzenia zewnętrznego, np. drukarki, do współpracy z komputerem)
off-line data processing przetwarzanie danych rozłączne
off-line equipment urządzenia (periferyjne) autonomiczne
off-line processing przetwarzanie pośrednie
off-line system system autonomiczny
off-print odbitka
offset 1. wyrównanie 2. (*w poligrafii — metoda druku płaskiego*)
offset address adres wyrównywania, adres uzupełniający
offset paper papier offsetowy
off time czas wyłączenia (*komputera*)
old a stary; dawny
on-bit bit o wartości 1
on-chip memory pamięć na strukturze (*półprzewodnikowej*)
one-address a jednoadresowy
one-ahead addressing adresowanie wyprzedzające o 1
one-chip microcomputer mikrokomputer jednoukładowy
one-chip microcontroller mikrosterownik jednoukładowy
one-digit adder sumator jednocyfrowy
one-level addressing adresowanie jednopozycyjowe
one's complement uzupełnienie jedynkowe
one-way cipher szyfr jednokierunkowy
one-way list lista jednokierunkowa

O

obey v spełniać, przestrzegać
obey a standard przestrzegać normy
obey orders wykonywać rozkazy
object obiekt
object v sprzeciwiać się, protestować
object a wynikowy
object code kod wynikowy
object file plik wynikowy
object language język wynikowy
object module moduł wynikowy
object-oriented a obiektowy
object oriented programming programowanie obiektowe
object program program wynikowy
obsolete a przestarzały
OCR = optical character recognition optyczne rozpoznawanie znaków
octal a ósemkowy
octal notation notacja ósemkowa
octet oktet, bajt
ODA = open document architecture otwarta architektura dokumentu (*elektronicznego; standard ISO przyjęty do tworzenia dokumentów elektronicznych*)
odd a nieparzysty
odd-even check kontrola parzystości
odd parity nieparzystość
odd parity bit bit nieparzystości

- one-way transmission** transmisja jednokierunkowa
- on-line** a 1. bezpośredni (tryb) 2. przyłączony, dołączony
- on-line data processing** przetwarzanie danych bezpośrednie
- on-line mode** tryb bezpośredni
- on-line operation** praca w trybie bezpośredniem
- on-the-fly** a natychmiastowy
- opaque type** typ nieprzenikalny
- opcode = operation code** kod operacji
- open** v otwierać
- Open Desktop** (wersja systemu operacyjnego Unix)
- open document architecture** otwarta architektura dokumentu (elektronicznego; standard ISO przyjęty do tworzenia dokumentów elektronicznych)
- Open Look** (standard graficznego interfejsu użytkownika w systemie Unix)
- open loop** pętla otwarta
- open shop (computing centre)** ośrodek obliczeniowy z maszyną bezpośrednią dostępną
- open shortest path first** otwarty protokoł wybierania najpierw najkrótszej ścieżki
- Open Software Foundation** Fundacja Oprogramowania Otwartego (organizacja zrzeszająca największych producentów systemów Unix, mająca na celu opracowywanie i wdrażanie związanych z systemem Unix standardów)
- open subroutine** podprogram otwarty
- open system** system otwarty
- open system interconnection** otwarłe połączenie systemów, warstwowy model komunikacyjny
- Open Windows** (środowisko graficzne w systemie Unix)
- operand** argument (*operacji*)
- operate** v 1. działać 2. sterować, manipulować
- operating conditions** pl warunki eksploatacji (*urządzenia*)
- operating memory** pamięć operacyjna
- operating part** część operacyjna (*rozkazu*)
- operating store** zob. **operating memory**
- operating system** system operacyjny
- operating time** czas działania, czas eksploatacji
- operation** 1. operacja, rozkaz 2. działanie, praca
- operational amplifier** wzmacniacz operacyjny
- operational program** program użytkowy
- operation code** kod operacji
- operation part** część operacyjna (*rozkazu*)
- operation phase** faza eksploatacji
- operations manual** podręcznik eksploatacji
- operations speed** szybkość operacyjna, szybkość działania
- operations research** badania operacyjne
- operator** 1. operator 2. część operacyjna rozkazu
- optical bar reader** pióro świetlne do odczytywania kodu kreskowego
- optical character recognition** optyczne rozpoznawanie znaków
- optical disk** dysk optyczny
- optical fiber** włókno światłowodowe
- optical fiber bundle** wiązka światłowodowa
- optical reader** czytnik optyczny
- optical read-only memory** pamięć optyczna tylko do odczytu
- optical scanner** skaner optyczny
- optimize** v optymalizować
- option** opcja (*programu*), możliwość do wyboru
- optional** a opcjonalny
- optoelectronics** optoelektronika
- optoisolator** transzeptor, optoizolator

Orange Book 1. Pomarańczowa Księga (zbiór norm (specyfikacji) zapisu/odczytu na dyskach kompaktowych) **2.** (zbiór norm dostępu do systemów komputerowych)

order 1. rozkaz, dyrektywa **2.** porządek
3. zamówienie, zlecenie

order v 1. porządkować 2. zamawiać

ordered list lista uporządkowana

ordered pair para uporządkowana

ordering term symbol porządkowy

orderly a uporządkowany (*np. zbiór*)

orderly close-down wyłączenie planowane

order of accuracy stopień dokładności

order of determination stopień wyznacznika

order of magnitude rząd wielkości

order set zestaw rozkazów (*maszyny*)

origin 1. początek (*układu współrzędnych*) **2.** adres początkowy (*programu*)

original equipment manufacturer producent wyrobów finalnych

original language język wejściowy (*translatora*)

originate v zapoczątkować, inicjować

origin directive dyrektywa zapoczątkowania

O-ROM = optical read-only memory pamięć optyczna tylko do odczytu

OR operation suma logiczna, alternatywa, operacja LUB

OR operator operator sumy logicznej, operator LUB

orthogonal instruction set ortogonalna lista rozkazów

OS = operating system system operacyjny

OSF = Open Software Foundation

Fundacja Oprogramowania Otwartego (organizacja zrzeszająca największych producentów systemów Unix, mająca na celu opracowywanie i wdrażanie związkanych z systemem Unix standardów)

OSF/Motif specyfikacja OSF (*opisuje graficzny otwarty interfejs użytkownika*)

OSI = open system interconnection otwarte połączenie systemów, warstwowy model komunikacyjny

OSPF = open shortest path first otwarty protokół wybierania najpierw najkrótszej ścieżki

outbox skrzynka komunikatów wychodzących (*w poczcie elektronicznej*)

outgoing data pl dane wyjściowe

out of date a nieaktualny

out of line a 1. wyłączony 2. niestandardowy, nietypowy

out of order a niesprawny

out of paper brak papieru

out of service time czas wyłączenia z eksploatacji (*użytkowej*)

output wyjście

output a wyjściowy

output data pl dane wyjściowe

output device urządzenie wyjściowe

output file plik wyjściowy

output instruction rozkaz wyjścia

output process wyprowadzanie (*danych*)

outsourcing korzystanie z zewnętrznych źródeł, stałe podwykonawstwo (*sposób zarządzania systemem operacyjnym*)

overflow nadmiar, przepelenie

overhead 1. koszty ogólne **2.** koszty administracyjne **3.** (*wymagana wielkość zasobów komputera*)

overlap zakładka

overlay nakładka (*programu*)

overlay v nakładkować

overlay module moduł nakładkowany

overload v przeciążać

overloading przeciążanie (*nazw, operatorów*)

overprinting nadruk, przebitka

override nałożenie

overscan (*zdolność wykorzystania całej powierzchni ekranu monitora do wyświetlania obrazów*)

overstrike przebijanie

overwrite v zapisać kasując poprzedni zapis

owner właściciel (*pliku, magistrali*)

P

P*64 = video codec for audiovisual service at P*64 Kbits/s (standard kodowania i dekodowania informacji audiowizualnych przesyłanych w sieciach ISDN)

PABX = private automatic branch exchange prywatna centrala automatyczna połączona z miejską siecią telefoniczną

PAC = personal activity center centrum działalności osobistej (*komputer osobisty wyposażony w uktady multimedialne i zintegrowany z faksem i modemem*)

pack v upakować

package 1. obudowa 2. pakiet

packaging upakowywanie

packer paker (*program archiwizujący*)

packet pakiet

packet forwarding przesyłanie pakietów

packet switching komutacja pakietów

packing density 1. gęstość upakowania 2. gęstość zapisu

PACX = private automatic computer exchange prywatna automatyczna centrala telefoniczna sterowana komputerem

padding wypełnianie (*bloku danych*)

paddle 1. manipulator drążkowy, drążek 2. wiosło

page 1. stronica (*pamięci*) 2. strona (*papieru*)

page addressing adresowanie stroncowe

paged memory pamięć stronicowana

page fault 1. brak strony (*w pamięci operacyjnej*) 2. błąd strony, chybienie strony (*odwołanie się do błędnie podanego numeru strony*)

pager (nieduży odbiornik fal radiowych, za pomocą których odbywa się komunikacja pomiędzy centralą i odbiorcą)

page reader czytnik arkuszowy

page segmentation segmentacja stron

pages per minute strony na minutę

pagination paginacja, numerowanie stron

paging 1. stronicowanie (*pamięci*)

2. (jednokierunkowa komunikacja oparta na jednostronnym systemie radiokomunikacyjnym z możliwością obsługi kilku tysięcy abonentów na jednym kanale)

paint v malować

paintbrush program program rysujący

pair para

pair v łączyć parami

paired cable kabel dwuprzewodowy

pairing skręcanie wiązek parowych (*przewodów*)

PAL = 1. pedagogic algorithmic language język programowania PAL (język algorytmiczny przystosowany do nauczania) 2. **phase alternation line** (standard kodowania sygnału wizyjnego telewizji kolorowej)

palette paleta

palmtop (pot. zminiaturyzowany mikrokomputer mieszczący się na dłoni)

PAM = 1. partition(ed) access method biblioteczna metoda dostępu

2. **pulse amplitude modulation** impulsowa modulacja amplitudy

panel 1. panel, płyta 2. pulpit operatora (*komputera*)

panning panoramiczne, przeglądanie, omijanie obrazu

paper papier

paper feeder podajnik papieru

paper jam zacięcie papieru, zakleszczenie papieru (*w drukarce*)
paper tape taśma papierowa
paper tape reader czytnik taśmy papierowej
paragraph akapit; paragraf
parallel *a* równoległy
parallel access dostęp równoległy
parallel communications komunikacja równoległa
parallel computer komputer równoległy
parallel database query metoda zapytań równoległych
parallel(-data) transmission równoległa transmisja danych
parallel disks array tablica dysków równoległych
parallel-in parallel-out register rejestr równoległo-równoległy
parallel input wejście równoległe
parallel input-output układ równoleglego wejścia-wyjścia
parallel-in serial-out register rejestr równoległo-szeregowy
parallel interface interfejs równoległy
parallel memory pamięć równoległa
parallel output wyjście równoległe
parallel port port równoległy
parallel processing przetwarzanie równolegle
parallel-serial *a* równoległo-szeregowy
parallel-serial converter przetwornik równoległo-szeregowy, konwerter równoległo-szeregowy
parallel-to-series converter przetwornik równoległo-szeregowy, konwerter równoległo-szeregowy
parallel transfer transmisja równoległa
parallel transmission transmisja równoległa
parameter parametr
parameter mismatch niezgodność parametrów

parameter passing przekazywanie parametrów
parasitic signal sygnał pasożytniczy
parent directory katalog nadzędny
parenthesis (*pl*) małe nawiasy półokrągłe
parenthesis-free notation notacja beznawiasowa
parent process proces macierzysty
parity parzystość
parity bit bit parzystości
parity check kontrola parzystości
parity error błąd parzystości
park *v* parkować (głowicę dysku twardego)
parse rozbiór (*składniowy*)
parser analizator składni, parser
parsing analiza składniowa
partial carry przeniesienie częściowe
partial read-only memory dysk optyczny umożliwiający zapis i odczyt danych
partial ROM = partial read-only memory
partition 1. strefa (*pamięci*) 2. partycja (*wyzielona część dysku twardego zachowująca się jak niezależny dysk*) 3. podział
partition(ed) access method biblioteczna metoda dostępu
party-line łączne towarzyskie
PASC = precision adaptive subband coding (*metoda kompresji danych stosowana w magnetofonach cyfrowych*)
Pascal język Pascal (*język programowania wysokiego poziomu*)
pass przebieg
passing by name przekazywanie przez nazwę
passing by reference przekazywanie przez odesłanie, przekazywanie przez referencję, przekazywanie przez wskaźnik
passing by value przekazywanie przez wartość
passive *a* pasywny, bierny

passive hub koncentrator pasywny

passive matrix 1. pasywna matryca
2. ekran ciekłokrystaliczny LCD

password hasło, słowo zabezpieczające

paste v wklejać, wstawiać (*np. tekst*)

patch 1. wstawka (*do programu*)
2. prowizoryczne połączenie elektryczne

patch v sztukować, wstawiać poprawkę (*fragment programu*)

patchboard tablica połączeń

patch cord sznur połączeniowy

patch panel zob. **patchboard**

path ścieżka dostępu

pattern wzór, wzorzec

pattern matching dopasowywanie wzorców

pattern recognition rozpoznawanie obrazów

pause przerwa, pauza

pause instruction rozkaz przerwy

PAX = private automatic exchange prywatna centrala automatyczna

PBX = private branch exchange prywatna centrala połączona z miejską siecią telefoniczną

PC = 1. personal computer komputer osobisty 2. **printed circuit** obwód drukowany 3. **program counter** licznik rozkazów 4. **programmable controller** sterownik programowalny

PCB = printed circuit board płytka obwodu drukowanego

PC board = printed circuit board płytka drukowana, płytka obwodu drukowanego

PC-DOS = personal computer disk operating system dyskowy system operacyjny komputerów osobistych

p-channel metal-oxide-semiconductor

1. p-kanałowy tranzystor MOS
2. technologia układów scalonych MOS z tranzystorami p-kanałowymi

PCI = peripheral component interface standard PCI (*specyfikacja lokalnej szyny danych do obsługi podzespołów w komputerze*)

PCM = pulse code modulation modulacja kodowo-impulsowa

PCMCIA = Personal Computer Memory Card International Association Międzynarodowe Stowarzyszenie Producentów Kart Pamięci Komputerów Osobistych

PDA = 1. parallel disks array tablica dysków równoległych 2. **personal digital assistant** (*podręczny komputer, którego system operacyjny jest przystosowany do współpracy z elektronicznym pisakiem*)

PDF = portable document format format dokumentu przenośnego (*opracowany przez Adobe System Inc. format kodowania dokumentów umożliwiający realizację dokumentów hipertekstowych*) zob. **Adobe Acrobat**

PDM = pulse duration modulation modulacja czasu trwania impulsu

PDN = public data network publiczna sieć danych

PDQ = parallel database query metoda zapytań równoległych

peak szczyt, wartość szczytowa

PEARL = process and experiment automation realtime language język programowania PEARL (*automatyzacji procesów technologicznych i doświadczeń w czasie rzeczywistym*)

pedagogic algorithmic language język programowania PAL (*język algorytmiczny przystosowany do nauczania*)

peek pobranie (*bajtu według adresu maszynowego*)

peek-a-boo card zob. **peep-hole card**

peep-hole card karta przejrzarna

peer a równoprawny

peer processes *pl* procesy równorzędne

peer-to-peer każdy z każdym, sieci stacji równorzędnych

pel = picture element element obrazu, piksel

pen pisak (*element piszący w ploterach*)

Pending interrupt przerwanie oczekujące, przerwanie odłożone

Pending request zgłoszenie oczekujące, zgłoszenie odłożone

Pending task zadanie nie załatwione

Pentium (processor) (*procesor firmy Intel, zawierający ponad 3 mln tranzystorów*)

pentop (*przenośny komputer osobisty wyposażony w pióro elektroniczne i możliwość rozpoznawania pisma ręcznego*)

perceptron perceptron

PE recording = phase-encoding recording zapis dwufazowy, zapis z kodowaniem fazy (*na taśmie magnetycznej*)

perforated card karta dziurkowana, karta perforowana

perforated tape taśma dziurkowana, taśma perforowana

perforator dziurkarka, perforator

perform v wykonywać

performance 1. wykonanie, spełnienie
2. osiągnięcie

performance coefficient współczynnik wydajności

performance evaluation ocena działania, oszacowanie wydajności

period 1. okres (*czasu*) 2. kropka (*znak przestankowy*)

periodic error błąd okresowy

peripheral a peryferyjny, zewnętrzny

peripheral component interface standard PCI (*specyfikacja lokalnej szyzy danych do obsługi podzespołów w komputerze*)

peripheral device urządzenie zewnętrzne, urządzenie peryferyjne, urządzenie wejścia-wyjścia

peripheral equipment urządzenie peryferyjne, urządzenie zewnętrzne

peripheral processor procesor peryferyjny

perl (*język programowania łączący w sobie cechy języka C, BASIC, FORTRAN, shelli oraz standaryzowanych narzędzi systemu Unix: sed, awk, grep — używany do tworzenia skryptów wspomagających zarządzanie systemem operacyjnym oraz skryptów CGI*)

permanent a trwały, stały

permanent error błąd trwały

permanent file plik permanentny

permanent memory pamięć trwała
permanent storage zob. **permanent memory**

permuted index indeks permutacyjny

personal activity center centrum działalności osobistej (*komputer osobisty wyposażony w układy multimedialne i zintegrowany z faksem i modemem*)

personal computer komputer osobisty

personal computer disk operating system dyskowy system operacyjny komputerów osobistych

Personal Computer Memory Card

International Association Międzynarodowe Stowarzyszenie Producentów Kart Pamięci Komputerów Osobistych

personal digital assistant (*podręczny komputer, którego system operacyjny jest przystosowany do współpracy z elektronicznym pisakiem*)

personal identification number osobisty numer identyfikacyjny

personal information manager zarządcza informacji osobistych (*pakiet programów o charakterze osobistej bazy danych*)

PERT = project evaluation and review technique metoda PERT,

technika przeglądania i szacowania przedsięwzięcia (*metoda optymalizacji planowania i kontroli wykonawstwa projektów*)

PFS = **physical file system** fizyczny system plików

PGP (= **pretty good privacy**) (*program umożliwiający szyfrowanie poczty elektronicznej oraz niezawodną identyfikację nadawcy listu elektronicznego, oparty na koncepcji kluczy prywatnych i publicznych*)

phase faza

phase alternation line (*standard kodowania sygnału wizyjnego telewizji kolorowej*)

phase-encoding recording zapis dwufazowy, zapis z kodowaniem fazy (*na taśmie magnetycznej*)

phase jitter rozsynchonizowanie fazowe

phase locked loop pętla synchronizacji fazowej

phase modulation modulacja fazowa (*metoda kodowania danych cyfrowych*)

phase shift przesunięcie fazowe

phase shift keying kluczowanie z przesunięciem fazy (*fali nośnej*)

phosphor luminofor

phosphor-dot screen ekran mozaikowy

Photo CD 1. dysk do przechowywania zdjęć 2. odtwarzacz do wyświetlania na ekranie telewizora zdjęć z dysku Photo CD

photoelectric reader czytnik fotoelektryczny

photolithography fotolitografia

Photo Motion (*programowa metoda kompresji obrazów video opracowana przez firmę IBM*)

phototelegraphy telegrafia kopiowa, telegrafia faksymilowa, telekopia, sygnalografia, fototelegrafia

phototypesetting skład fotograficzny, fotoskład

phrase wyrażenie, zwrot

phrase indexing indeksowanie za pomocą grup wyrazowych

physical address adres fizyczny

physical communication komunikacja fizyczna

physical device urządzenie fizyczne

physical file system fizyczny system plików

physical layer warstwa fizyczna (*modelu referencyjnego OSI*)

physical medium dependence fizyczne uzależnienie nośnika (*standard opracowany dla sieci FDDI, wykorzystujący do transmisji danych diody świecące LED i wielopasmowy światłowód*)

pick wybieranie, dobieranie

pick device czujnik (*graficznego urządzenia wejściowego*)

pictorial a obrazowy, poglądowy

pictorial carrier częstotliwość nośna wizji

pictorial representation reprezentacja graficzna

picture 1. obraz, zobrazowanie **2.** szablon **3.** wizja (TV)

picture element element obrazu, piksel

picture field pole obrazu

pie chart wykres kołowy

piggyback a nakładany

pilot card karta sterująca

piloting opracowanie prototypu, modelowanie

PIM = **personal information manager**

zarządcą informacji osobistych (*pakiet programów o charakterze osobistej bazy danych*)

pin 1. końcówka, wyprowadzenie

2. igła, szpilka (*np. odczytująca dziurkę karty*)

PIN = **personal identification number** osobisty numer identyfikacyjny

pin-cushion distortion zniekształcenie poduszkowate (*obrazu*)

PIO = parallel input-output układ równoległego wejścia-wyjścia

pipe potok

pipelined a potokowy

pipeline processing 1. przetwarzanie potokowe (*procesów*) 2. przetwarzanie zakładowe (*sygnałów*)

pipelining zob. **pipeline processing**

piping przetwarzanie potokowe

pitch skok, podziałka

pitfall pułapka

pixel = picture element element obrazu, piksel

PKC = public key cryptosystem (asymetryczny) system kodowania informacji (*klucz kodowy jest ogólnie dostępny, a klucz dekodowy jest kluczem prywatnym*)

PL/1 = programming language one język programowania PL/1 (język programowania wysokiego poziomu łączący w sobie cechy języka Fortran i języka Cobol)

PLA = programmable logic array programowalna matryca logiczna, układ PLA (*układ z programowalnymi tablicami iloczynów i sum*)

place miejsce

place umieść

plagiarism plagiat

plain a zwykły; prosty

plane płat (*pamięci ferrytowej*)

plasma display wyświetlacz plazmowy

plate 1. piasowanie (*elementu obrazu*)
2. płyta, tabliczka, 3. półka

platter dysk

playback odtwarzanie nagranej informacji

playback head głowica odczytu

PLD = programmable logic device programowalny układ logiczny, układ PLD

PLL = phase locked loop pętla synchronizacji fazowej

PL/M = programming language for microcomputers język programowania PL/M

plot wykres

plot v wykreślać

plotter pisak x-y, kreślak, ploter

plug 1. wkładka, moduł 2. wtyk, wtyczka

plug and go włącz i działaj (*metoda rozszerzania sieci przez zainstalowanie wymiennych kart*)

plug and play podłącz i działaj (*technika połączenia oprogramowania ze sprzętem*)

plugboard tablica programowa

plug-compatible a zgodny mechanicznie, zgodny sprzętowo

plug-in unit moduł, jednostka wkładowalna, człon wymienny

PLV = production level video (*cyfrowy obraz najwyższej jakości w technologii DVI*)

PM = phase modulation modulacja fazowa (*metoda kodowania danych cyfrowych*)

PMBX = private manual branch exchange prywatna centrala ręczna połączona z miejscowością siecią telefoniczną

PMD = physical medium dependence fizyczne uzależnienie nośnika (*standard opracowany dla sieci FDDI, wykorzystujący do transmisji danych diody świecące LED i wielopasmowy światłowód*)

PMOS = p-channel metal-oxide-semiconductor 1. p-kanałowy tranzystor MOS 2. technologia układów scalonych MOS z tranzystorami p-kanałowymi

pocket kieszonkowy

point 1. punkt 2. kropka 3. znak dziesiętny 4. moment, chwila

point v wskazywać

pointer wskaźnik, pointer

pointer type typ wskaźnikowy

point-of sale terminal terminal w miejscu sprzedaży

point-to-point connection połączenie dwupunktowe

point-to-point protocol protokół dwupunktowy (*odmiana protokołu TCP/IP używana do transmisji po łączach szeregowych, np. RS232*)

poke v wkładać

polar a biegunowy

polar coordinates pl współrzędne biegunowe

polar diagram wykres biegunowy

polarity polarność, biegunowość

polarization polaryzacja

polarized-return-to-zero spolaryzowana z powrotem do zera (*sygnał*)

Polish notation notacja polska

poll v odpłytywać

polling odpłytywanie

poll(ing) mode tryb odpłytywania

polyfunctional a wielofunkcyjny

polymarker ciąg kropek

polymorphism polimorfizm, wielopo- staciowość

polynomial wielomian

pool pula, obszar wspólny

pop v (the stack) zdjąć (ze stosu)

pop instruction rozkaz zdjęcia ze sto- su

port port, brama, złącze (*urządzenie łączące, pośredniczące między urządzeniem zewnętrznym a szyną mikrokomputera i mikroprocesora*)

portability przenośność (*oprogramowań*)

portable a przenośny

portable computer komputer przeno- śny

portable document format format do- kumentu przenośnego (*opracowany przez Adobe System Inc. format kodowania dokumentów umożliwiający realizację dokumentów hiperteksto- wych*) zob. **Adobe Acrobat**

portable software oprogramowanie przenośne

position pozycja, położenie, lokaliza- cja

position v umieścić

positional notation notacja pozycyjna

position-independent code kod prze- suwny

positioning pozycjonowanie

positive a dodatni

positive logic logika dodatnia

POSIX (= portable operating system interface for computer environment) (rodzina opracowanych przez stowarzyszenie IEEE standardów definiujących interfejs języka C oraz poleceń systemowych w środowisku systemu operacyjnego Unix)

post poczta

post v 1. zawiadniać 2. zaksięgować

POST = power-on self test wewnętrzny test po włączeniu (*procedury sprawdzające komputer tuż po jego włączeniu*)

postcondition warunek ostateczny

posting redagowanie następce

postfix notation notacja przyrostkowa, odwrotna notacja polska

postmaster administrator poczty elektronicznej (*osoba odpowiedzialna za konfigurację i administrację systemem poczty elektronicznej w danej domenie*)

postmortem a poawaryjny, postmor- tem

postmortem dump rzut postmortem

postprocessor postprocesor, procesor końcowy

PostScript język PostScript (*język pro- gramowania wysokiego poziomu, przeznaczony do opisu tekstu i grafiki – obrazu*)

power 1. potęga **2.** zdolność **3.** moc

power down state stan obniżonego po- boru mocy

power failrestart wznowienie po przy- wróceniu zasilania

power failure awaria zasilania

power on/off włączenie-wyłączenie zasilania

power-on self test wewnętrzny test po włączeniu (*procedury sprawdzające komputer tuż po jego włączeniu*)

power supply 1. zasilacz 2. zasilanie

PPM = 1. pages per minute strony na minutę 2. **pulse position modulation** modulacja położenia impulsu

PPP = point-to-point protocol protokół dwupunktowy (*odmiana protokołu TCP/IP używana do transmisji po łączach szeregowych, np. RS232*)

PQET = print quality enhancement technology (*technika podwyższania jakości druku*)

pragma pragma

pragmatics pragmatyka

preallocation alokacja wstępna

preamble 1. nagłówek komunikatu 2. ciąg wstępny (*np. na taśmie magnetycznej*)

preamplifier przedwzmacniacz, wzmacniacz wstępny

precedence pierwszeństwo

precision precyzyja

precision adaptive subband coding (*metoda kompresji danych stosowana w magnetofonach cyfrowych*)

precondition warunek wstępny

predefined a zdefiniowany pierwotnie

predicate predykat

predict v przewidywać, prognozować

predictable a przewidywalny

predictive control sterowanie predykcyjne

preedit v redagować wstępnie

preempt v 1. zawłaszczyć, zająć, na- być 2. rezerwować 3. zapobiegać

preemptive multitasking wielozadańowość z zawłaszczaniem (również z wywłaszczeniem)

preemptive program program wywłaszczający (*program o wysokim priorytecie, którego uruchomienie*

lub wznowienie powoduje przerwanie pracy programów o niższym priorytecie)

preemptive scheduling szeregowanie z wywłaszczeniem

prefetch pobranie wstępne

prefix przedrostek

prefix notation notacja przedrostkowa, notacja polska

preliminary design projekt wstępny

preliminary review przegląd wstępny

preload ładowanie wstępne

premier gap przerwa początkowa (*na taśmie magnetycznej*)

preparatory input wejście przygotowujące (*przerzutnika*)

prepare v przygotowywać

preprocessor preprocesor (*np. program wykonujący wstępne przetwarzanie danych wejściowych*)

prescaler przelicznik wstępny, preskalier

preselection wybieranie wstępne, preselekcja

present v przedstawiać; prezentować

present a obecny; aktualny; bieżący

presentation przedstawienie; zaprezentowanie

presentation graphics grafika prezentacyjna

presentation layer warstwa prezentacji danych (*modelu referencyjnego OSI*)

presentation services pl usługi prezentacji

preserve v 1. zabezpieczyć 2. przechowywać

preset v 1. nastawić 2. wstępnie ustalać

press v naciskać, przyciskać (*klawisz*)

presumptive a domniemany, przypuszczalny

presumptive address 1. adres wejściowy 2. adres podstawowy, adres bazowy

pretty print wydruk strukturalny programu (*w postaci wygodnej do czytania i analizowania*)

prevent v zapobiegać

preventive maintenance konserwacja prewencyjna

previous a poprzedni; wcześniejszy
price/performance ratio współczynnik ceny do wydajności

primary a 1. główny, podstawowy
2. pierwotny

primary data pl dane źródłowe, dane pierwotne

primary storage pamięć operacyjna

primary track ścieżka główna

prime attribute atrybut podstawowy

primitive 1. wyrażenie pierwotne, pierwotnik 2. operacja elementarna

primitive a 1. podstawowy 2. pierwotny

print 1. druk 2. odbitka

print v 1. drukować 2. odbijać

printed circuit obwód drukowany

printed circuit board płytka drukowana, płytka obwodu drukowanego

printed wiring połączenie drukowane

printer drukarka

printout wydruk

print pitch skok druku

print quality enhancement technology (*technika podwyższania jakości druku*)

print server serwer drukarki (*urządzenie sterujące dostępem do drukarki*)

printthrough efekt kopiowania (*na tamte magnetycznej*), echo magnetyczne

print wheel rosetka (*drukarki*)

priority priorytet

priority processing przetwarzanie priorytetowe (*danych*)

privacy poufność, prywatność

private a prywatny

private automatic branch exchange prywatna centrala automatyczna połączona z miejską siecią telefoniczną

private automatic computer exchange prywatna automatyczna centrala telefoniczna sterowana komputerem

private automatic exchange prywatna centrala automatyczna

private branch exchange prywatna centrala połączona z miejską siecią telefoniczną

private manual branch exchange prywatna centrala ręczna połączona z miejską siecią telefoniczną

privilege przywilej

privileged a uprzywilejowany

privileged instruction rozkaz uprzywilejowany

probe próbnik, sonda; próbka

problem zadanie, problem

problem-oriented language język problemowy

problem solving rozwiązywanie problemów

procedural language zob. **procedure-oriented language**

procedure 1. procedura 2. instrukcja 3. program

procedure call wywołanie procedury

procedure-oriented language język proceduralny

procedure statement instrukcja (wywołania) procedury

procedure type typ procedurowy

proceed v 1. postępować; przebiegać
2. kontynuować

process proces

process v przetwarzać; przerabiać

process and experiment automation

realtime language język programowania PEARL (*automatyzacji procesów technologicznych i doświadczeń w czasie rzeczywistym*)

process control sterowanie procesami

processing przetwarzanie

processing mode tryb przetwarzania

processing program program użytkowy

processing speed moc obliczeniowa

processing time czas przetwarzania

processor procesor

processor capacity moc obliczeniowa procesora

processor register rejestr procesora

processor status word słowo stanu procesora

product 1. iloczyn **2.** produkt (*programowy*)

production produkcja

production level video (*cyfrowy obraz najwyższej jakości w technologii DVI*)

production run obliczenia produkcyjne, eksploatacja (*praca oprogramowania w warunkach przemysłowych*)

profile 1. parametry użytkownika **2.** charakterystyka programu **3.** profil

profile v profilować (*oprogramowanie*)

profiler profiler (*system tworzenia szkicu programu*)

program(me) program

program v programować

program abstract abstrakt programu

program audit rewizja programu

program conversion konwersja programu

program counter licznik rozkazów

program development wytwarzanie programu

(program) flowchart schemat programu

program generator generator programów

program interface sprzężenie programowe

program interrupt przerwanie programowe

program library biblioteka programów

program listing listowanie programu, wydruk programu

program loader program wprowadzający, program ładowający

programmable a programowalny

programmable controller sterownik programowalny

programmable logic array programowalna matryca logiczna, układ PLA (*układ z programowalnymi tablicami iloczynów i sum*)

programmable logic controller sterownik programowalny

programmable logic device programowalny układ logiczny, układ PLD

programmable read-only memory programowalna pamięć stała

program maintenance konserwowanie programu

Program Manager Menedżer Programów, Zarządcza Programów (*podstawowy program w środowisku Windows odpowiedzialny za pracę innych programów*)

programmed control sterowanie programowe

programmed learning uczenie się programowane

program memory pamięć programu

programmer 1. programista **2.** programator

programming programowanie

programming aid narzędzie programowe

programming flowchart sieć działań programu

programming in logic język Prolog (*język programowania wysokiego poziomu przeznaczony do rozwiązywania zadań sztucznej inteligencji*)

programming language język programowania

programming language for microcomputers język programowania PL/M

programming language one język programowania PL/I (*język programowania wysokiego poziomu łączący w sobie cechy języka Fortran i języka Cobol*)

programming system system programowania

program modification modyfikowanie programu

program module moduł programowy
program monitor monitor programowy

program origin pierwszy adres programu (*w kodzie maszynowym lub języku asemblera*)

program reference manual podręcznik programisty

program relocability relokowalność programu

program run wykonywanie programu

program specification specyfikacja programu

program statement instrukcja programu

program status word słowo stanu programu

program step krok programu

program storage pamięć programu

program testing testowanie programu

program unit jednostka programowa

program write-up krótki opis programu

project evaluation and review technique metoda PERT, technika przeglądania i szacowania przedsięwzięcia (*metoda optymalizacji planowania i kontroli wykonawstwa projektów*)

projection 1. rzut 2. rzutowanie

projection printer drukarka bezkontaktowa

Prolog = programming in logic język Prolog (*język programowania wysokiego poziomu przeznaczony do rozwiązywania zadań sztucznej inteligencji*)

PROM = programmable read-only memory programowalna pamięć stała

PROM blaster zob. **PROM blower**

PROM blower programator (*wypalacz*) pamięci PROM

PROM burner zob. **PROM blower**

prompt podpowiedź (*programowa*), zgłoszenie systemu

prompt character znak zachęty

prompting podpowiadanie, zachęcanie
prompting query zapytanie z podpowiedią

proof 1. dowód **2.** korekta, odbitka

proof tape taśma wzorcowa

proof total suma kontrolna

propagate v rozprzestrzeniać się

propagation time czas propagacji

proper name nazwa własna

proper value wartość własna

proportional control regulacja proporcjonalna

proprietary program program prawne zastrzeżony

protect v chronić, ochraniać; zabezpieczać

protection ochrona

protection slot otwór zabezpieczenia zapisu

protocol protokół (*zbiór reguł sterujących wymianą informacji pomiędzy dwoma lub wieloma niezależnymi urządzeniami lub procesami*)

prototype makietka, model, prototyp

prototyping makietowanie, modelowanie, prototypizacja

prove v udowodnić

provide v dostarczać

proving 1. sprawdzanie, kontrola
2. udowadnianie

proving time czas sprawdzania

provision zastrzeżenie, warunek

pruning przycinanie (*mało perspektywicznych gałęzi w trakcie wyszukiwania w drzewie*)

pseudocode kod zewnętrzny, pseudokod

pseudoinstruction pseudorozkaz

pseudorandom number liczba pseudolosowa

PSK = phase shift keying kluczowanie z przesunięciem fazy (*fali nośnej*)

PSW = 1. processor status word

słowo stanu procesora **2. program status word** słowo stanu programu

public data network publiczna sieć danych

public domain (software) oprogramowanie bezpłatne

public key cryptosystem (asymetryczny) system kodowania informacji (*klucz kodowy jest ogólnie dostępny, a klucz dekodowy jest kluczem prywatnym*)

pull-down menu menu rozwijane

pull-down resistor rezystor obniżający

pull-up resistor rezystor podwyższający

pulse impuls

pulse amplifier wzmacniacz impulsowy

pulse amplitude modulation impulsowa modulacja amplitudy

pulse analyzer analizator impulsów

pulse code modulation modulacja kodowo-impulsowa

pulse duration modulation modulacja czasu trwania impulsu

pulse generator generator impulsów

pulse modulation modulacja impulsowa

pulse position modulation modulacja położenia impulsu

pulse stretcher wydłużacz impulsów

pulse string ciąg impulsów

pulse train zob. **pulse string**

pulse width modulation modulacja szerokości impulsu

punch dziurkarka, perforator

punch v dziurkować

punched card karta dziurkowana

punctuation character znak przestankowy

pure binary a czysty dwójkowy

pure code kod czysty

purge v czyścić

push v 1. (the stack) położyć (na stos)

2. nacisnąć (przycisk)

push button przycisk

push down list stos (w pamięci operacyjnej)

push instruction rozkaz położenia na stosie

put v wprowadzać, umieszczać

put into commission oddać do eksploatacji

PWM = pulse width modulation modulacja szerokości impulsu

Q

QBE = query by example zapytanie przez przykład

QBF = query by form zapytanie przez formularz (ekran)

QC = quality control kontrola jakości

QD = quadruple density poczwórna gęstość

QISAM = queued indexed sequential access method metoda kolejkowego indeksowego dostępu sekwencyjnego

QSAM = queued sequential access method metoda kolejkowego dostępu sekwencyjnego

quad a poczwórny

quad density gęstość poczwórna

quadratic programming programowanie kwadratowe

quadruple density poczwórna gęstość

quad word słowo poczwórne

qualifier kwalifikator

quality jakość

quality coefficient wskaźnik jakości

quality control kontrola jakości

quality factor współczynnik jakości, współczynnik dobroci

quality level poziom jakości

quality standard norma jakościowa

quantification kwantyfikacja

quantifier kwantyfikator

quantity 1. ilość 2. wielkość

quantization kwantowanie (*sygnatu*)

quantizer urządzenie kwantujące

(**quartz**) **crystal** kryształ kwarcu

quartz oscillator generator kwarcowy

quasi-dynamic memory pamięć pseudodynamiczna

quasi-instruction pseudorozkaz

query zapytanie

query by example zapytanie przez przykład

query by form zapytanie przez formularz (*ekran*)

query language język zapytań

queue kolejka

queued indexed sequential access method metoda kolejkowego indeksowego dostępu sekwencyjnego

queued sequential access method metoda kolejkowego dostępu sekwencyjnego

queuing kolejkowanie

queuing theory teoria kolejek

quibinary code kod pięciodwójkowy, kod kwibinarny

quick a prędki, szybki

quick access szybki dostęp (*do pamięci*)

quick break przerwanie bezzwłoczone

quinary notation notacja piątkowa, zapis piątkowy

quit zaprzestanie

quit v kończyć, wychodzić (*z programu*), zwalniać

quota kontyngent, limit

quote 1. apostrof **2.** cudzysłów

quote v ujmować w cudzysłów, cytować

quotient iloraz

QWERTY keyboard klawiatura typu QWERTY

radiation promieniowanie

radical pierwiastek

radio frequency częstotliwość radiowa

radio wave fala radiowa

radix podstawa (*systemu liczbowego*)

radix complement uzupełnienie podstawy

radix notation zapis z podstawą

radix point kropka pozycyjna

ragged a nierówny (*margines*)

RAID = redundant array of inexpensive (independent, interchangeable) disks nadmiarowa tablica (macierz) niezależnych dysków (*technika zapisu danych w pamięci masowej opracowana na uniwersytecie Berkeley*)

RAID 0 (*technika zapisu na tablicach dysków równoległych, polegająca na stripingu, bez korekty błędów*)

RAID 1 tablica dysków lustrzanych (*każda informacja zapisu jest dokonywana jednocześnie na dwóch niezależnych dyskach*)

RAID 2 (*nie używana komercyjna technika RAID*)

RAID 3 tablica dysków równoległych (*zapis/odczyt jest dokonywany równolegle z operacjami prowadzonymi na dysku nadmiarowym*)

RAID 4 **1.** tablica dysków niezależnych (*technika zapisu polegająca na stripingu z jednym wydzielonym dyskiem przeznaczonym na informacje nadmiarowe*) **2.** algorytm organizacji danych (*nie używany komercyjnie*)

RAID 5 tablica dysków niezależnych (*technika zapisu polegająca na stripingu z informacją nadmiarową zapisywana równomiernie na wszystkich dyskach*)

RAID levels poziomy systemu RAID (*dotyczy poziomów zabezpieczenia pracy systemu komputerowego*)

raise v zgłaszać (*wyjątek*)

R

race wyścig (*w układzie logicznym*)

rack stojak

radiate v **1.** promieniować **2.** rozchodzić się promieniowo

RAM = random-access memory pamięć o dostępie swobodnym, pamięć o dostępie bezpośrednim

RAM disk dysk elektroniczny

random a losowy, przypadkowy

random access dostęp swobodny, dostęp bezpośredni

random access file plik o dostępie swobodnym

random-access memory pamięć o dostępie swobodnym, pamięć o dostępie bezpośrednim

random logic logika nieuporządkowana

random number liczba losowa

random number generator generator liczb losowych

random-sequential access dostęp swobodny sekwencyjny

random variable zmienna losowa

range zakres (*wartości*)

range check kontrola zakresu

range type typ zawężony, typ określony

rank 1. miejsce, pozycja (*np. cyfry w liczbie*) 2. rzęd

rank of matrix rzząd macierzy

rapid a szybki

rapid access dostęp natychmiastowy

rapid prototyping szybkie makietywanie

RARP = reverse address resolution

protocol odwrotny protokół rozróżniania procesów (*protokół służący do tłumaczenia adresów sprzętowych na adresy IP*)

raster raster

raster graphics grafika rastrowa

raster scan display monitor rastrowy

rate 1. tempo, szybkość 2. wielkość (*miara względna*), stopień

raw data pl dane pierwotne

ray tracing śledzenie promieni (*jeden z algorytmów wizualizacji, sposób modelowania oświetlenia wirtualnych obiektów wykreowanych za pomocą komputera*)

RB = return to bias przywrócenie polaryzacji

RBP = remote batch processing zdalne przetwarzanie wsadowe

RCTL = resistor-capacitor-transistor logic układ RCTL (*tranzystorowo-kondensatorowy*), układ logiczny oporowo-pojemnościowy

RDBMS = relational database management system system zarządzania relacyjną bazą danych (*odpowiednik polskiego SZRBD*)

read v czytać; odczytywać

reader czytnik (*komputera*)

read error błąd odczytu

read head głowica odczytu

read-in v wczytywać

readiness gotowość

read-only a tylko do odczytu

read-only memory pamięć stała, pamięć ROM

readout odczyt (*informacji*)

read/write do odczytu i zapisu

read/write memory pamięć do odczytu i zapisu

ready a gotowy

ready signal sygnał gotowości

real a rzeczywisty

real address adres rzeczywisty

real image obraz rzeczywisty

real time czas rzeczywisty

real-time clock zegar czasu rzeczywistego

real-time executive egzekutor czasu rzeczywistego (*moduł dołączony do systemu operacyjnego DOS, niezbędny do zastosowań multimedialnych*)

real-time operation praca w czasie rzeczywistym

real-time processing przetwarzanie w czasie rzeczywistym

real-time system system czasu rzeczywistego

real (type) typ rzeczywisty

real value 1. wartość rzeczywista 2. wartość aktualna

ream ryza (*papieru*)

reasoning wnioskowanie
reboot *v* przeładowywać
rebuilt *v* 1. odbudowywać 2. przebudowywać 3. przywrócić
recall *v* przywołać; wezwać ponownie
recall ratio współczynnik przewidywania
receive *v* odbierać; otrzymywać
receiver odbiornik
reclaim *v* odzyskiwać
reclamation odzyskiwanie
recognize *v* rozpoznawać
recommended standard 232 (*międzynarodowy standard interfejsu, który określa sygnały i protokół wymiany dla transmisji szeregowej*)
recommended standard 232C protokół transmisji po łączach szeregowych
recompile *v* komplilować ponownie
reconfigure *v* rekonfigurować
record rekord, zapis
record *v* zapisywać, rejestrować
recorder rejestrator
record gap przerwa międzyblokowa
recording density gęstość zapisu (*danych*)
recording surface powierzchnia zapisu
record layout rozmieszczenie rekordu
record separator separator rekordu
record type typ rekordowy
recover *v* 1. odzyskiwać 2. wracać do normalnego stanu
recoverable error błąd naprawialny
recovery naprawianie
recovery procedure procedura naprawy
recreate *v* ponownie utworzyć; odtwarzac
rectifier prostownik
rectify *v* 1. poprawiać; naprawiać 2. prostować (*prqd*)
recurrence rekurencja
recursion rekursja
recursive routine program rekurencyjny

Red Book Czerwona Księga (*zbiór norm dotyczących płyt CD-DA*)
red-green-blue czerwony-zielony-niebieski (*addytywny model kolorów wykorzystywany przy wyświetlaniu obrazów na monitorach kolorowych i telewizorach*)
redial *v* połączyć się ponownie, zadzwonić ponownie
redirect *v* przeadresować (*wejście-wyjście*); zmienić kierunek (*np. struktury danych*)
reduce *v* zmniejszać; redukować; ograniczać
reduced instruction set computer komputer o zredukowanej liście rozkazów
reduction redukcja
redundancy 1. nadmiarowość, redundancja 2. rezerwowanie, nadmierność
redundancy check kontrola nadmiarowa, kontrola redundancyjna
redundant array of inexpensive (independent, interchangeable) disks nadmiarowa tablica (macierz) niezależnych dysków (*technika zapisu danych w pamięci masowej opracowana na uniwersytecie Berkeley*)
redundant code kod nadmiarowy, kod redundancyjny
reed relay kontakttron, przekaźnik hermetyczny
reel szpula
reengineering = reverse engineering przekonstruowanie, ponowne rozwiązywanie problemu
reenterable *a* współużywalny
reentrancy wielobieżność
reentrant *a* wielobieżny, wielowejściowy
reference odniesienie
reference address adres odniesienia
reference model model referencyjny (*sieci komputerowej*)
reference record skorowidz

reference value wielkość wzorcowa, wielkość kontrolna
reformat *v* 1. ponownie sformatować (dysk) 2. przeformatować (tekst)
refresh *v* odświeżać; odnawiać (*obraz na ekranie, pamięć*)
refreshing odświeżanie
refresh rate częstotliwość odświeżania (*obrazu*)
refurbishment odnawianie (*sprzętu*)
regenerate *v* regenerować
regeneration regeneracja
region rejon
register rejestr (*w komputerze*)
register *v* rejistrować
register addressing adresowanie rejestrów
register set zestaw rejestrów
regression regresja
regular expression wyrażenie regularne
rejection odrzucenie
relation 1. relacja 2. związek, powiązanie
relational database baza danych relacyjna
relational database management system system zarządzania relacyjną bazą danych (*odpowiednik polskiego SZRBD*)
relational operator operator relacyjny
relative address adres względny
relative addressing adresowanie względne
relative error błąd względny
relay przekaźnik
relay *v* przekazywać
release wydanie (*oprogramowania*)
release *v* zwolnić
reliability niezawodność
relinquish *v* rzekać się (*sterowania*)
reload *v* ponownie ładować
relocatability relokowalność
relocatable *a* relokowalny
relocatable expression wyrażenie relokowalne

relocatable program program relokowalny
relocate *v* relokować
relocation relokacja
remain *v* pozostawać
remainder reszta
remark uwaga; komentarz
remark *v* 1. zwrócić uwagę, zauważyc 2. zmieniać oznakowanie
remote *a* zdalny 2. odległy
remote access dostęp zdalny
remote batch processing zdalne przetwarzanie wsadowe
remote file access zdalny dostęp do plików
remote file sharing (service) dostęp do wspólnych plików (*usługa sieciowa*)
remote job entry zdalne wprowadzanie prac
remote procedure call zdalne wywoływanie procedur
remote station stacja zdalna
remote terminal terminal zdalny
removable *a* usuwalny
removable disk dysk wymienny
remove *v* usuwać
rename *v* przemianować
rendering 1. obrzucanie; tynkowanie (*technika nadawania faktury i koloru szkieletom powierzchni na ekranie komputera*) 2. przekazywanie, wizualizacja 3. modelowanie obiektu trójwymiarowego na ekranie komputera
repeat *v* powtarzać; ponawiać
repeatability powtarzalność
repeater repejtor, wzmacniak (*w sieciach telekomunikacyjnych — urządzenie korygujące, wzmacniające i przesyłające dalej sygnał*)
repertoire repertuar
repertory składnica
repetition powtórzenie; powtórka
repetition instruction rozkaz powtórzenia
replace *v* zastępować
replacement zastępowanie
replication powielanie

- report** sprawozdanie, raport
report generator generator raportów
repository składnica, skład, repozytorium
representation reprezentacja, przedstawienie, odwzorowanie (*danych*)
reprogrammable ROM reprogramowalna pamięć stała
reprogramming przeprogramowanie
RÉPROM = reprogrammable ROM reprogramowalna pamięć stała
request zgłoszenie, zapotrzebowanie; żądanie
request v prosić; żądać
request for comment żądanie odpowiedzi (*dokumenty opisujące standardy protokołów używanych w Internecie*)
require v potrzebować, wymagać
requirement specification specyfikacja wymagań
requisition zapotrzebowanie; żądanie
reread ponowny odczyt
rerun ponowny przebieg
rerun point punkt powtórzenia przebiegu
rescue dump zrzut ratunkowy
research badania (*naukowe*)
research v prowadzić badania (*naukowe*)
reserved word słowo zastrzeżone
reset v sprowadzać do stanu wyjściowego (*np. zerować*)
reset-set flip-flop przerzutnik R-S
reside v rezydować
resident a rezydentny (*stale znajdujący się w pamięci operacyjnej komputera*)
resistor rezystor, opornik
resistor-capacitor-transistor logic układ logiczny oporowo-pojemnościowy, układ RCTL (*tranzystorowo-kondensatorowy*)
resistor-transistor logic układ logiczny rezystorowo-tranzystorowy, układ RTL
- resize** v zmieniać wielkość (*np. obrązu*)
resolution rozdzielcość
resolve v rozwiązywać (*np. problem*)
resolver przelicznik
resource zasób
resource allocation alokacja zasobów
resource interchange file format format pliku wymiany zasobów (*specyfikacja definiująca ogólne formaty danych multimedialnych*)
resource sharing współdzielenie zasobów
respond v odpowiadać
responder respondent
response odpowiedź, odzew, oddźwięk, relacja
response time czas odpowiedzi, czas reakcji
responsivity czułość
restart wznowienie (*przebiegu*)
restart v wznowić (*działanie*)
restart point punkt wznowienia
restore odtwarzanie
restore v przywracać, odnawiać, regenerować
restrict v ograniczać, ścieśniać
restricted data pl dane chronione, dane zastrzeżone
restricted language uproszczona wersja języka, podzbiór języka
result wynik
resume v wznowić; rozpoczęć ponownie
resupply uzupełnienie zapasów
retain v 1. przechowywać, zapamiętywać 2. zatrzymywać
retard v opóźniać, zwalniać
retarget v zmieniać cel
retargetable a zmieniodocelowy
retirement phase faza wycofania (*oprogramowania*)
retrace powrót plamki (*na ekranie*)
retrieval wyszukiwanie
retrieve v 1. odzyskiwać 2. wyszukiwać
retry v ponowić próbę

- return** powrót
return address adres powrotny
return instruction instrukcja powrotu
return to bias przywrócenie polaryzacji
return to zero powrót do zera
reusability wieloużywalność
reversal of sign zmiana znaku
reverse a odwrotny
reverse address resolution protocol odwrotny protokół rozróżniania adresów (*protokół służący do tłumaczenia adresów sprzętowych na adresy IP*)
reverse engineering przekonstruowanie, ponowne rozwiązywanie problemu
reverse feedback ujemne sprzężenie zwrotne
reverse Polish notation odwrotna notacja polska
reversible a odwracalny, rewersyjny
reversible counter licznik rewersyjny
review opinia (*projektu, oprogramowania*), przegląd
rewind v przewijać wstecz, odwijać
rewrite v 1. przepisywać 2. ponownie zapisywać
RF = radio frequency częstotliwość radiowa
RFA = remote file access zdalny dostęp do plików
RFC = request for comment żądanie odpowiedzi (*dokumenty opisujące standardy protokołów używanych w Internecie*)
RFS = remote file sharing (service) dostęp do wspólnych plików (*usługa sieciowa*)
RGB = red-green-blue czerwony-zielony-niebieski (*addytywny model kolorów wykorzystywany przy wyświetlaniu obrazów na monitorach kolorowych i telewizorach*)
ribbon taśma (*barwiąca*)
RIFF = resource interchange file format format pliku wymiany zasobów
(specyfikacja definiująca ogólne formaty danych multimedialnych)
right a 1. dobry 2. położony po prawej stronie
right-justified a dosunięty do prawej
right most a położony najbardziej na prawo
rigid disk dysk twardy
ring pierścień
ring counter licznik pierścieniowy
ring network sieć pierścieniowa
ripple 1. tętnienie (*prądu*) 2. sfałowanie, zmarszczka (*np. taśmy magnetycznej*)
ripple filter filtr wygładzający
RISC = reduced instruction set computer komputer o zredukowanej liczbie rozkazów
rise time czas narastania
rising edge zbocze narastające
river niewłaściwe odstępły tekstu (*błęd formatowania strony w postaci białych plam w tekście*)
RJE = remote job entry zdalne wprowadzanie prac
RLE = run length encoding kodowanie ciągów powtórzeń (*metoda kompresji bezstratnej polegająca na zastąpieniu ciągu identycznych symboli parą zawierającą wartość symbolu i liczbę jego powtórzeń*)
RLL = run lenght limited ograniczona długość przeglądania (*format zapisu/odczytu upakowanych danych na twardych dyskach nowej generacji oraz CD-ROM-ach*)
robot robot
robotics robotyka
robustness odporność, stabilność
roll 1. krążek, rolka 2. zwój
roll v 1. zwijać, przewijać 2. toczyć się
roll-back przebieg ponowny
roll-in sprowadzanie (*programu*)
roll-in v sprowadzać (*do pamięci operacyjnej*)
roll-in/roll-out sprowadzanie-odprowadzanie (*programu*)

roll-out odprowadzanie (*programu*)
roll-out v odprowadzać (*z pamięci operacyjnej*)
ROM = read-only memory pamięć stała, pamięć ROM
ROM bootstrap program inicjujący w pamięci ROM
ROM cartridge mikroukład ROM
ROM simulator symulator pamięci ROM
room miejsce; pomieszczenie
root 1. pierwiastek **2.** korzeń (*np. grafu o strukturze drzewa*)
root directory katalog główny, katalog systemowy
root-mean square średnia kwadratowa
root name nazwa (pliku) bez rozszerzenia
root segment segment podstawowy (*nakładka*)
rotate v obracać
rotate instruction rozkaz obrotu
rotation przesunięcie cykliczne
round v zaokrąglać
rounding zaokrąglenie
rounding error błąd zaokrąglenia
round-robin scheduling szeregowanie okrężne, szeregowanie cykliczne
route trasa
router urządzenie trasujące, ruter (*komputer lub specjalizowane urządzenie decydujące o trasach przesyłania pakietów w sieciach komputerowych*)
routine procedura, podprogram
routing trasowanie
row 1. wiersz (*tablicy*) **2.** szereg, rząd
row address selection wybór adresu wiersza
RPC = remote procedure call zdalne wywoływanie procedur
RS = record separator separator rekordu
RS 232 = recommended standard 232 (*międzynarodowy standard interfejsu, który określa sygnały i protokół wymiany dla transmisji szeregowej*)

RS 232C = recommended standard 232C protokół transmisji po liniach szeregowych
R-S flip-flop = reset-set flip-flop przetwornik R-S
RTL = resistor-transistor logic układ logiczny rezystorowo-tranzystorowy, układ RTL
RTX = real time executive egzekutor czasu rzeczywistego (*moduł dołączany do systemu operacyjnego DOS, niezbędny do zastosowań multimedialnych*)
rub-out key klawisz usuwania
rule-based system system regułowy
rule language język reguł, język deklaratywny
rule of the thumb zasada kciuka (*działanie na wyczucie*)
rule-oriented programming programowanie deklaratywne
ruler linijka
run bieg (programu)
run v 1. wykonać (*program*) **2.** biec (*o programie*)
run length encoding kodowanie ciągów powtórzeń (*metoda kompresji bezstratnej polegająca na zastąpieniu ciągu identycznych symboli parą zawierającą wartość symbolu i liczbę jego powtórzeń*)
run lenght limited ograniczona długość przeglądania (*format zapisu/odczytu upakowanych danych na twardej dyskach nowej generacji oraz CD-ROM-ach*)
running routine **1.** program w języku maszynowym, program wynikowy **2.** program bieżący, program wykonywany
running speed szybkość działania
running task zadanie bieżące, zadanie wykonywane
run time czas wykonania
run-time error błąd semantyczny, błąd wykonania programu

run-time library biblioteka wykonawcza

RWM = read/write memory pamięć do odczytu i zapisu

RZ = return to zero powrót do zera

S

safe a bezpieczny; pewny

safeguard zabezpieczenie, ochrona

safekeeping period okres przechowywania

safety bezpieczeństwo

safety cut-out wyłącznik bezpieczeństwa

safety factor współczynnik bezpieczeństwa

SAG = SQL Access Group związek twórców baz danych i narzędzi do obsługi tych baz

sample próbka, próba

sample v próbkować

sample and hold próbowanie z pamięcią

sample and hold circuit układ próbkujący-pamiętający

sample program program przykładowy

sampler 1. próbnik 2. urządzenie próbkujące

sampling próbowanie

satellite computer komputer satelitarny

saturation nasycenie

save v zachować (*informację na nośniku*)

sawtooth pulse impuls piłokształtny

say v powiedzieć; mówić

SBC = single-board computer komputer jednopłytkowy

scalable processor architecture (*rodzina procesorów typu RISC*)

scalar a skalarny

scale skala

scale factor współczynnik skali

scaler przelicznik

scaling skalowanie

scan v skanować

scanner skaner

scanning keyboard klawiatura skanująca

scatter rozrzucenie, rozproszenie

scattered storage zapamiętywanie rozproszone

scene analysis analiza scen

schedule plan, rozkład, harmonogram

scheduler program szeregujący

scheduling szeregowanie

Schmitt trigger przerzutnik Schmitta

Schottky diode dioda Schottky'ego

scientific language język do zastosowań naukowych

scientific notation notacja matematyczna (*liczb*)

scissoring okrawanie (*obrazu*)

SCM = system control manager program zarządzania sterowaniem systemu (*sposób sprzętowego zabezpieczenia komputerów z możliwością zabezpieczenia hastem włączania i wyłączenia zasilania*)

scope zasięg (*deklaracji*)

score ocena, nota

SCP = system configuration protection sprzętowy system zabezpieczenia danych (*przeznaczony dla administratora sieci*)

scramble v szyszczyć przez zmieszanie sygnałów

scrambler szyfrator

scratch v skreślać

scratch a roboczy, tymczasowy

scratch file plik roboczy

scratchpad memory pamięć notatnikowa, pamięć podręczna

screen 1. ekran 2. plansza

screen contents zawartość ekranu

screen editor edytor ekranowy

screen memory pamięć ekranu

screen split podzielność ekranu

- screen splitting** dzielenie obrazu
- script** skrypt (*plik tekstowy przeznaczony do bezpośredniego wykonania bez potrzeby uprzedniej komilacji do innej postaci*)
- scroll** v przewijać, przesuwać (*obraz na ekranie monitora*)
- scroll arrow** strzałka przewijania
- scroll bar** pasek przesuwania, pasek przewijania
- scroll box** pole przewijania
- scrolling** przewijanie
- scroll mode** tryb przewijania
- scrunch** spłaszczenie
- SCSI = small computer system interface** interfejs małych systemów komputerowych (*standard połączeń do transmisji danych między komputerami a urządzeniami zewnętrznymi*)
- SD = single density** pojedyncza gęstość (*zapisu na dyskietce*)
- SDI = selective dissemination of information** selektywna dystrybucja informacji
- SDLC = synchronous data link control** protokół SDLC (*sterowania tączem synchronicznym*)
- search** przeszukiwanie
- search** v przeszukiwać; rewidować
- search key** klucz wyszukiwania
- secondary** a wtórny
- secondary memory** pamięć pomocnicza
- second-class** a 1. drugorzędny 2. średniej klasy
- second-hand** a używany
- secret defect** wada ukryta
- section** sekcja
- sector** sektor (*dysku*)
- security** 1. zabezpieczenie (*danych, systemu komputerowego*) 2. poufność (*danych, systemu komputerowego*)
- sed = stream editor** program sed (*edytor potokowy systemu Unix*)
- seek** v szukać, wyszukiwać (*informacje*)
- segment** segment
- segmentation** segmentacja (*programu*)
- seize** v przywłaszczać
- select** v wybierać
- selective dissemination of information** selektywna dystrybucja informacji
- selective dump** zrzut selektywny
- selective listing in combination** metoda selektywnego zestawiania kombinacji (*słów z tytułów dokumentów*), metoda indeksowania SLIC
- selector** selektor
- selector channel** kanał selektorowy
- self-acting** a samoczynny, automatyczny
- self-checking code** kod samokorekcyjny
- self-extraction** samoodtwarzanie
- selfish scheduling algorithm** algorytm z samowywłaszczeniem
- self-programming computer** komputer samoprogramujący się
- self test** samotest
- self-triggering program** program samostartujący
- semantic** a semantyczny
- semantics** semantyka
- semaphore** semafor
- semicompled** a półskompilowany
- semiconductor** półprzewodnik
- semiconductor memory** pamięć półprzewodnikowa
- semigraphic** semigrafika
- semiotics** semiotyka
- semipermanent storage** pamięć półtrwała
- semistatic memory** pamięć półstatyczna
- send** v wysyłać
- sense** v odczytywać elektrycznie
- sense instruction** rozkaz odczytu fizycznego
- sense switch** przełącznik pulpitu (*dostępny programowo*)
- sense winding** uwojenie odczytu (*w pamięci ferrytowej*)
- sensing** odczyt fizyczny

sensing brush szczotka odczytu
sensing pin igła odczytu
sensitivity czułość, wrażliwość
sensitivity analysis analiza wrażliwości
sensor 1. czujnik (*pomiarowy*) 2. sensor, przełącznik dotykowy
sentence zdanie
sentential language język wyrażeń, język wypowiedzi
separate compilation komplikacja rozłączna
separating character zob. **separator**
separator separator, znak rozdzielający
sepatrix przecinek (*w przedstawieniu liczb*)
sequence 1. sekwencja 2. następstwo
sequence address adres sekwencyjny, adres kolejny
sequence error błąd porządku, błąd kolejności
sequencer sekvenser
sequence register rejestr sekwencji, licznik operacji
sequencing sekwencjonowanie
sequential access dostęp sekwencyjny, dostęp kolejny
sequential-access storage pamięć o dostępie sekwencyjnym
sequential circuit układ sekwencyjny
sequential computer komputer sekwencyjny
sequential control sterowanie sekwencyjne
sequential file plik sekwencyjny
sequential logic logika sekwencyjna
sequential packet exchange sekwencyjna wymiana pakietów (*rozszerzenie pakietu programów Novell o możliwości programowania transmisji w sieciach*); zob. **IPX**
sequential processing przetwarzanie sekwencyjne (*danych*)
serial a szeregowy
serial access dostęp szeregowy

serial access memory pamięć o dostępie szeregowym
serial adder sumator szeregowy
serial communications komunikacja szeregową
serial computer komputer szeregowy
serial(-data) transmission szeregową transmisją danych
serial impact dot matrix drukarka igłowa
serial-in parallel-out register rejestr szeregowo-równoległy
serial input-output układ wejścia-wyjścia szeregowy
serial input-output interface złącze szeregowego wejścia-wyjścia
serial-in serial-out register rejestr szeregowo-szeregowy
serial interface złącze szeregowego
serialize v serializować
serial line internet protocol (*odmiana protokołu TCP/IP używana do transmisji po łączach szeregowych np. RS232*)
serial number 1. liczba porządkowa
 2. numer serii
serial-parallel a szeregowo-równoległy
serial port port szeregowy
serial processing przetwarzanie szeregowego
serial transmission transmisja szeregowa
series szereg
series-to-parallel converter przetwornik szeregowo-równoległy, konwerter szeregowo-równoległy
server 1. serwer 2. urządzenie obsługujące
server mirroring dublowanie serwera (*technika bezpiecznego przetwarzania danych w sieciach komputerowych*)
service 1. obsługa 2. usługa
service request żądanie obsługi
service routine program obsługi
session sesja

session layer warstwa sesji (*modelu referencyjnego OSI*)

set 1. zbiór **2.** komplet, zestaw

set v 1. ustawać **2.** ustalać **3.** wstawiać

set theory teoria mnogości, teoria zbiorów

setting nastawienie; ustawienie

set type typ mnogościowy, typ zbiorowy

setup układ, urządzenie

set up *v* ustawać, nastawiać

set-up time czas ustalania

seven-segment display wyświetlacz siedmiosegmentowy

severable a odłączalny

severe error błąd istotny (*błąd, który uniemożliwia dalszą realizację zadania*)

SFT = system fault tolerant system odporny na błędy

SFS = symbolic file system symboliczny system plików

SGML = standard generalized markup language standardowy uogólniony język oznaczeń (*zdefiniowany w standardzie ISO 8879 metajęzyk służący do tworzenia języków do opisu logicznej struktury dokumentów*)

S/H = sample and hold próbkowanie z pamięcią

shade 1. odcień **2.** zasłona (*od światła*)

shaded memory (*niedressowalny obszar pamięci*)

shadow cień

shadow effect efekt cienia, zacienienie

shadowing (*metoda zabezpieczania danych na poziomie systemu operacyjnego*) zob. **mirroring (2.)**

shadow-mask picture tube kineskop maskowy

Shannon's law prawo Shannona

shape kształt

shaped conductor przewód profilowy

shape factor współczynnik kształtu

shaping circuit układ kształtowania impulsów, układ korekcyjny

share *v* współdzielić

shared memory pamięć współdzielona

shareware (*forma udostępniania oprogramowania za niewielką opłatą wnoszoną po okresie eksploracji wstępnej*)

sharing współdzielenie

sharpness of picture ostrość obrazu

sheet 1. arkusz, kartka (*papieru*) **2.** formularz

sheet feed podajnik papieru

Sheffer stroke dysjunkcja Sheffera, operacja NIE-I

shelf storage pamięć (*zewnętrzna*)

shell powłoka, interpretator poleceń (*w systemie Unix*)

SHF = super-high frequency super wielka częstotliwość (*3 – 30 GHz*)

shield ekran (*elektryczny*)

shielded a ekranowany

shielded twisted pair (wire) para skręconych przewodów ekranowanych, ekranowana skrętka

shift 1. przesunięcie **2.** zmiana rejestru

shift *v* przesuwać

shift character znak górnego rejestru klawiatury

shift-in powrotna zmiana kodu

shift instruction rozkaz przesunięcia

shift-out zmiana kodu

shift register rejestr przesywny

shift (right, left) przesunięcie (w prawo, w lewo)

short circuit zwarcie

shortest job next algorytm szeregowania SJN (*następna praca najkrótsza*)

short-haul a krótkosieżny

show *v* pokazywać

shut down *v* zakończyć (*np. sesje*)

shutup zakończenie (*np. sesji*)

SI = shift-in powrotna zmiana kodu

sibling a siostrzany

side strona, bok

side effect efekt uboczny

SIDM = serial impact dot matrix drukarka igłowa

SIG = special interest group grupa użytkowników sieci o zbieżnych zainteresowaniach

sight check kontrola przejrzna (*kart dziurkowanych*)

sign znak

sign v 1. znaczyć, znakować **2.** podpisywać

signal sygnał

signal v sygnalizować

signal conditioning dopasowywanie sygnałów

signal conversion konwersja sygnału

signalling sygnalizacja

signal to noise ratio stosunek sygnału do szumu

signature 1. podpis, sygnatura **2.** arkusz drukarski

sign bit bit znaku

signed a oznaczony, oznakowany

significant a istotny, znaczący, ważny

significant digit cyfra znacząca

sign-magnitude notation notacja znak-moduł

sign off wyrejestrowanie się (*z systemu*)

sign on zarejestrowanie się (*w systemie*)

sign position pozycja znaku

silicon krzem

silicon a krzemowy

silicon compiler kompilator krzemowy

silicon-on-sapphire krzem na szafirze (*struktura*)

SIMD = single instruction – multiple data pojedyncze rozkazy działające na wielu danych (*typ architektury komputerowej*)

Simens (*niemiecki koncern specjalizujący się w produkcji sterowników programowalnych*)

SIMM = single in-line memory module pojedyncze moduły pamięci stałej

simple a prosty, nieskomplikowany, zwykły

simple algebraic language for engineers prosty język algebraiczny dla inżynierów

simple device urządzenie proste

simple event zdarzenie elementarne

simple mail transfer protocol prosty protokół przesyłania poczty (*protokół służący do przesyłania poczty elektronicznej w sieci Internet*)

simple name nazwa prosta

simplex simpleks, układ jednokierunkowy

simplex a simpleksowy, jednokierunkowy

Simula język Simula (*język programowania wysokiego poziomu opracowany do zagadnień związanych z symulacją*)

simulate v symulować

simulation symulacja

simulation language język symulacyjny, język modelowania

simulator symulator

simultaneity równoczesność

simultaneous a równoczesny

simultaneous computer komputer równoległy

simultaneous processing przetwarzanie równoczesne (*danych*)

simultaneous transmission transmisja równoczesna

single a pojedynczy

single-address instruction rozkaz jednoadresowy

single-board computer komputer jednopłytkowy

single-chip microcomputer mikrokomputer jednoukładowy

single density pojedyncza gęstość (*zapisu na dyskietce*)

single in-line memory module pojedyncze moduły pamięci stałej

single in-line package płaska obudowa jednorzędowa

single instruction – multiple data pl pojedyncze rozkazy działające na

wielu danych (*typ architektury komputerowej*)

single instruction – single data pl pojedyncze rozkazy działające na pojedynczym źródle danych (*typ architektury komputerowej*)

single mode fiber światłowód jednomodowy (*standard opracowany dla FDDI wykorzystujący światłowód z pojedynczym pasmem transmisji danych i diody LD jako źródła światła; odległość transmisií do 20 km*)

single-operand instruction rozkaz jednoargumentowy

single-pass compiler kompilator jednorzędowy

single-precision pojedyncza precyzyja

single-purpose a specjalizowany

single-sideband modulation modulacja jednowstęgowa

single-sided a jednostronny

single-sided disk dyskietka jednostronna

single-step operation praca krokowa

single-user system jednoużytkowy

single-valued jednowartościowy, jednoznaczny

single-wire line linia jednoprzewodowa

singular solution rozwiązanie osobliwe

sink ujście (*danych*)

SIO = serial input/output układ wejścia/wyjścia szeregowy

SIP = single in-line package płaska obudowa jednorzędowa

SISD = single instruction — single data pojedyncze rozkazy działające na pojedynczym źródle danych (*typ architektury komputerowej*)

site license licencja indywidualna

size rozmiar

SJN = shortest job next algorytm szeregowania SJN (*następna praca najkrótsza*)

skeleton szkic, zarys, szkielet

sketch v szkicować

skew przekos

skip przeskok

skip v przeskakiwać

skip instruction rozkaz przeskoku slash znak /, kreska ukośna (*prawa*), ukośnik

slave a podległy, podporządkowany, podrzędny

slave computer komputer podległy

slave display monitor pomocniczy

slave station stacja podległa

slew przesuw papieru (*w drukarce*)

SLIC = selective listing in combination metoda indeksowania SLIC, metoda selektywnego zestawiania kombinacji (*słów z tytułów dokumentów*)

slice 1. wycinek (*tablicy, napisu*)
2. segment (*procesora segmentowego*)
3. przedział czasu

slice architecture architektura segmentowa

slice processor procesor segmentowy

slip pasek (*papieru*)

SLIP = serial line internet protocol (*odmiana protokołu TCP/IP używana do transmisií po łączach szeregowych np. RS232*)

slope nachylenie (*np. charakterystyki*)

slot szczelina, gniazdo (*np. na płytce*)

slotted card karta (selekcyjna) szczelinowa

slow-access storage pamięć o długim czasie dostępu

SLSI = super-large scale integration super wielki stopień scalenia

slug (*kod generujący numer strony podczas wydruku*)

slur zamazanie (*obrazu*)

small business computer mały komputer administracyjny

small capacity memory pamięć o mniejszej pojemności

small computer system interface interfejs małych systemów komputerowych (*standard połączeń do transmisií danych między komputerami a urządzeniami zewnętrznymi*)

- small footprint** (typ małej obudowy dla komputerów PC)
- small scale integration** mały stopień scalenia
- smalltalk** (język programowania wysokiego poziomu przeznaczony do programowania obiektowego)
- smart** a inteligentny, rozumny
- smart terminal** terminal inteligentny
- SMD = storage module disk** dysk modułów pamięciowych
- SMDS = switched multimegabit data service** obsługa wielomegabitowych danych komutowanych (szybka wymiana danych między sieciami LAN)
- SMF = single mode fiber** światłowód jednomodowy (standard opracowany dla FDDI wykorzystujący światłowód z pojedynczym pasmem transmisji danych i diody LD jako źródła światła; odległość transmisji do 20 km)
- smooth** v wygładzać
- smoothing** wygładzanie
- SMP = symmetric multiprocessing** symetryczne przetwarzanie wieloprocesorowe
- SMTP = simple mail transfer protocol** prosty protokół przesyłania poczty (protokół służący do przesyłania poczty elektronicznej w sieci Internet)
- smudge** plama
- SNA = 1. systems network architecture** architektura sieci systemów
- 2. znak towarowy firmy IBM**
- snaking columns format** format szpalutowy (strony)
- snapshot** migawka
- snapshot dump** zrzut migawkowy
- SNOBOL = string-oriented symbolic language** język SNOBOL (język programowania wysokiego poziomu)
- SO = shift-out** zmiana kodu
- socket 1.** gniazdo do wtyczki **2.** gniazdo (interfejs programisty do protokołów rodziny TCP/IP)
- soft a 1.** programowalny **2.** tymczasowy **3.** miękki
- soft copy** kopia nietrwała (np. na ekranie monitora)
- soft error** błąd przypadkowy, błąd niepowtarzalny
- soft keyboard** klawiatura programowa
- soft line break** miękki koniec wiersza (w edytورach tekstu znak specjalny wyznaczający miejsce podziału tekstu na wiersze, które wynika z obliczeń edytora)
- soft page break** miękki koniec strony (w edytورach tekstu znak specjalny wyznaczający miejsce podziału tekstu na strony, które wynika z obliczeń edytora)
- soft-sectored disk** dysk sektorowany programowo
- software** oprogramowanie
- software change** wymiana oprogramowania
- software-compatible** a zgodny programowo
- software delivery** dostawa oprogramowania
- software development** rozwijanie oprogramowania
- software engineering** inżynieria oprogramowania
- software environment** środowisko programowe
- software fault** defekt oprogramowania
- software house** (producent oprogramowania)
- software interface** sprzężenie programowe
- software library** biblioteka oprogramowania
- software license** licencja na oprogramowanie
- software life cycle** okres życia oprogramowania
- software maintenance** pielegnowanie oprogramowania
- software piracy** piractwo programowe

software protection zabezpieczenie programowe

software prototyping 1. modelowanie programowe (*opracowywanego obiektu*) 2. modelowanie opracowanych programów

software quality assurance zapewnienie jakości oprogramowania

software specification specyfikowanie oprogramowania

software support wsparcie programowe, realizacja programowa

software simulation symulacja programowa

software tool narzędzie programowe, program narzędziowy, program serwisowy

software tracing śledzenie oprogramowania

SOH = start of header początek nagłówka

solderless a nielutowany

solicited a zapowiedziany

solid a stały

solid circuit układ scalony monolityczny

solid color kolor jednolity

solid-ink jet printing druk tuszem o stałej konsystencji (*technika druku polegająca na natrysku woskowanego tuszu*)

solid-state a monolityczny

solid-state disk dysk nieruchomy

solid-state physics fizyka ciała stałego

solution rozwiązanie

solve v rozwiązywać (np. *równanie*)

solver pakiet programów do rozwiązywania pewnych problemów numerycznych

SONET = synchronous optical network optyczna sieć synchroniczna (światłowodowa)

sonic a dźwiękowy

sonic pen pióro ultradźwiękowe

son task zadanie potomne

sort 1. sortowanie **2.** rodzaj, gatunek

sort v sortować

sorter sorter

sorting sortowanie

sort key klucz sortowania, klucz informacyjny

SOS = silicon-on-sapphire krzem na szafirze (*struktura*)

sound 1. dźwięk **2.** brzmienie

sound file plik dźwiękowy

sound input wejście akustyczne

sound level poziom głośności

sound output wyjście akustyczne

sound recording zapisywanie dźwięku

sound signal sygnał dźwiękowy

sound spectrum widmo akustyczne

sound volume głośność

source źródło (*danych*)

source code kod źródłowy

source disk dysk źródłowy

source file plik źródłowy

source module moduł źródłowy

source operand argument źródłowy

source program program źródłowy, program pierwotny

SP = 1. space spacja, odstęp **2. stack pointer** wskaźnik stosu

space 1. przestrzeń **2.** spacja, odstęp
3. interwał, przerwa

space bar klawisz pojedynczego odstępu

space character znak odstępu, spacja

space suppression usuwanie spacji, supresja spacji

spacing spacjowanie, robienie odstępów

span 1. zakres, skala **2.** odległość, rozpiętość

spanning łączenie (*logiczne kilku dysków w jeden*)

SPARC = scalable processor architecture (*rodzina procesorów typu RISC*)

spare part część zapasowa

sparse (array) rzadka (tablica)

spawn v rozmnażać

spec zob. **specification**

- special interest group** grupa użytkowników sieci o zbieżnych zainteresowaniach
- special-purpose computer** komputer specjalizowany
- special register** rejestr specjalny
- specification** specyfikacja
- specification limit** wartość dopuszczalna
- specific code** kod wewnętrzny
- specify** v. wyszczególniać, określić
- spectral bandwidth** szerokość pasma widmowego
- spectrum** widmo, spektrum
- specular reflection** odbicie zwierciodlane
- speech analyzer** analizator mowy
- speech recognition** rozpoznawanie mowy
- speech synthesis** synteza mowy
- speed** szybkość; prędkość
- spell** v. 1. literować 2. pisać ortograficznie
- spell checker** program wyszukujący błędy ortograficzne
- spelling** pisownia
- split** podział, rozłam, rozdział
- split bar** pasek separujący
- split-screen** ekran dzielony, poliekran
- splitter** rozgałęźnik
- spool** szpula (*np. taśmy magnetycznej*)
- spooler** 1. nawijarka 2. program buforujący (*program realizujący buforowanie danych (spooling) do późniejszego przetworzenia*)
- spooling = (simultaneous peripheral operation on-line)** jednoczesna bezpośrednią pracę urządzeń (*automatyczne buforowanie danych przeznaczonych do przetworzenia przez stosunkowo wolne urządzenie zewnętrzne, np. drukarkę*)
- spot** 1. miejsce 2. punkt, kropka, plamka
- SPP = system password protection** (sprzętowy sposób ochrony danych dla komputerów PC i stacji roboczych)
- spreadsheet** arkusz kalkulacyjny, arkusz elektroniczny
- SPX = 1. simplex** simpleks, układ jednokierunkowy 2. **sequential packet exchange** sekwencyjna wymiana pakietów (*rozszerzenie pakietu Novell o możliwości programowania transmisji w sieciach*); zob. **IPX**
- SQL = 1. structured query language** strukturalny język zapytań (*do realizacji baz danych*) 2. znak towarowy IBM
- SQL Access Group** związek twórców baz danych i narzędzi do obsługi tych baz, SAG
- square matrix** macierz kwadratowa
- squeeze** v. ścisnąć
- SRAM = static RAM** pamięć półprzewodnikowa statyczna RAM
- SSD = solid-state disk** dysk nierochnomy
- SSI = small scale integration** mały stopień scalenia
- stable trigger** przerzutnik stabilny
- stack** stos
- stack frame** ramka stosu
- stack pointer** wskaźnik stosu
- stand-alone** a samodzielny, wolnostojący
- stand-alone machine** komputer wolnostojący
- standard** 1. wzorzec 2. norma
- standard** a znormalizowany, standaryzowany, wzorcowy
- standard bus** magistrala standardowa
- standard generalized markup language** standardowy uogólniony język oznaczeń (*zdefiniowany w standardzie ISO 8879 metajęzyk służący do tworzenia języków do opisu logicznej struktury dokumentów*)
- standard i/o** wejście-wyjście standarowe (*adresowanie rozdzielne pamięci i wejścia/wyjścia*)

standard routine program standardeowy
stand-by 1. gotowość 2. oczekiwanie
 3. rezerwacja
stand-by *a* rezerwowy
stand-by state stan obniżonego poboru mocy
star configuration konfiguracja gwiazdzista
start 1. początek **2.** rozruch
start v 1. ruszać **2.** uruchamiać **3.** zaczynać
start bit bit startowy, bit startu
start of header początek nagłówka
start of text początek tekstu
startup rozpoczęcie (*np. sesji*)
start up *v* rozpocząć (*np. sesję*)
starvation (*przedłużanie się oczekiwania procesu na odpowiedź, po odwołaniu się do odpowiedniego zasobu*)
state stan (*urządzenia*)
statement instrukcja
state vector wektor stanu
static *a* statyczny
static dump zrzut statyczny
static memory pamięć statyczna
static RAM pamięć półprzewodnikowa statyczna RAM
station stacja, napęd
statistical *a* statystyczny
status 1. stan, położenie **2.** sytuacja
status bar pasek stanu
status bit bit stanu
status register rejestr stanu
status word słowo stanu
steady *a* ustalony, niezmienny
steady state stan ustalony
step krok (*operacji*)
step-by-step operation praca krokowa
stepping motor silnik krokowy
stepwise refinement uściślanie stopniowe
Stibitz code kod o nadmiarze trzy
STN = supertwist nematic wyświetlacz ciekłokrystaliczny (LCD) (*da je obraz o charakterystycznym jasno-niebieskim zabarwieniu*)

stochastic *a* stochastyczny
stock magazyn, zapas
stop zatrzymanie
stop *v* zatrzymywać; wstrzymywać
stop bit bit stopu
stop instruction rozkaz zatrzymania
storage pamięć
storage allocation przydział pamięci, alokacja pamięci
storage capacity pojemność pamięci
storage cell komórka pamięci
storage cycle cykl pamięciowy
storage device urządzenie pamięciowe
storage dump zrzut (zawartości) pamięci
storage fragmentation fragmentacja pamięci
(storage) location lokacja pamięci
storage module disk dysk modułów pamięciowych
storage pool pula pamięci
storage protection ochrona pamięci
storage size rozmiar pamięci
storage tube lampa pamięciowa
storage volatility nietrwałość pamięci
store pamięć
store *v* zapamiętywać
store-and-forward *a* pamiętajco-wysyłający
stored-program computer komputer o pamiętanym programie
store-to-store operation operacja pamięciowa
STP = shielded twisted pair (wire) para skręconych przewodów ekranowanych, ekranowana skrętka
stream strumień, potok (*danych*)
stream editor program sed (*edytor portowy systemu Unix*)
streamer strimer (*urządzenie pamięciowe z taśmą magnetyczną do archiwizowania zawartości pamięci, np. dysku*)
strike *v* uderzać (*klawisz*)
strikeout wyróżnienie (*w druku*)
string napis, ciąg znaków, łańcuch znaków

- string constant** stała tekstowa
string manipulation przetwarzanie napisów
string-oriented symbolic language język SNOBOL (*język programowania wysokiego poziomu*)
string processing przetwarzanie napisów
string variable zmienna napisowa, zmienna łańcuchowa
strip 1. pasmo 2. wstępka 3. taśma
stripping striping (*metoda zapisu informacji w tablicy dysków równoległych, polegająca na jednoczesnym zapisie wielu fragmentów jednego pliku na różnych dyskach tablicy*)
strip storage pamięć (magnetyczna) paskowa
strobe strob, bramka
strobe v strobować, bramkować
strobe signal sygnał strobujący, sygnał bramkujący
strong typing ścisła typizacja
structure budowa; struktura
structured language język strukturalny
structured programming programowanie strukturalne
structured query language strukturalny język zapytań (*do realizacji baz danych*)
stub namiastka, szkielet (*programu*)
stub network krótka sieć
stub router ruter pasywny
STX = start of text początek tekstu
style styl, wzór
style sheet wzorzec strony, format strony, szablon strony
stylus printer drukarka igłowa
SUB = substitute zastąpienie
subaddress podadres
subcommand podpolecenie
subdirectory podskorowidz, podkatalog
submit v dostarczać
subnet podsieć
subnetting podział na podsieci
subnotebook komputer podręczny
subprogram podprogram
subroutine podprogram standardowy
subroutine linkage łączenie podprogramów standardowych
subscriber abonent
subscriber system system abonencki
script indeks dolny
script list lista indeksowa
subset podzbiór
substitute zastąpienie
substitute v podstawić
substring podciąg
subsystem podsystem
subtotal suma częściowa
subtraction odejmowanie
subtrahend odjemnik
subtype podtyp
subunit podjednostka
success powodzenie (*operacji*)
suffix notation notacja przyrostkowa
suite of programs pakiet programów (*tworzących zadanie*)
sum suma
summary 1. streszczenie 2. podsumowanie
summation dodawanie
summer sumator analogowy
Sun Microsystems Incorporation (firma amerykańska produkująca mikrokomputery)
supercomputer superkomputer
superconductivity nadprzewodnictwo
super-high frequency super wielka częstotliwość (3 – 30 GHz)
super large scale integration super wielki stopień scalenia
supernet nadsieć
supernetting łączenie w nadsieć
superscalar processor procesor superskalarny
superscript indeks górnny
supertwist nematic wyświetlacz ciekokrystaliczny (LCD) (*daje obraz o charakterystycznym jasnoniebieskim zabarwieniu*)

supervisor nadzorca, program nadzorczy
supervisory a nadzorczy
supervisory program zob. **supervisor**
supplier 1. zasilacz 2. dostawca
supply 1. zasilanie 2. zaopatrzenie, dostawa
support wsparcie, zabezpieczenie
support chip układ pomocniczy
support processor procesor wspomagający
suppress v tłumić; znosić; usuwać
suppression zniesienie
surface powierzchnia
surface doping domieszkowanie powierzchniowe
surface mount montaż powierzchniowy
surfing surfing, wędrowanie (*po sieci*)
surveillance kontrola wykorzystania zasobów
suspend v zawiesić (*program, zadanie*)
swap v wymieniać; zamieniać miejsca
swapper program wymiany
swapping wymiana
switch przełącznik, zwrotnica
switch v przełączać
switchboard łącznica
switched multimegabit data service obsługa wielomegabitowych danych komutowanych (*szbka wymiana danych między sieciami LAN*)
switching komutacja
switching algebra algebra sieci przełączających
symbol symbol
symbolic a symboliczny
symbolic address adres symboliczny
symbolic addressing adresowanie symboliczne
symbolic computation obliczenia symboliczne
symbolic debugging uruchamianie symboliczne
symbolic editor edytor symboliczny

symbolic file system symboliczny system plików
symbolic instruction rozkaz symboliczny
symbolic language język symboliczny, język adresów symbolicznych
symbolic link dowiązanie symboliczne
symbolic programming programowanie symboliczne
symbol-manipulating language język przetwarzania symboli
symbol table tablica symboli
symmetric difference różnica symetryczna
symmetric multiprocessing symetryczne przetwarzanie wieloprocesowe
synchronization synchronizacja
synchronizer synchronizator
synchronous a synchroniczny
synchronous computer komputer synchroniczny
synchronous data link control protokół SDLC (sterowania łączem synchronicznym)
synchronous flip-flop przerzutnik synchroniczny
synchronous operation praca synchroniczna
synchronous optical network optyczna sieć synchroniczna (*światłowodowa*)
synchronous transmission transmisja synchroniczna
synonym synonim
syntax składnia, syntaktyka
syntax analyser analizator składni, analizator syntaktyki
syntax checker kontroler składni, kontroler syntaktyki
syntax error błąd składniowy, błąd syntaktyczny
syntax-oriented editor edytor składniowy, edytor syntaktyczny
synthesis synteza
synthesizer syntezator

synthetic language język sztuczny, język źródłowy
SYSGEN = system generation generowanie systemu
system system
system accounting rejestracja zasobów systemowych
system activity działania systemowe
system administrator administrator systemu, nadzorca systemu
systematic a systematyczny, uporządkowany
system call odwołanie się do systemu operacyjnego
system command polecenie systemowe
system configuration protection sprzętowy system zabezpieczenia danych (*przeznaczony dla administratora sieci*)
system control manager program zarządzania sterowaniem systemu (*sposób sprzętowego zabezpieczenia komputerów z możliwością zabezpieczenia hasłem włączania i wyłączania zasilania*)
system disk dyskietka systemowa
system engineering inżynieria systemowa
system evaluation ocena działania systemu
system fault tolerant system odporny na błędy
system file plik systemowy
system generation generowanie systemu
system integration integrowanie systemu
system integrator integrator systemu
system language język systemowy
system log dziennik systemowy
system monitor monitor systemowy
system password protection (*sposób ochrony danych dla komputerów PC i stacji roboczych*)
system prompt systemowe zgłoszenie konwersacyjne

system reliability niezawodność systemu
systems analysis analiza systemów
systems network architecture architektura sieci systemów
system software oprogramowanie systemowe, oprogramowanie podstawowe
system structure struktura systemu
system subroutine podprogram systemowy
system unit jednostka systemowa
system variable zmienna systemowa

T

Tab = tabulation tabulacja
table tablica; tabela
table look-up 1. przeszukiwanie tablicy 2. przekształcenie tablicowe
table of contents 1. tablica zawierająca spis zawartości dysku CD-ROM (*jest położona na wewnętrznych 4 mm dysku*) 2. spis treści
tablet rysownica
tabular language język tablicowy
tabulation tabulacja
tag 1, cecha, wyróżnik, znacznik **2.** bit zgodności, znacznik
tag v znaczyć, znakować
tail stopka (*listy*)
tally obliczenie
tally v obliczać
tally roll taśma rejestrująca
tape taśma
tape cartridge kaseta taśmy
tape certification atestacja taśmy
tape drive napęd taśmy
tape dump zrzut (zawartości) taśmy
tape leader rozbiegówka
tape mark znacznik taśmy
tape memory pamięć taśmowa magnetyczna

tape punch dziurkarka taśmy, perforator taśmy
tape reader czytnik taśmy
tape recording zapis na taśmie
tape reproducer powielacz taśmy
tape skew przekos
tape station *zob. tape unit*
tape streamer strimer
tape transport 1. przesuw taśmy
 2. mechanizm przesuwu taśmy
tape unit jednostka pamięci taśmowej
tape verifier sprawdzarka taśmy
target adresat
target a wyjściowy, wynikowy, docelowy
target computer komputer docelowy
target disk dysk wynikowy
target language język wynikowy
task zadanie
task image 1. obraz zadania (*w pamięci*)
 2. moduł ładowania (*zadania*)
tasking *zob. task management*
task management sterowanie zadaniami, zarządzanie zadaniami
task swapping przełączanie zadań
task type typ zadaniowy
TB = terabyte terabajt ($1\ TB = 2^{20}\ MB$)
TCP = transmission control protocol protokół sterowania transmisją
TCP/IP = transmission control protocol/internet protocol protokół sterowania transmisją w sieci
TDM = time-division multiplexing praca z podziałem czasowym
teaching machine maszyna ucząca, komputer dydaktyczny
technical reference opis techniczny
telecommunications telekomunikacja
teleconference telekonferencja
telecontrol sterowanie zdalne
telegraph line łącze dalekopisowe, łącze telegraficzne
telegraph printer dalekopis
telegraphy telegrafia
telemeter urządzenie telemetryczne (*do pomiarów zdalnych*)
telemonitoring nadzór zdalny

telephony telefonia
teleprinter dalekopis
teleprocessing przetwarzanie zdalne, teleprzetwarzanie
telesoftware oprogramowanie przetwarzania zdalnego, oprogramowanie przesyłane siecią telekomunikacyjną
teletex(t) teletekst, gazeta telewizyjna
teletype *zob. teletypewriter*
teletypewriter dalekopis
telnet (*usługa w sieci Internet umożliwiająca zdальną pracę na innych komputerach w sieci*)
template szablon
temporary a tymczasowy
temporary file plik tymczasowy
temporary register rejestr tymczasowy
ten's complement uzupełnienie dziesiątkowe
tens order pozycja dziesiątek (*w liczbie*)
ten's place miejsce dziesiętne (*w zapisie liczby*)
terabyte terabajt ($1\ TB = 2^{20}\ MB$)
term 1. termin (*językowy*) **2.** składnik, człon
termal printer drukarka termiczna
terminal, urządzenie końcowe, terminal
terminal symbol symbol kończący, symbol terminalny
terminate v 1. zakończyć; zaprzestać
 2. przerwać
terminate and stay resident zakończ i pozostań rezydentny (*jedna z funkcji systemu operacyjnego DOS*)
termination zakończenie (*zadania, procesu*)
terminator terminator (*magistrali*), urządzenie do odbioru sygnału
ternary a 1. trójkowy 2. potrójny, trójskładnikowy
test test
test v testować
testability testowalność

test (analysis) report sprawozdanie z testowania (*oprogramowania*)
test-and-set instruction rozkaz testowania i ustawiania
testbed system uruchamiania z testowaniem
test data pl dane testujące
tester urządzenie testujące, urządzenie kontrolne
test pattern obraz testowy
test plan plan testowania (*oprogramowania*)
test program program testowy
test routine program testowy standaryzowany
test run przebieg testu
tetrad czwórka bitów, tetrada
TeX (*dostępny na zasadach public domain program do składu tekstów technicznych i naukowych, zwłaszcza zawierających wzory matematyczne*)
Texas Instruments (koncern amerykański, producent m.in. przyrządów półprzewodnikowych i układów scalonych ASIC, pamięci dynamicznych DRAM)
text tekst
text editor edytor tekstu
text file plik tekstowy
text formatting formatowanie tekstu
text mode tryb tekstowy
text processing 1. przetwarzanie tekstu
 2. przygotowywanie tekstu
text string napis (tekstowy), łańcuch tekstowy
text window okno tekstowe
TFT = thin-film transistor tranzystor cienkowarstwowy
thermal printer drukarka termiczna
theristor termistor
thesaurus tezaurus, słownik wyrazów bliskoznacznych
thick Ethernet zob. **10Base5**
thick-film integrated circuit układ scalony grubowarstwowy
thicknet zob. **10Base5**
thin Ethernet zob. **10Base2**

thin-film resistor rezystor cienkowarstwowy
thin-film technology technika cienkowarstwowa, technologia warstw cienkich
thin-film transistor tranzystor cienkowarstwowy
thinnet zob. **10Base2**
third-generation computer komputer trzeciej generacji
thrashing migotanie (stron), przeładowanie (systemu sterowania pamięci wirtualnej)
thread 1. wątek (*proces pochodzący od procesu nadziednego i nie mogący bez niego istnieć*) **2.** włókno, nić
threaded code kod nizany
three-state gate bramka trójstanowa
three-state logic układ logiczny trójstanowy
threshold próg, wartość graniczna
threshold element element progowy
throughput przepustowość (*informacyjna*), szybkość przesyłania danych
thumbnail paźnokcie kciuka (*określenie poglądowej, miniaturowej ilustracji o małej rozdzielcości*)
thumb wheel (switch) przełącznik tarcowy
tick tact (zegara)
TIFF (= tag image file format) (*operowany przez firmę Aldus Corp. format kodowania obrazów rastrowych wykorzystujący metodę kompresji LZW, stosowany powszechnie do zapisu skanowanych obrazów*)
tightly-coupled a ścisłe powiązany
tile płytka, kafel
tiling 1. sterowanie oknami **2.** mozaikowanie
time czas
time base podstawa czasu
time constant stała czasowa
timed a synchronizowany
time-division multiplexing praca z podziałem czasowym

time out 1. przeterminowanie (*upływ ustalonego okresu*) 2. czas oczekiwania, czas przerwy

timer 1. czasomierz 2. regulator czasowy 3. zegar 4. układ czasowy

time series szereg czasowy

time sharing podział czasu

time slice kwant czasu

time stamp 1. datownik 2. znacznik czasu

time step takt

time-table harmonogram

timing taktowanie (*sygnałów*)

timing circuit układ czasowy

timing track ścieżka synchronizacyjna

tint odcień, zabarwienie

tip końcówka, zakończenie

title tytuł

title page strona tytułowa

TLU = table look-up przeszukiwanie tablicy

TN = twisted nematic ciekłokrystaliczny ekran skręcający

TOC = table of contents 1. tablica zawierająca spis zawartości dysku CD-ROM (*jest położona na wewnętrznych 4 mm dysku*) 2. spis treści

toggle 1. przerzutnik 2. klucz

toggle v przełączać

toggle switch przełącznik dwustabilny

token 1. znamień, żeton, znacznik

2. znaczenie elementarne

token passing przesyłanie sztafetowe, przekazywanie znacznika, przesyłanie znacznika

token ring pierścień z krażący znacznikiem (*sieć transmisji danych o architekturze pierścieniowej i sztafetowym sposobie transmisji*)

toner toner (elektryzujący się proszek barwnikowy stosowany w drukarkach laserowych i kopiarkach)

tool narzędzie (programowe)

tool bar pasek narzędzi

toolset zbiór narzędzi (programowych)

tools program 1. program narzędziowy, program wspomagający 2. program serwisowy

top szczyt (*stosu*), wierzch

top business computer duży komputer osobisty

top copy oryginał tekstu

top-down a 1. zstępujący 2. wstępny

top-down programming programowanie z następujące

top of form początek strony

top of stack szczyt stosu

topology topologia

tortoise żółw (*symbol graficzny w kształcie grotu strzały stosowany jako kursor*)

total suma całkowita, całość

totalize v sumować

totalizer 1. licznik 2. przyrząd sumujący

totally adv całkowicie

total number liczba sumaryczna

totting sumowanie, zliczanie

touch panel panel dotykowy

touch screen ekran dotykowy

touch-sensitive keyboard klawiatura dotykowa

TP = 1. transaction processing przetwarzanie transakcji 2. **twisted pair** para skręconych drutów, skrętka dwużyłowa

TPC = transaction processing council rada przetwarzania transakcyjnego

tpi = tracks per inch ścieżki na cal

trace ślad

trace v śledzić

traceability identyfikowalność

trace program program śledzący

trace trap pułapka śledzenia

tracing śledzenie

track ścieżka

trackball manipulator kulowy, kula

tracking nadążanie, trasowanie, wytyczanie drogi

tracking symbol plamka śledząca, kursor graficzny, symbol trasowania

track relative time (adresowanie względne dysku CD przez podanie czasu względem początku ścieżki, por. ATime)
tracks per inch ścieżki na cal
tractor traktor, podajnik papieru ciągłego
tractor feed podawanie papieru za pomocą traktora
trade mark znak handlowy
traffic ruch (telefoniczny)
traffic intensity nasilenie ruchu
trailer stopka (listy)
trailer label etykieta końca (zbioru danych)
trailing a końcowy
trailing edge zbocze opadające (impulsu)
train 1. ciąg, seria **2.** zespół, układ
training szkolenie
transaction 1. transakcja, obsługa żądania **2.** żądanie, zapis pliku zmian
transaction data pl dane transakcyjne
transaction file plik transakcji
transaction processing przetwarzanie transakcji
transaction processing council rada przetwarzania transakcyjnego
transactor użytkownik terminalu
transborder dataflow międzynarodowy przepływ danych
transceiver = **transmitter-receiver**
 nadajnik-odbiornik, nadbiornik
transcend v przekraczać, przewyższać
transcendental a przestępny
transcoding transkodowanie
transcribe v przenosić (informacje)
transcription 1. transkrypcja **2.** kopia
 3. przepisywanie
transducer przetwornik
transfer 1. przekazywanie (sterowania) **2.** przesyłanie danych
transfer address adres przekazania
transfer function 1. funkcja przenoszenia **2.** przepustowość
transfer instruction rozkaz przesyłania

transfer rate szybkość przesyłania
transfiguration przekształcanie, przeobrażanie
transflective screen ekran odblaskowo-przezroczysty
transfluxor transfluksor
transform transformata, funkcja przekształcona
transform v przekształcać
transformer transformator
transient a przejściowy, nieustalony
transient analyzer analizator stanów przejściowych
transient area obszar tymczasowy
transistor tranzystor
transistor-resistor logic układ logiczny tranzystorowo-rezystorowy
transistor-transistor logic układ logiczny tranzystorowo-tranzystorowy, układ TTL
transition przejście
transition probability prawdopodobieństwo przejścia
translate v 1. tłumaczyć 2. przesuwać, przemieszczać
translation 1. tłumaczenie (programu), translacja 2. przesunięcie, translacja
translator translator, program tłumaczący
transliterate v transliterować
transmission przesyłanie, transmisja
transmission band pasmo transmisyjne
transmission control protocol protokół sterowania transmisją
transmission control protocol/internet protocol protokół sterowania transmisją w sieci
transmission line linia przesyłowa
transmission rate zob. **transmission speed**
transmission speed szybkość przesyłania (informacji)
transmit v przesyłać, transmitować
transmittance transmitancja
transmitter nadajnik

- transmitter-receiver** nadajnik-odbiornik
transmitting line łącze transmisji, łącze przesyłowe
transparency przezroczystość
transparent a przezroczysty
transponder przekaźnik
transport layer warstwa transportu (modelu referencyjnego OSI)
transpose 1. przestawiać, wymieniać
 2. transponować
transposition zmiana wzajemnego położenia, transpozycja, przestawienie
transposition error błąd przestawienia (cyfry)
transputer transputer (procesor typu RISC)
transversal linia poprzeczna
transverse a poprzeczny
transverse redundancy check poprzeczna kontrola nadmiarowa
trap pułapka
trap instruction rozkaz pułapki
trapping pułapkowanie
tray podajnik (z papierem w drukarce), taca
TRC = transverse redundancy check poprzeczna kontrola nadmiarowa
tree drzewo
tree name nazwa złożona, nazwa hierarchiczna
tree structure struktura drzewiasta
triad triada
trial próba
trial routine program próbny
tributary station stacja pomocnicza
trigger przerzutnik
trigger v wzywać, uruchamiać
trim wycinek (tekstu), wycięcie
trip wyłącznik samoczynny, wyzwalač
triple a potrójny
tri-state gate bramka trójstanowa
TRL = transistor-resistor logic układ logiczny tranzystorowo-rezystorowy
trouble trudność, kłopot
- troubleshooting** 1. diagnozowanie programu (*poprzez uruchamianie*)
 2. usuwanie błędów z programu
true prawda (*wartość logiczna*)
true a prawdziwy
true time czas rzeczywisty
truncate v obcinac
truncation obcinanie
truncation error błąd obcięcia
trunk 1. szyna, magistrala 2. łącze międzymiastowe; łącze dalekosiąenne
trunk cable kabel dalekosiąenny
trustee powiernik (w sieci komputerowej — użytkownik o określonych prawach dostępu do danego katalogu)
trustworthiness wiarygodność
truth prawda, prawidłowość
truth table tablica prawdy
truth value wartość prawdziwa
try v próbować
TSR = terminate and stay resident zakońc i pozostań rezydentny (jedna z funkcji systemu operacyjnego DOS)
TTL = transistor-transistor logic układ TTL, układ logiczny tranzystoro-tranzystorowy
TTY = teletypewriter dalekopis
tube 1. rura, rurka 2. lampa (elektronowa)
tumbling koziółkowanie (elementów obrazu)
tuning strojenie (systemu)
turbo (szybki tryb pracy komputera)
Turing machine maszyna Turinga
turn v obracać
turnaround przewijanie (np. taśmy)
turnaround time długość cyklu przetwarzania
turnkey a dostarczony pod klucz (system)
turtle żółw (symbol graficzny w kształcie grotu strzały stosowany jako kurSOR)
turtle graphics grafika żółwia
tutorial pouczenie

twisted nematic ciekłokrystaliczny ekran skręcający
twisted pair para skręconych drutów, skrętka dwużyłowa
two-out-of-five code kod „dwa z pięciu”
two's complement uzupełnienie dwójkowe
two's complement code kod uzupełnień do dwóch
two-way list lista dwukierunkowa
two-way transmission transmisja dwukierunkowa
type 1. typ (*danych*) **2.** czcionka drukarska
type v pisać na maszynie, drukować
type checking kontrola zgodności typów
type coercion koercja typów
type face krój pisma
typehead głowica czcionkowa
typeover zastąpienie (znaku), nadruk (znaku ze skasowaniem poprzedniego)
type printer drukarka czcionkowa
typesetting składanie (*tekstu*)
typography typografia

U

UART = universal asynchronous receiver-transmitter uniwersalny asynchroniczny odbiornik-nadajnik
UHF = ultra high frequency bardzo wielka częstotliwość (300 MHz – 3 GHz)
ULA = uncommitted logic array programowalna matryca logiczna
ultra high frequency bardzo wielka częstotliwość (300 MHz – 3 GHz)
ultra large scale integration ultra duży stopień scalenia

ultraviolet erasable programmable read-only memory pamięć ROM, którą można skasować tylko promieniowaniem nadfioletowym
ultraviolet lamp promiennik nadfioletowy
Ultrix (*jedna z implementacji systemu operacyjnego Unix*)
UMB = upper memory block blok pamięci górnej, pamięć góra
unable a niezdany; niezdolny (*do działania*)
unary operation operacja jednoargumentowa
unattended a pracujący bez operatora (*np. system komputerowy*)
unattended time czas całkowitego wyłączenia (*np. komputera*)
unauthorized a 1. niezatwierdzony
 2. nieuprzywilejowany
unauthorized access dostęp nieupoważniony
unbalanced a niezrównoważony
unbalanced line tor niesymetryczny
unbiased a nieobciążony
uncommitted logic array programowalna matryca logiczna
unconditional branch rozgałęzienie bezwarunkowe
unconditional jump skok bezwarunkowy
undeclared symbol symbol niezadeklarowany
undefined a niezdefiniowany
undefined symbol symbol niezdefiniowany
undelete v unieważnić usunięcie, odtańczyć, rekonstruować
undent występ, przesunięcie w lewo
underflow 1. niedomiar 2. przekroczenie pojemności 3. wyjście poza dolną granicę stosu
underline podkreślnik
underline v podkreślać (*linię*)
underscore znak _

underscore v zob. **underline**

underware oprogramowanie techniczne

undesirable a niepożądany

undetectable a niewykrywalny

undirected a niezorientowany

undo v odwołać (*polecenie*)

unformatted a 1. niesformatowany (dysk) 2. niezredagowany (tekst)

unibus wspólna szyna

unicast wysłanie jednostkowe

unicast address adres jednostkowy

UNICODE = unique universal and uniform character encoding kod UNICODE (*uniwersalny 16-bitowy kod znaków, zawierający znaki wszystkich alfabetów świata*)

unidirectional bus magistrala jednokierunkowa

uniform a jednorodny, jednolity, równomierny

uniform resource locator ujednolicony lokalizator zasobów (*schemat adresowania zasobów sieci Internet w WWW*)

unijunction transistor tranzystor jednołączowy

uninterruptible power supply zasilanie bezprzerwowe

union 1. unia, suma 2. złącze

union (of sets) suma (zbiorów)

unipolar transistor tranzystor unipolarny

uniprocessor system system jednoprocesorowy

unique a niepowtarzalny

unique universal and uniform character encoding kod UNICODE (*uniwersalny 16-bitowy kod znaków, zawierający znaki wszystkich alfabetów świata*)

unit 1. jednostka, element 2. urządzenie (*funkcjonalne*) 3. moduł, zespół

unit separator 1. separator elementów 2. blok separatora

universal asynchronous receiver-transmitter uniwersalny asynchroniczny odbiornik-nadajnik

universal decimal classification uniwersalna klasyfikacja dziesiętna

universal product code uniwersalny kod (kreskowy) wyrobu

universal synchronous/asynchronous receiver-transmitter uniwersalny synchroniczno-asynchroniczny odbiornik-nadajnik

universal synchronous receiver-transmitter uniwersalny synchroniczny odbiornik-nadajnik

univibrator uniwbibrator, multiwibrator monostabilny, przerzutnik monostabilny

Unix system operacyjny Unix (*system operacyjny o cechach wielodostępności i wielozadaniowości dla komputerów różnych klas i typów*)

Unix System Laboratories (nazwa firmy, która opracowała system operacyjny Unix)

Unix-to-Unix copy (protokół umożliwiający kopowanie plików między różnymi systemami Unix)

unknown a nieznany

unlabeled a nieoznaczony, bez nazwy

unlisted number numer zastrzeżony

unload v rozładować

unlock v odblokować (dostęp)

unpack v rozpakować (dane)

unprintable a niedrukowalny

unprotected a niezabezpieczony

unrecognized a nierozpoznawalny

unselect v odwołać wybór

unshielded twisted pair para nieekranowanych przewodów, nieekranowana skrętka

unsolicited a niezapowiedziany

unsorted a nieuporządkowany

unstable state stan niestabilny

unsuitable a niedopasowany

unsupported a nie wymagający wsparcia; samodzielnny

untag v usunąć znacznik

unterminated a niezakończony
unusable a niezdany do użytku
unwrap v zlikwidować przenoszenie wyrazów (*do nowego wiersza*)
UPC = universal product code uniwersalny kod (kreskowy) wyrobu
update v aktualizować
updating aktualizacja
up-down z góry na dół
up-down counter licznik dwukierunkowy
upgrade (*nowa wersja programu sprzedawana użytkownikowi poprzedniej wersji po niskiej cenie*)
upload v załadować
upper case duże litery
upper memory block blok pamięci górnej, pamięć góra
UPS = uninterruptible power supply zasilanie bezprzerwowe
upsizing skalowanie w górę, maksymalizowanie, zwiększenie możliwości (*systemów*)
up time czas sprawności
upward compatibility zgodność wstępująca
urgent data dane pilne
URL = uniform resource locator ujednolicony lokalizator zasobów (*schemat adresowania zasobów sieci Internet w WWW*)
US = unit separator 1. separator elementów 2. blok separatora
usability użyteczność
usage 1. używanie, stosowanie 2. zwykły, praktyka
USART = universal synchronous/asynchronous receiver-transmitter uniwersalny synchroniczno-asyynchroniczny odbiornik-nadajnik
use użytk, zastosowanie
use v używać, stosować
use bit bit wykorzystania
useful a użyteczny, pomocny
USENET (*ogólnoświatowy zbiór grup nowości na tysiące tematów*)

user użytkownik
user authentication identyfikacja użytkownika
user data pl dane użytkownika
user environment środowisko użytkowe
user exit zakończenie pracy użytkownika
user-friendliness przyjazność, łatwość w obsłudze (*oprogramowania*)
user-friendly a przyjazny, łatwy w obsłudze
user group grupa użytkowników
user interface interfejs użytkownika
user manual podręcznik użytkownika
user number kod użytkownika
user program program użytkowy
user register rejestr użytkowy
user software oprogramowanie użytkownika, oprogramowanie użytkowe
user time czas użytkowy
useware oprogramowanie użytkowe
USR = universal synchronous receiver-transmitter uniwersalny synchroniczny odbiornik-nadajnik
utilities pl oprogramowanie usługowe
utility (program) program usługowy, program serwisowy, program narzędziowy
utility software oprogramowanie serwisowe, oprogramowanie narzędziowe
UTP = unshielded twisted pair para nieekranowanych przewodów, nieekranowana skrętka
UUCP = Unix-to-Unix copy (protokoł umożliwiający kopiowanie plików między różnymi systemami Unix)
UVEPROM = ultraviolet erasable programmable read only-memory pamięć ROM, którą można skasować tylko promieniowaniem nadlotowym

V

v. = **version** wersja

vacuum próżnia

vacuum tube lampa próżniowa

valid a ważny

validation atestacja (*oprogramowania*)

validation suite pakiet atestacyjny

validity ważność; legalność

validity check kontrola prawidłowości

valuator taksownik

value wartość

value-added network sieć wartości dodanych (*sieć komputerowa oferująca dodatkowe usługi*)

valve 1. lampa elektronowa 2. zawór

VAN = **value-added network** sieć wartości dodanych (*sieć komputerowa oferująca dodatkowe usługi*)

variable zmienna

variable gain amplifier wzmacniacz o przestrzajonym wzmacnieniu

variable-length coding kodowanie o zmiennej długości słowa (*komprek-sja danych bazująca na zmiennej liczbie bitów słowa kodowego*)

variable-point representation repre-

zentacja o zmiennym położeniu prze-

cinka

variable voltage napięcie regulowane

variant record rekord z wariantami

VAX = **virtual address extension**

(produkowana przez DEC rodzina komputerów pod systemem operacyjnym VMS)

VCO = **voltage-controlled oscillator**

oscylator sterowany napięciowo

VDM = **Vienna development method**

metoda wiedeńska (*specyfikacji oprogramowania*)

VDT = **video display terminal** monitor komputerowy

VDU = **visual display unit** ekranopis

vector wektor

vector address adres wektorowy

vectored interrupt przerwanie wektorowe

vector graphics grafika wektorowa

vector processor procesor wektorowy

Veitch diagram diagram Veitcha

vendor sprzedawca

vendor-independent messaging poczta niezależna od producenta (*standard interfejsu API poczty elektronicznej*)

Venn diagram diagram Venna

verb 1. czasownik 2. słowo kluczowe

verification weryfikacja (*oprogramowania*)

verify v weryfikować, sprawdzać

version wersja

vertical a pionowy

vertical microcoding mikrokodowanie pionowe

vertical redundancy check pionowa kontrola nadmiarowa

vertical scrolling przeglądanie pionowe (*obrazu*)

vertical tabulation tabulacja pionowa

very-high frequency bardzo wielka częstotliwość (*30 MHz – 300 MHz*)

very-large scale integration bardzo duży stopień scalenia, integracja bardzo dużej skali

very-low frequency bardzo mała częstotliwość (*do 30 kHz*)

VFS = **virtual file system** wirtualny system plików

VGA = 1. **variable gain amplifier** wzmacniacz o przestrzajonym wzmacnieniu 2. **video graphics array** karta graficzna

VHF = **very-high frequency** bardzo wielka częstotliwość (*30 MHz – 300 MHz*)

video magnetowid; video

video a 1. wizyjny 2. związany z rejestracją obrazu (*np. sprzęt*)

video disk dysk wizyjny, videodysk, płyta wizyjna

video display terminal monitor komputerowy

- video display unit** monitor ekranowy
video game (elektroniczna) gra telewizyjna
video graphics array VGA, karta graficzna
video memory pamięć obrazu, pamięć ekranu, pamięć wizyjna
video mode tryb wyświetlania (*np. graficzny lub tekstowy*)
video RAM pamięć wizyjna RAM
video recorder magnetowid
videoserver serwer video
videotext videotekst
Vienna development method metoda wiedeńska (*specyfikacji oprogramowania*)
view v oglądać; przeglądać; podglądać
viewer (*program do przeglądania wartości plików*)
viewing podgląd
viewport wzornik
violate v naruszyć; pogwałcić (*zasady*)
violation naruszenie; pogwałcenie (*zasad*)
VIM = vendor-independent messaging poczta niezależna od producenta (*standard interfejsu API poczty elektronicznej*)
virgin a dziewiczy (*nośnik*)
virtual a wirtualny
virtual address adres wirtualny
virtual address extension (*produkowana przez DEC rodzina komputerów pod systemem operacyjnym VMS*)
virtual communication komunikacja wirtualna
virtual disk dysk wirtualny
virtual file system wirtualny system plików
virtual machine maszyna wirtualna
virtual machine system wirtualny system komputerowy (*nazwa zastrzeżona dla systemu operacyjnego maszyn VAX*)
virtual memory pamięć wirtualna
virtual reality rzeczywistość wirtualna
virtual sequential access method metoda wirtualnego sekwencyjnego dostępu
virtual storage pamięć wirtualna
virus wirus komputerowy
visibility widoczność (*obiektów językowych*)
visible a widzialny
visual display unit ekranopis
visual user environment graficzne środowisko użytkownika
VLC = variable-length coding kodowanie o zmiennej długości słowa (*kompresja danych bazująca na zmiennej liczbie bitów słowa kodowanego*)
VLF = very-low frequency bardzo mała częstotliwość (*do 30 kHz*)
VLSI = very-large scale integration bardzo duży stopień scalenia, integracja bardzo dużej skali
VMOS technology technologia V-MOS (*MOS z rowkiem trójkątnym*)
VMS = virtual machine system wirtualny system komputerowy (*nazwa zastrzeżona dla systemu operacyjnego maszyn VAX*)
voice channel kanał akustyczny
voice input wejście akustyczne
voice operation demonstrator generator sztucznego głosu
voice output wyjście akustyczne
voice recognition system system rozpoznawania mowy
voice simulator symulator mowy, syntetyzator mowy
voice synthesis synteza mowy
void a pusty; próźny; wakujący
volatile a nietrwały
volatile memory pamięć nietrwała, pamięć ulotna
voltage napięcie
voltage-controlled oscillator oscylator sterowany napięciowo
voltage drop spadek napięcia
voltage working napięcie pracy

volume 1. wolumen, tom 2. objętość
 3. natężenie dźwięku, głośność
volume label etykieta tomu
VRAM = video RAM pamięć wizyjna
 RAM
VRC = vertical redundancy check
 pionowa kontrola nadmiarowa
VRS = voice recognition system system
 rozpoznawania mowy
VSAM = virtual sequential access
 method metoda wirtualnego sekwen-
 cyjnego dostępu
VUE = visual user environment gra-
 ficzne środowisko użytkownika

W

WABI = Windows application binary
interface binarny interfejs aplikacji
 Windows
wafer płytka (*półprzewodnikowa*)
wait oczekiwanie
wait v czekać; oczekiwac
waiting list kolejka
waiting time czas oczekiwania, zwło-
 ka
wait instruction rozkaz oczekiwania
wait state stan oczekiwania
walk down utrata informacji
walkthrough przegląd (*oprogramo-
 wania*)
WAN = wide area network rozległa
 sieć komputerowa (*o zasięgu między-
 miastowym*)
warm boot zob. **warm restart**
warm link powiązanie ciepłe (np.
*zmiana w jednym pliku powoduje au-
 tomatyczną zmianę w innym pliku*)
warm restart wznowienie z pamięci
*(uruchomienie systemu bez wyłącze-
 nia komputera z sieci)*
warm standby rezerwa bezpośredni
warning ostrzeżenie

warranty gwarancja
waste instruction rozkaz bezczynno-
 ści
watch v pilnować, strzec, czuwać, ob-
 serwować
watchdog circuit układ elektroniczny
 zabezpieczający pracę komputera
watchdog routine program ochronny
watchdog timer kontrolny licznik ze-
 garowy
waveform kształt fali
waveguide falowód
wear zużycie, zużywanie się
wearability odporność na zużycie
webmaster administrator serwera
 WWW (*osoba odpowiedzialna za
 serwis WWW w danej domenie*)
web server serwer WWW
weighted average średnia ważona
Weitek processor koprocesor arytmety-
 yczny Weitek
WFW = Windows for Workgroups
 oprogramowanie sieciowe (*firmy
 Microsoft*)
WFWG = Windows for Workgroups
 oprogramowanie sieciowe (*firmy
 Microsoft*)
what-if analysis analiza wariantowa
what you see before you get zo-
 baczysz zanim otrzymasz (*technika
 podglądu dokumentu po ewentual-
 nym wprowadzeniu zmian*)
what you see is what you get otrzy-
 masz to, co widzisz (*tryb pracy sys-
 temu przygotowania tekstu, przy któ-
 rym postać tekstu na ekranie monito-
 ra jest maksymalnie zbliżona do koń-
 cowego wydruku*)
wheel printer drukarka (wierszowa)
 bębnowa
white out of black druk z odwróce-
 niem kolorów (np. biaty na czarnym
tle)
whitespace (znak przesuwający kur-
 sor, ale nie powodujący pojawięcia
 się czegokolwiek na ekranie; zwykle
 jeden ze znaków: *odstęp, tabulacja,*

- wysunięcie wiersza, powrót karetki, wysunięcie strony, tabulacja pionowa)**
- wide area network** rozległa sieć komputerowa
- widow** (*błąd edytorski — ostatnia linia akapitu pojawia się na początku następnej kolumny*)
- width szerokość**
- wildcard** nazwa wieloznaczna
- wildcard (character)** znak wieloznaczny (znak „*” i „?”)
- Winchester disk** dysk Winchester
- wind on** v nawijać (*np. taśmę*)
- window** okno
- windowing** okienkowanie
- windowing environment** środowisko pracy z oknami
- Windows** (*wielozadaniowy system operacyjny firmy Microsoft z graficznym interfejsem użytkownika*)
- Windows application binary interface** binarny interfejs aplikacji Windows
- Windows for Workgroups** oprogramowanie sieciowe (*firmy Microsoft*)
- window size** rozmiar okna
- wire** drut, przewód, sznur łączeniowy
- wired-in a układowy** (*np. sterowanie*)
- wired-OR** suma galwaniczna
- wire printer** drukarka igłowa, drukarka mozaikowa
- wire storage** pamięć (magnetyczna) drutowa
- wire wrap** owijanie końcówek
- wire-wrap tool** owijarka
- wish** v życzyć sobie; chcieć
- word** słowo
- word length** długość słowa
- word processing** przetwarzanie tekstów
- word processor** procesor tekstowy
- words per minute** słowa na minutę
- word wrap** przenoszenie wyrazów (*do nowego wiersza*)
- work 1.** praca **2.** dzieło
- work v 1.** pracować **2.** działać; funkcjonować
- work area** obszar roboczy
- work bench** warsztat programisty
- work file** plik roboczy
- workgroup** grupa robocza
- working directory** skorowidz roboczy, katalog roboczy
- worksheet 1.** formularz **2.** arkusz kalkulacyjny, arkusz elektroniczny
- workspace** przestrzeń robocza
- workstation** stanowisko robocze, stacja robocza
- World wide web** światowa pajęczyna (*usługa w sieci komputerowej umożliwiająca dostęp do multimedialnego, rozproszonego systemu informacyjnego*)
- WORM = write once, read many** jednorazowy zapis, wielokrotny odczyt
- worn** v ostrzegać
- wpm = words per minute** słowa na minutę
- wrap** v zawijać
- wrap-around** zawijanie (*obrazu*)
- write** v pisać; zapisywać (*dane*)
- write enable** zezwolenie zapisu
- write head** głowica zapisująca
- write once, read many** jednorazowy zapis, wielokrotny odczyt
- write protector** zabezpieczenie zapisu (*na dyskietce*)
- write request** żądanie zapisu
- writing** pismo
- writing head** głowica zapisująca
- writing surface** powierzchnia do zapisu, powierzchnia robocza (*nośnika danych*)
- wrong a 1.** zły **2.** błędny; nieprawidłowy
- WWW = World wide web** światowa pajęczyna (*usługa w sieci komputerowej umożliwiająca dostęp do multimedialnego, rozproszonego systemu informacyjnego*)
- WYSBYG = what you see before you get** zobaczysz zanim otrzymasz

(technika podglądu dokumentu po ewentualnym wprowadzeniu zmian)

WYSIWYG = what you see is what you get otrzymasz to co widzisz (tryb pracy systemu przygotowania tekstu, przy którym postać tekstu na ekranie monitora jest maksymalnie zbliżona do końcowego wydruku)

X

Xbase (standard języka baz danych)

xceiver nadajnik-odbiornik

X-dimention w kierunku osi X, według odciętej

XDR = external data representation zewnętrzna reprezentacja danych (niezależny od architektury sprzętu i systemu operacyjnego standard kodowania danych używany przy przesyłaniu danych przez sieć)

XENIX system operacyjny XENIX (wersja systemu Unix opracowana dla komputerów PC)

xerography kserografia

Xerox Corporation (firma amerykańska produkująca komputery profesjonalne i oprogramowanie)

XGA = extended graphics array karta graficzna rozszerzona (dla komputerów PC o architekturze dostosowanej do magistrali 32-bitowych MCA lub EISA)

XMS = extended memory specification specyfikacja pamięci rozszerzonej

X/Open (konsorcjum producentów sprzętu komputerowego i oprogramowania, założone w 1983 r. przez firmy europejskie: Bull, ICL, Olivetti, Nixdorf)

X-ray lithography litografia rentgenowska

xref = cross reference odsyłacz

xsect = cross section przekrój

x-y plotter pisak x-y, kreślak

Y

Y-dimention w kierunku osi Y, według rzędnej

Yellow Book Żółta Księga (specyfikacja standardu CD-ROM opracowana na podstawie Czerwonej Księgi) zob.

Red Book

yellow cable żółty kabel zob. 10Base5

yellow indicating light żółte światło sygnalizacyjne

yield v dostarczać (wartość), zwracać (wartość)

yield benefits przynosić korzyści

yield good results dawać dobre wyniki

yield point granica plastyczności

Z

zap v zacierać, przełączając (np. programy)

ZCR = zone of correct reading obszar poprawnego odczytu

Z-dimention w kierunku osi Z

zero v 1. wyzerować (przyrzqd) 2. skasować zawartość

zero access dostęp natychmiastowy (np. do pliku)

zero-address a bezadresowy

zero complement dopełnienie do zera

zero condition stan zerowy

zero constant stała zerowa

zero elimination eliminacja zer

zero input 1. wejście zerowe 2. sygnał zerowy na wejściu

zero level poziom (logiczny) zera
zero line linia zerowa, oś neutralna
zero-one system system zero-jedynkowy
zero output 1. wyjście zerowe 2. sygnał zerowy na wyjściu
zero suppression zob. **zero elimination**
zig-zag in line package (pakiet plików poddanych kompresji)

Zilog (amerykańska firma produkująca półprzewodniki, m.in. 8-bitowy mikroprocesor Z80)
zip = zig-zag in line package (pakiet plików poddanych kompresji)
zone strefa
zone of correct reading obszar poprawnego odczytu
zoom in v rozszerzać, przybliżać, powiększać
zooming zmiana ogniskowej
zoom out v zmniejszać, oddalać